

DEVRİMCİ İSCİ

Sayı 39

8 Eylül 1989

2,- DM

Ana Devrimci Yol Davası 19 Temmuz 1989 tarihinde karara bağlandı:

„MÜCADELEYE DEVAM EDECEĞİZ”

Ankara 4. Kolordu Sıkıyönetim Mahkemesi'nde yaklaşık 9 yıldır görülmekte olan Ana Devrimci Yol Davası'nda 19 Temmuz 1989 tarihinde karar açıklandı. 7 devrimci idam, 39 devrimci ise müebbet hapis cezasına çarptırıldı.

Devrimciler kararı tanımadıklarını açıkladılar ve tüm ülke içindeki ve dışındaki devrimci-demokratik güçleri, tüm insan hakları savunucularını 12 Eylülcülerin bu kararını tanımamaya, bu karara karşı mücadele etmeye çağırıldılar.

Son duruşmadan izlenimler, kararın hukuksal ve siyasal açıdan değerlendirilmesi 3.-4.-5. sayfalarımızdadır.

Başyazı

ZULMÜN KALELERİNDE ÖLÜMÜNE DİRENİŞ

12 EYLÜL'E

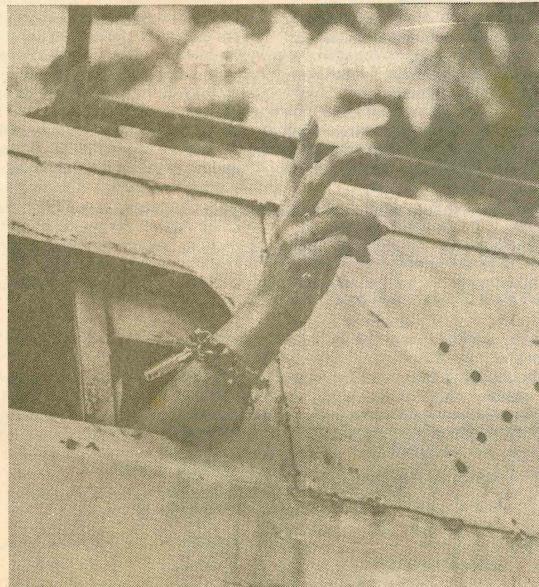
TAZE KAN ARANIYOR

NATO ve IMF tarafından 1980'den buyana yoğun bakım altında tutulan Türkiye'nin ateşi yeni den yükselmeye başladı. Artan iç siyasi ve ekonomik sorunlara bir de Bulgaristan ve Kıbrıs konusu eklenince hastanın taze kan takviyesiyle bir süre daha yoğun bakımda kalması yönündeki tavsiyeler yoğunlaştı. Bakalım bu kez hangi ilaçlar denenecek...

.... Türkiye burjuvazisi, son on yılın en sıkıntılı dönemlerinden birini daha yaşıyor. Sanki Türkiye 1979 yılına dönmüş gibi...

Hükümetin seçmen desteğinin zayıflaması ve meşruiyetinin tartışılma hale gelmesi, ekonomik yapıda yeni sorunların ortaya çıkması, Cumhurbaşkanı seçiminin yarattığı belirsizlik ve kuşku, 12 Eylül yapı ve kurumlarında başgösteren tıkanma, Türkiye Kürdistanı'nda devlet politikalarının iflas etmesi ve bu çerçevede Kürt ulusal sorununun aldığı yeni biçim, kendini ifade ediş kanalları tıkalı bulunan toplumsal muhalefetin patlama tehlikesi taşıması, gelir dağılımının gittikçe bozulmasının emekçilerde yarattığı huzursuzluklar; evet bunlar ve diğer bazı gelişmeler, tekeli sermayenin egemenliğinin nasıl devam ettirileceği sorusunu bir kez daha gündeme sokmuş bulunmaktadır.

Bu günlerde burjuvazinin bütün kesimleri arayış içerisine girmiş bulunuyor. Onlar, krizin derinleşmesinin önüne nasıl geçileceğini; hangi çözümün buna elverişli olduğunu düşünüp planlamakla meşgul.

İÇİNDEKİLER:

Çin'deki Gelişmeler Üzerine
Sayfa 8

Zulmün Kalelerinde Ölümüne
Direniş
Sayfa 10

Türkiye'de Kürt Sorunu Kri-
tik Bir Aşamada
Sayfa 16

Sol'da Neler Oluyor?
Sayfa 6

Burjuvaziye çeşitli siyasi odaklar tarafından sunulan önerilerin en önemlileri şunlar:

- Mevcut meclisin ve hükümetin devam etmesi, ANAP'da ifadesini bulan bu öneri zaten yürürlükte bulunuyor.
- Erken seçim. Bu öneri, DYP, SHP gibi muhalefet partileriyle bazı büyük gazetelere ait.
- Meclisin feshedilerek seçimle yeni bir kurucu meclis oluşturulması. Bu model, eski CHP'nin önde gelen isimlerinden Necdet Uğur'a ait.
- Sag-sol koalisyonu. Bülent Ecevit'in krizkarşı önlemleri de bu.
- Mevcut partilerin liderlerinin katılmayacağı, meclisteki partilerin hepsinin temsil edileceği, başkanlığını ve hakemliğini Evren'in yapacağı milli koalisyon. Bu öneri, DYP'nin ağır toplanından Hüsamettin Cindoruk'a ait.
- Evren'in daha aktif bir siyasi rolye-namasi.

• Askerlerin idareye yeniden el koy-ması. Bu son öneri, büyük ölçüde el altından pompalanıyor, henüz res-men sahiplenilmiş değil. DYP, zaman zaman Evren'in hakemliğini istiyor, ancak bunun sınırını belirlemiyor.

Bu öneriler, 12 Eylül'ün önemli oranda kan kaybına uğradığını ve 12 Eylül'de taze kan arandığını göster-mektedir.

Gerçekten de, 9 yıldır uygulanan ve niteliği apaçık belli olan politika-lara rağmen Türkiye'de istikrar sağla-namamış, oligarşinin ekonomik ve siyasi sorunları çözilememiştir. Bu durum, egemen sınıfları ve onların siyasi/askeri temsilcilerini yeni arayış-lara yöneltmektedir.

Türkiye'nin sıcak bir sonbahar mevsimi yaşamaya aday olduğu gö-rülmektedir. Bunun önemli bir sebe-bi, egemen sınıflar arasındaki ilişki ve çelişkileri çözmede 12 Eylül yapı ve kurumlarının giderek işlevini yitirmiş ol-masıdır. Diğer bir sebep ise, Cum-hurbaşkanlığı seçimidir. Cumhurbas-kanlığı seçiminin krizini derinleş-meye doğru gittiği bir evrede yapıla-cak oluşu, Çankaya konusunu kilit bir sorun haline getirmiştir. Diğer bir çok sorunun çözümü bu sorunun çözüm şekline bağlı hale gelmiştir.

Bilindiği gibi Cumhurbaşkanlığı konusu, Türkiye'de her zaman sorun olmuştur. Çankaya'da oturan kişinin belirlenmesi hep olay yaratmıştır. Bu-nun bir nedeni, jordanun Türk siyasi hayatında taşıdığı ağırlıktır.

Bu yılki Cumhurbaşkanlığı seçiminin kilit bir sorun konumuna yükselmesinin altında yukarıdaki se-bebin yanı sıra başka bazı faktörler de bulunmaktadır.

Bunlardan birisi, ANAP'ın durum-udur. Anayasaya göre, Cumhurbas-kanı meclis tarafından seçilecektir. Mevcut mecliste ANAP çoğunluktadır. Fakat bu çoğunluk ANAP'ın oy oranıyla uygunluk taşı-mamaktadır. Bilindiği gibi ANAP, 26 Mart Yerel Seçimleri'nde 3. parti duru-muna düşmüştür. Muhalefet partile-ri, büyük basın, bazı kamuoyu oda-kları, seçmenlerin ancak %22'sinin desteğine sahip bir partinin oylarıyla Cumhurbaşkanı seçilmesi halinde bu-nun bunalım yaratacağını söylemek-tedirler. Bunlara göre, Erken Seçim yapılarak meclis yenilenmeli ve Cumhurbaskanı yeni meclis tarafın-dan seçilmelidir.

12 Eylül felsefesinin ve siyasetinin tipik bir devamcısı olan ANAP ise, Cumhurbaşkanı'nın mevcut meclis tarafından seçilmesinde ısrarlı görün-mektedir. DYP'nin sort, SHP'nin ise uzlaşmacı muhalefeti, ANAP'ın erken seçime ikna edemediğidir.

Meclisteki partilerin Çankaya konu-sunda uzlaşmamış olması, siyasi tansiyonu bir hayli yükseltmek; bu-nalim derinleşmesinde etkili bir fak-tör olmaktadır.

Cumhurbaşkanı seçiminin kilit bir sorun haline gelmiş olmasının diğer bir sebebi ise, devlet iktidarının; or-dunun ve 12 Eylül kurumlarının Çankaya üzerindeki mülkiyet hakları-nın devam ediyor oluşudur.

12 Eylül 80 darbesinden sonraki süreçte, devlet iktidarının bütünü'nün faşistleştirilmesi çerçevesinde siyasi ve toplumsal hayattaki rolü iyice artı-rılan ordunun Cumhurbaşkanlığı kon-usunda nasıl bir tavır takınacağı he-nüz belirsizdir. Bu belirsizlik, başta Özal olmak üzere bütün parti ve di-ğer kuruluşlarda tereddütlere yolaçmaktadır. Bu durum, Cumhurbas-kanlığı etrafındaki çatışmanın tar-raflarının belirsizliğine ve şekilsizliğine sebep olmaktadır.

Gerçekten de, Çankaya sorununun tarafları kendilerini henüz tam olarak ortaya atmamışlar ve yine henüz, kartlarının tamamını açmamışlardır. Türkiye'deki siyasi zeminin oldukça kaygan oluşunun önemli bir nedeni budur. Böyle bir zeminde kuvvet ilişkilerinin aniden değişmesi, sık görü-len bir durum olduğu için, Evren, ordu ve Özal, son derece temkinli hareket etmektedirler.

ÖZAL'IN CEMBAZLIĞI

Aslında Cumhurbaşkanı seçiminin asıl ve gerçek tarafları bellidir. Bun-lar; devlet iktidarlarıyla meclis ve meclis-te çoğunluğu elinde tutan siyasi par-tidir. Çankaya sorunu çözecek olan da, bu sorun nedeniyle karşı karşıya gelecek olan da bu odaklar-dır. DYP ve SHP, şu aşamada bu so-runun çözümünde belirleyici değıl-dirler. Yakın bir gelecekte olmaları da kuşkuludur.

Çankaya kavgasının taraflarının devlet iktidarı ile meclis oluşunun se-bebi şudur:

12 Eylül Darbesi, diğer bazı alan-larda olduğu gibi, devletin hiyerarşik düzeninde değişiklikler yapmıştır. Yeni devlet düzeninde, yani sermaye-nin egemenliğinin sürdürülüşünde, meclisin fonksiyonu azaltılmış; buna karşılık seçimle oluşmamış organ ve kurumların fonksiyonu artırılmıştır. İktidarın büyük bir bölümü, genel oy mekanizmasının; (sonuçta) toplumsal kutuplaşmaların ve dengelerin etkilemeyeceği alanlara kaydırılmıştır. Toplum hayatı ile ilgili önemli karar-larda karar verme hakkı, seçilmiş or-ganlara (mesela meclise) değil, devle-tin diğer aygıtlarına tanınmıştır. Yani iktidar, büyük ölçüde meclis disinda-ki aygıtlarda kurumlaştırılmıştır. Bir iktidar odağı olarak meclisin yetkileri ve yaptırım gücü azaltılmıştır.

İste, Türkiye'nin yeni Cumhurbas-kanının kim olacağı ve bu çerçevedeki diğer sorunların çözümü bu iki iktidar odağı arasındaki denge-lere göre belirlenecektir. Düşümü çözecek olan, gerçek ve fiili iktidar odaklarıyla devlet yönetimindeki iş-levleri sınırlı olan odaklar arasındaki ilişkinin alacağı şekildir.

ANAP'ın tipik bir 12 Eylül kurumu oluşu nedeniyle bu iki iktidar odağı arasında şimdiye kadar önemli bir so-run çıkmamıştır. ANAP, 12 Eylül'cü tüm özelliklerini halen korumaktadır. Ne var ki, ANAP'taki herhangi bir de-gişime nedeniyle değil, Özal'ın kişisel hirs nedeniyle bu iki iktidar odağı arasında ilk büyük karpışma bu son-baharda yaşanacağı benzetilmektedir.

Özal, 12 Eylül felsefesinin tipik bir örneği olarak, toplumun eğilimlerini, (ANAP'ın oy oranını) hiç dikkate al-madan meclisteki gücüne dayanarak Cumhurbaşkanı olmak istemektedir. Yasalar buna müsaade etmektedir. Ne var ki, Türkiye'de çoğu kez, yasa-ların dediği değil, fiili durumların, kuvvet ilişkilerinin dediği olmaktadır. Özal bunu bildiği için de son derece ihtiyatlı hareket etmektedir.

Özal'ın sorunu kendi lehine çözmek için yapabileceği tek şey, Cumhurbaşkanlığı etrafındaki kutu-plaşmayı ve çatışmayı tam anlamıyla bulañklaştırmasıdır. Yani olayı, sivil-asker çatışması, milli iradenin ve me-clisin üstünlüğünü isteyenlerle iste-meyenler şeklinde sahte bir ikileme sokmaktır.

Nitekim Özal, bir süredir kamuoy-unu ustaca yönlendirerek tartışmaları

ve ilişkileri bu sahte ikilem içine hap-setmeye çalışmaktadır. "İlk defa bir sivilin cumhurbaşkanı seçilme fırsatı-nın yakalandığını, meclisin her şeyin üstünde olduğunu, meclise sahip çıkarak demokrasiyi korumak gerekti-ğini", söyleyen Özal, usta bir cambaz gibi hareket ederek muhalefet partile-rini ve kamuoyunu, (hatta 12 Mart-lar'dan, 12 Eylül'lerden zarar gören solu) yanına çekmeye ve böylece kuvvet ilişkilerini kendi lehine olacak şekilde yeniden düzenlemeye çalışmaktadır.

Özal'ın bu tuzağına kimlerin düş-eceği henüz belli değildir. Solda bu oyuna alet olanların çıkması, demo-krazi cephesine hızlı ve kalabalık dö-nüşlerin yaşanması muhtemeldir.

Ancak belli olan bazı şeyler vardır. Şöyle ki:

Özal, sahte bir, "meclis üstünlüğü" edebiyatı ile cumhurbaşkanlığı seçiminde meclisi öne çıkararak ken-disini ve ANAP'ı tek belirleyici hale-ne getirmeyi; böylece kaybettiği itibar-ı ve mevzileri yeniden kazanmayı; "karşı taraflar" üzerinde insiyatif kur-mayı planlamaktadır.

Gösterebilir bir sivilleşme şampiy-onluğuna soyunan Özal, yeni bir askeri darbeye karşı olan, meclisin çalışmasından ve sivil idareden yana olan tüm güçleri arkasına almayı çalışmaktadır. Özal, DYP, SHP ile di-ğer güçleri: yarattığı sahte ikilem sayesinde açmazla alarak kendisini desteklemek zorunda bırakmaktadır.

Böylece, "askeri rejimden sivil idare-ye yumuşak geçiş" in tamamlanması olacağı; bunu da ANAP'ın başaraacağı ileri sürülmektedir.

Özal bir yandan bu taktiği izler-ken, bir yandan da öteki iktidar oda-klarıyla uzlaşma zemini aramaktadır. Başta ordu olmak üzere diğer iktidar odakları, ellerindeki tüm kartları açmadıkları için meclisle öteki 12 Eylül kurumları arasında uzlaşma-nın olup olmayacağı belirsizdir.

Eğer böyle bir uzlaşma sağlanırsa bilinmelidir ki, bunun şartı, 12 Eylül düzeninin korunması, 12 Eylül kur-umlarının işlevini koruması olacaktır. Ve Özal'ın 9 yıllık politik hayatı, cumhurbaşkanı olması halinde bu şarta layıkıyla uyacağına; Evren'in yerini dolduracağına bir kanıttır.

İster uzlaşma yoluyla, isterse de çeşitli politik manevraların sonucun-da eğer cumhurbaşkanlığı sorunu ANAP'ın istediği şekilde çözülsün, bu durum, meclisin, orduyu ve 12 Eylül kurumlarını denetimi altına al-dığı anlamına gelmeyecektir. Asıl iktidar odaklarının cumhurbaşkanlığı sorununun çözümünde geri planda kalma durumları olursa, bu, onların devlet yönetiminde söz sahibi olmak-tan vazgeçtikleri anlamına gelmeye-cektir.

Türkiye'nin ekonomik ve siyasi şartları, tekeli sermayenin ve faşizm güçlerinin, 12 Eylül sayesinde kazan-dıkları mevzileri korumalarını gerek-tirmektedir.

Öte yandan bu süreçte, meclisle diğer iktidar odakları arasında bir kutu-plaşma olursa, bu "demokrasi-militarizm", "demokrasiçiler-anti-demokrasiçiler", "sivililer-askerler" ya da "demokrasi-faşizm" kutuplaşması kesinlikle olmayacaktır. Çünkü kutu-plaşan tarafların siyasal düşüncesi ve eylemleriyle mevcut konuları, yu-karıdaki kutuplaşmaların içermek zo-runda olduğu unsurların hiçbirisine sahip değildir.

İdeolojik görüşleri, siyasal tutumla-rı, yönetim anlayışları itibarıyla ikisi-de antidemokratik olan güçler arın-daki kutuplaşmalardan demokrasinin 'si bile çıkmaz. Bu nedenle, Özal'ın, baska bir ANAP'ının ya da herhangi bir sivilin cumhurbaşkanı olması, Türkiye'nin demokratikleştiği, 12 Eylül'ün sona erdiği anlamına gelmeye-cektir.

Türkiyede şu anda söz konusu olan şey, 12 Eylül'ün kan kaybettığı-

DEVRİMCİ İŞÇİ'DEN

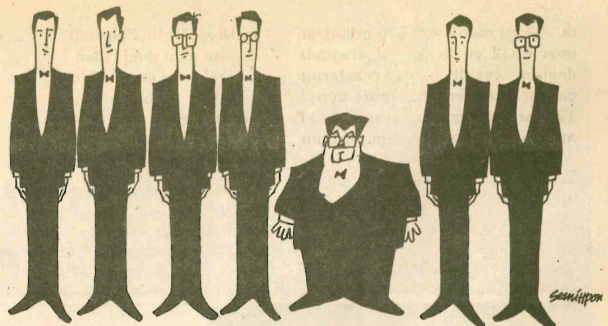
Değerli okurlar ve arkadaşlar,

* Dergimizin bir önceki sayısında bundan böyle Devrimci İşçi'nin 2 ayda bir yayınlanacağı duyurmuştuk. Ağustos ayında çıkarmamız gereken bu sayımı-zı tatil nedeniyle şimdi yayınlayabildik. Çeşitli sebeplerle bu sayımızın ağırlık-lı konuları Türkiye ile ilgili oldu. Gelecek sayılarda yurtdışındaki toplumsal ve politik durumları içeren yazılar yayınlamayı düşünüyoruz. Yayın politika-mızın yerli yerine oturması, okurlarımızın göçmen sorunları ile ilgili haber, yorum, makale, inceleme gibi ürünlerini bize iletmeleri ile mümkün olacak. Konuya ilgi duyan tüm devrimcilerin katkılarını bekliyoruz.

* Elinizdeki sayıyı çok zor şartlar altında hazırladık. Yıllardır Devrimci İşçi'nin tüm yayınlarının dizildiği dizgi makinalarımız pespeşe bozuldu. Birisi 11 yıl-dır, diğeri ise 7 yıldır kullanılan ve ikisi de eski model olan dizgi makinaları-mızla şimdiye kadar tamirat yöntemiyle idare ediyorduk. Bu sayıyı hazırlarken ikisi de artık tamir edilmeyecek şekilde bozulunca yazıları parayla dışarıda dizdiremek zorunda kaldık. Devrimci İşçi'nin başta yayın olmak üzere diğer tüm faaliyetlerinin devam ettirileceği göz önünde bulundurulursa bizim yeni dizgi makinası almamız gerekiyor. Daha modern ve ihtiyacımızı tam olarak karşılayacak teknik aletlerin alım hazırlığına başladık. Yeni teknik malzemeler için yaklaşık 40000 Marka ihtiyacımız var. Bu parayı Devrimci İşçi okurları ve taraftarları arasında bir kampanya ile karşılamamızı dışında bir seçeneğimiz yok. Her Devrimci İşçi okuru aşağıdaki hesap numarasına bir kereye mahsus olmak üzere 20,- DM (ya da bu paraya denk diğer paralar) yatırırsa ya da el-den bu parayı arkadaşlarımıza verirse bu sorun çözülmüş olur. Yeni dizgi ma-kinaları ve ekleri alınmazsa yayın çıkartmakta zorlanacağımız açıktır. Bütün devrimcileri sorumluluk duyguya çağırıyoruz. Hesap Numarası: Y. Aydın, Stadsparkasse Hannover, Konto Nr.: 32666110, Blz.: 25050180.

* Haberleşme adresimiz değişmiştir. Bundan sonra yazılarınızı, mektuplarınızı şu adrese gönderiniz: Devrimci İşçi, c/o S. Hasselbring, Postf. 2603, D-3000 Hannover 1

Gelecek sayıda buluşmak dileğiyle hoşçakalın!

dir. Emperyalizmle yerli ortakları ve faşizm güçleri bu kan kaybını durdur-manın telaşı ve arayışı içindedirler. Henüz, her hangi bir çözüm seki üzerinde anlaşamadıkları için siyasi zemin oldukça kaygan ve belirsizdir.

Gerçekten de Türkiye'nin haldeki durumu her türlü oyuna, hileye ve zor kullanıma açık olduğu gibi her türlü bunalıma da gebe-dir.

Cumhurbaşkanlığı sorununun çözümü için basvurulamaz yöntemle-rin hepsi; erken seçim de dahil olmak üzere denenecek tüm yollar, berabe-rinde yeni sorunlar ve krizler getire-cektir. Özal'ın cumhurbaşkanlığı da kriz sebebi olacaktır.

12 Eylül darbesine yol açan adim-ları atan, darbeyi yapan ve yaptıran, 12 Eylül'de damgasını vuran güçler arasında bir hesaplaşma konusu olan cumhurbaşkanlığı sorununun da gö-sterdiği gibi Türkiye önümüzdeki süreçte büyük olaylara gebe-dir. Tür-kiye, 10 yıl sonra yeniden çalkantılı

bir döneme girmiştir. Ve burjuvazi, yeniden istikrar için çözüm yolları aramaktadır.

Türkiye Kürdistanı'nda patlayan si-lahlarda ifadesini bulan kürt ulusal muhalefeti; fabrikalardaki işçi hareke-ti, cezaevlerinde ve meydanlardaki devrimci-demokratik güçlerin direnis-leri ve bütün bunların 12 Eylül'ün ya-saklarını fiilen işlevsizleştiren içerikleri, 12 Eylül Rejimi'nin açmazlarını çoğaltan olgular olma-k-tadır.

Bu olguların toplum hayatını daha köklü bir şekilde etkileyebilmesi; bu-nun yanı sıra, egemen sınıflar arasın-daki sahte kutuplaşmaların defşire edilip özgür ve demokratik bir Tür-kiye kutbunun somutlaştırılması, 12 Eylül'e, 12 Eylül'cülüğe karşı, yani faşizme karşı cepheден mücadele edecek bir politik hareketin yaratıl-masına bağlıdır.

Türkiye emekçi halkları, böyle bir politik hareketin arayışı içindedir.

Impressum:
V.i.S.d.P.: U. Hasselbring
Postfach 91 08 43
D- 3000 Hannover 91

Yazışma Adresi:
Devrimci İşçi
c/o S. Hasselbring
Postf. 2603
D-3000 Hannover 1

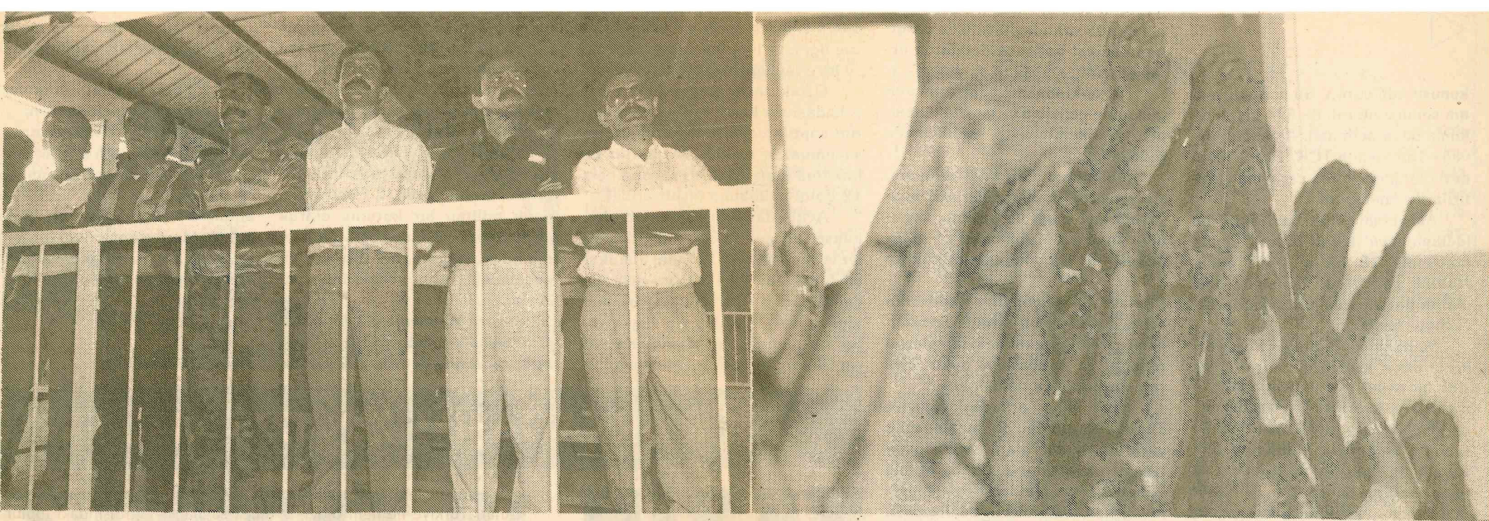
ÖDEMELER:
Stadsparkasse Hannover
Y. Aydın
Konto Nr.: 25307096
BLZ: 250 501 80

Fransa
İsviçre
Hollanda
Avusturya

6.-ff
2.-sfr
2.50hlf
15.-s.

Belçika
İsveç
Danimarka

35.-bfr
5.-skr
10.-dkr

12 Eylül faşizminin askeri mahkemesi tarafından verilen hükümler Devrimcileri şaşırtmadı... Faşizme kafa tutarcasına dimdik başlarıyla kararı dinleyen arkadaşlarımız hakimler karardan sonra kaçarken çeşitli sloganlar atıldılar, devrim marşları söylediler, sanki yargılanan Devrimci Yolcular da simgeleşmiş türk ve kürt halkları askeri mahkeme heyetinde ifadesini bulan 12 Eylül faşizmini yargılıyorlardı.

Ankara 4. Kolordu Sıkıyönetim Askeri Mahkemesi'nde yaklaşık 9 yıldır görülmekte olan 723 sanıklı Ana Devrimci Yol Davası 19 Temmuz 1989 günü mahkeme heyetinin kararını açıklamasıyla sonuçlandı.

Askeri Mahkeme açıkladığı kararında; 7 arkadaşımıza idam, 39 arkadaşımıza müebbet cezası ver-

şimiz hakkındaki kararı şöyle oldu. Oğuzhan Müftüoğlu, Nasuh Mitap, Mehmet Ali Yılmaz, Ali Başpınar, Ali Alfathı TCK. 146/1 maddesine ömür boyu hapis cezasına çarptırıldılar.

Aynı suçlamayla suçlanıp yargılanan ve daha önce tahliye edilmiş olan Mehmet Akın Dirik arkadaşımız TCK 168/1 maddesinden

Solmaz, Özgür Şahin, Necmettin Özdemir, Fikret Doğan, Nevzat Cömert, Mustafa Yalçın, Hasan Yorulmaz, Abdullah Evcil, Selçuk Yıldırım, Abdullah Şengörenoğlu, İsmail Tumay, İsmail Şahiner, Mehmet Katlandur, Muharrem Akça, Nesin Aydın, Mehmet Acar, Metin Şahin, Kasım Sezar, Mustafa Gülmüş, Mehmet Üresin, Mus-

dikleri kaza sonucu yaşamlarını yitirmişlerdir.

19 Temmuz 1989 günü askeri mahkemenin 254 sayfalık kısa kararını açıklamasıyla şimdilik noktalanmış Ana Devrimci Yol davası 12 Eylül döneminin en önemli siyasal davalarından biriydi.

Ana Devrimci Yol Davası; 12 Eylül darbesinden hemen sonra

KAMUOYUNA DUYURU

Bu mahkemenin vereceği karar anayasal dayanaklardan yoksundur. 12 Eylül cuntasının bir devamı niteliğindedir. Uluslararası sözleşmelere uyulmamış, Birleşmiş Milletler İşkence Sözleşmesi (15. madde) hükümleri uygulanmamıştır. İşkence metinleri karar haline sokulmuştur. Mahkeme 12 Eylül faşist cuntasının siyasal militanları olarak hareket etmiştir. Mahkemeye Türkiye'ye 11 seneye ceza; fazla gören mahkemenin üyesi başkanlık etmiştir. Bu nedenlerle bu karar hiç bir şekilde meşru bir karar değildir; 12 Eylül cuntasınınca atanmış beş kişinin verdiği yasal dayanaklardan yoksun, fiilen temyiz hakkı bile olmayan herhangi bir karardan başka bir şey değildir.

Bu yüzden bu gayri meşru kararı hükümsüz kılmak için İnsan Hakları Mahkeme'sine başvuracağız ve haklarımızı sonuna kadar arayacağız.

9 yıldır 12 Eylül mahkemeleri tarafından bu şekilde binlerce idam ve müebbet hapis cezası verilmiştir. Türkiye'nin ve dünyanın tüm demokrat hamuoyunu ve tüm insan hakları savunucularını bu gayri meşru yargı hükümlerinin ortadan kaldırılması için mücadele etmeye çağırıyoruz.

Mamaktaki Devrimci Yol Davası sanıkları adına:
Oğuzhan MÜFTÜOĞLU
Nasuh MITAP
19. 7. 1989

Yaklaşık 9 yıldır süren Ana Devrimci Yol Davası 19 Temmuz 1989 günü karara bağlandı.

"12 EYLÜL KARARLARINI TANIMIMYORUZ"

di. Askeri mahkeme 336 arkadaşımızı ise 2 yıl ile 21 yıl arasında değişen çeşitli hapis cezalarına çarptırdı. Askeri Mahkeme ayrıca 177 arkadaşımızın beraatine, 11 arkadaşımızın dosyasının tefrikine (başka davalarda yargılandıklarından dosyalarının o davalarla birleştirilmesine) 7 arkadaşımızın ölmü nedeniyle dosyasının düşmesine, 10 arkadaşımız hakkındaki davanın reddine 122 arkadaşımız hakkındaki davanın düşmesine, 2 arkadaşımız hakkında görevsizliğe, 2 arkadaşımız hakkındaki davanın ise muvakkaten (geçici olarak) tatil ve tefrikine (kendileri giyabi tutuklu olduğu için) karar verdi.

Askeri mahkeme kararının açıklanması sonrasında Melih Pekdemir, Yaşar Kambur ve Yusuf Yıldırım adlı arkadaşlarımızı tahliye etti.

Askeri mahkemenin Devrimci Yol merkez komitesini oluşturdukları iddiasıyla yargıladığı 7 arkada-

16 yıl 8 ay, Melih Pekdemir arkadaşımız ise aynı maddeden 20 yıl hapis cezasına çarptırıldı.

Askeri mahkemenin haklarında ölüm cezası verdiği arkadaşlarımızın isimleri şöyle: Atilla Kılıç, Ertuğrul Ak, Tefvik Güneş, Saadettin Kahraman, Erol Kartal, Kemal Özer ve Mahmut Memduh Uyan.

Ölüm cezası alan arkadaşlarımızdan Kemal Özer Metris cezaevinden daha önce firar etmiş olduğu için bu ceza giyabında verildi.

Askeri Mahkeme'nin TCK 146/1 maddesine haklarında ömür boyu hapis cezası verdiği 39 arkadaş ise şunlar:

Oğuzhan Müftüoğlu, Nasuh Mittap, Ali Alfathı, Ali Başpınar, Mehmet Ali Yılmaz, Mehmet Baha Çetintaş, Seyit Kocakuşak, Levent Yakış, Bülent Forta, Mustafa Ali Can, Mustafa Önçler, Yılmaz Ergül, İbrahim Aslan, Levent Saçılanates, Hüseyin Cihan, Nevzat

Aslan, Naci Zaman, Özgür Ovacık, Fatih Mehmet Şahin.

Askeri Mahkeme davanın üç muhbir-itirafçı sanığını Pişmanlık Yaşası'ndan yararlandırıp ödüllendirerek 15'er yıl cezaıyla cezalandırdı ve halen tutuklu olan itirafçı İsmail Ayar'ı tahliye etti.

Mahkemenin ölüm nedeniyle haklarında açılmış davanın düşmesine karar verdiği arkadaşlar şunlardır. Turgay Erbay, Abdullah Gülbudak, Metin Edis, Ömer Zafer Müctebaoğlu, Günay Tanrıverdi, Erol Tektaş, Hürşit Tunca.

Bu arkadaşlardan Abdullah Gülbudak ve Ömer Zafer Müctebaoğlu cezaevinde gördükleri işkence sonucu ölmüşlerdir. Turgay Erbay arkadaşımız cezaevinden kaçtıktan sonra İstanbul'da güvenlik güçlerince öldürülmüştür. Diğer arkadaşlar ise cezaevinden tahliye olduktan sonra gördükleri işkencelerin ya da cezaevi koşullarının sonucu yakalandıkları hastalık ve geçir-

Devrimci Yol hareketine karşı başlatılan ve ülke çapında yürütülen kanlı operasyonların, işkenceli, ölümlü sorgulamaların sonucunda açılan yüzlerce Devrimci Yol davasının birisi ve en önemlisiydi.

Ana Devrimci Yol davası 1980 Ekim'inden sonra Ankara'da başlatılan operasyonlar -işkence merkezi DAL da sürdürülen işkenceli sorgular sürecinde oluştu. Bu süreçte Zeynel Abidin Ceylan, Behçet Dinlerer, Adil Yılmaz, Satılmış Şahin Dokuyucu adlı arkadaşlar, işkencecilerle katledildiler.

Davanın işkenceye dayalı hazırlık soruşturması bu koşullarda iki yıl sürdüldü. Arkadaşlarımız 90 günlük işkenceli sorgulardan sonra da Mamak Askeri Cezaevi'nde yoğun bir baskı ve işkence altında tutuldular. Askeri savcılığın karşısına işkence ve baskılardan sonra çıkarıldılar ve yeniden yeniden DAL denilen işkence merkezine işkenceye gönderildiler.

Karardan sonra izleyicilerin de katılımıyla devrim andı içildi. İzleyiciler hakimler dillerini yuttuğu için kararı duymakta güçlük çektiler.

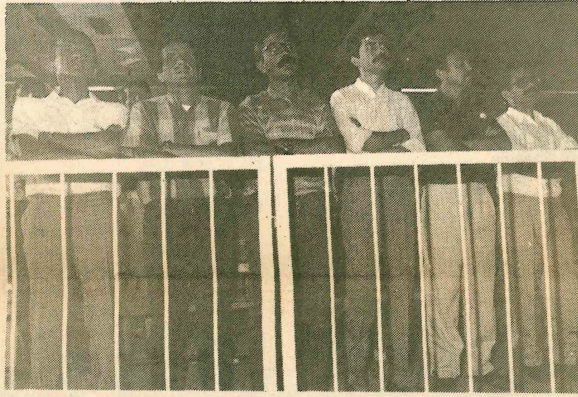

konusu ediliyordu. Bu soruşturmanın sonucu olarak da 574 kişi hakkında dava açılmıştı. Açılan bu davada 186 kişinin TCK. 146/1 maddesi gereğince ölüm cezasına çarptırılması isteniyordu.

Askeri savcılığın hazırladığı bu iddianameye dayalı olarak açılan mahkeme 18 Ekim 1982 günü, Mamak garnizonu içerisinde özel olarak hazırlanmış bir salonda görülmeye başlandı.

Mahkemeyi üstlenen heyet bir kısmı asker kişilerden oluşan 5 kişilik bir heyetti ve dönemin sıkıyönetim komutanı faşist Recep Ergun'un bilgisinde 12 Eylül askeri yönetimine atanmıştı. Mahkeme oluşumundan, yargılama sürecine ve nihai karara kadar bir 12 Eylül mahkemesi özelliğini taşıdı ve savaş hükümlerinin uygulandığı bir mahkeme oldu.

Mahkeme süreci boyunca Devrimci Yol davası sanıkları üzerindeki baskı ve terör uygulamaları sürdürüldü. Gerek cezaevinde gerekse mahkeme salonunda sürdürülen bu terörle arkadaşlarımız kişisizleştirilmeye, boyun eğmeye zorlandılar. Arkadaşlarımızın devrimci düşüncelerini açıklamaları 12 Eylül faşizminin gerçek yüzünü teşhir etmekten engellenmeye çalışıldı.

Arkadaşlarımız karar başları dik dinlediler.

12 Eylül mahkemesi bütün bu süreç boyunca uygulanan baskı ve teröre göz yumdu. DAL işkence merkezinde MHP'li faşist polislerce oluşturulan işkence metinlerine dayanarak yargılamayı sürdürdü ve bu metinlerin dosyadan çıkarılması taleplerini reddetti.

Arkadaşlarımızın yeniden işkenceye götürülmesine seyirci kaldı; savunma haklarını özgürce kullanmalarına engel oldu. Bir çok arkadaşımızı ve avukatlarını uydurma nedenlerle duruşmadan çıkardı ve mahkemelerini izlemekten alıkoymdu.

Arkadaşlarımızın dava hakkında kamuyounda 12 Eylül yönetiminin yetkililerince ve bazı basın organlarının tek yanlı olarak yürüttükleri devrimci mücadeleyi suçlayıp, karalayarak ve davayı da etkilemeyi amaçlayan yayınların durdurulmasına yönelik çabaları, suç duyurusu talepleri de mahkemece reddedildi.

Tüm bu olumsuzluklara, sürdürülen baskı ve teröre karşın Devrimci Yolcular 12 Eylül mahkemelerinde de mücadelelerini ve devrimci düşüncelerini savunmakla, haklı ve meşru davalarını vurgulamaktan geri kalmadılar. Mahkemede başlayan dsorgular bu atmosfer içinde geçti. Arkadaşlarımız sorgularında haklı mücadelelerine sahip çıktılar ve 12 Eylül faşizminin yalan ve demagojilerini teşhir ettiler. Keza mahkemelerin nasıl bir 12 Eylül mahkemesi olduğu, hukuki ve anayasal dayanaklardan yoksun, taraf-
lı, işkenceyi aklayan bir mahkeme

olduğu arkadaşlarımızıza yargılama süresi boyunca defalarca ortaya kondu.

Bu noktada arkadaşlarımızca gündeme getirilen ve ısrarla yinelenen iki önemli talep mahkemece reddedildi.

Mahkeme; arkadaşlarımızın, sıkıyönetim mahkemelerinin anayasaya aykırılığı bu nedenle konunun Anayasa Mahkemesi'ne götürülmesi ile sıkıyönetim kalktıktan

rülmesi ile sıkıyönetim kalktıktan sonra devletin sivil yargıya devredilmesi gerektiği şeklindeki taleplerini reddetti ve Anayasa'ya aykırı olarak yargılamaya devam etti.

Kaze yine arkadaşlarımızın; Türkiye tarafından da imzalanarak yürürlüğe girmiş olan Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ile Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (işkenceyi önleme sözleşmesi) ilgili hükümlerinin uygulanarak işkence ile elde edilmiş emniyet ifadelerinin geçersiz sayılarak dosyadan çıkarılması talebini de mahkeme kabul etmeyerek hukuku hiçe sayan yargılamasını sürdürdü.

Bu süreç içerisinde arkadaşlarımızın 12 Eylül öncesi dönemin nesnel olarak aydınlatılmasını amaçlayan, böylelikle 12 Eylül'cülerin yalanlarını ortaya koyan bir çok talebi de mahkemece reddedildi.

Nihayet 12 Eylül hukuku adına sürdürülen bu yargılamanın sonu-

cunda, askeri savcılar esas hakkındaki mütalalarını açıkladılar. Askeri savcıların 23 Mart 1988'de açıkladığı mütala iddianamenin bir tekrardan başka bir şey olmadı. Askeri savcılar işkence metinlerini geçerli saydı. 12 Eylül hukukunun gereklerine uygun davrandılar. Sonuç olarakta birleşen ek dosyalarla sanık sayısı 723'e ulaşan davada 74 kişi hakkında ölüm, 432 kişi hakkında da değişik hapis cezası istediler.

Askeri savcılık bu tutumuyla Avrupa ve Türkiye kamuoyunun yakından izlediği, bir çok kuruluş ve heyetin defalarca gelip takip ettiği, böylece önemli bir davada hukukun, anayasanın kendisi için bağlayıcı olmadığını ortaya koyuyordu.

Bu ortamda arkadaşlarımız savunmalarını yaptılar. 10 Ağustos 1089 günü başlayan savunmalarda, önce arkadaşlarımız hazırladıkları ortak savunmayı okudular.

Arkadaşlarımızın hazırladığı ortak savunma yakın tarihimizin ve 12 Eylül öncesinin siyasal bir belgesel karakterindeydi. Ülkemizin siyasal-sosyal-ekonomik hangi süreçlerden geçerek emperyalizme bağlılıklar ilişkileri içerisinde 12 Eylül 1980'e geldiği çok yalın bir dille belgesel bir şekilde ortaya konmuştu. Ortak savunmada arkadaşlarımız Devrimci Yol'un amaçlarını ve hangi koşulların ürünü olarak şekillendiğini de anlattılar.

Bir yönüyle de arkadaşlarımızın hazırladığı ortak savunma 12 Eylül faşizminin yalan ve demagojilerini teşhir ediyor, 12 Eylül faşiz-

minin işkence, terör suçlarını nasıl işlediğini ve hukuku, anayasayı nasıl hiçe saydığını ortaya koyuyordu.

Ortak savunmadan sonra her arkadaşımız kendi özel savunmalarını yaptılar. Sonra da avukatların savunmaları yapıldı. Avukatlar da hazırladıkları ortak bir savunmayla 12 Eylül hukukunu teşhir ettiler.

Avukatlar savunmalarında hukuksal bir çok taleplerini yinelediler ve mahkemeyi 12 Eylül hukukunu bırakarak Anayasa'ya uymaya çağırıldılar. Bu süreçte bir çok kişi uluslararası kuruluş ve heyet de basına yaptığı açıklamalarla ve verdikleri ilanlarla mahkemeyi hu-

BİR ARKADAŞIMIZIN İZLENİMLERİ TARİH 19 TEMMUZ, YER MAMAK...

9 yıldır, her duruşma günü, her görüş günü yaşananların bir benzeriydi 19 Temmuz sabahı Mamak Cezaevi'nin 2 nolu Nizamîye Kapısı'nda yaşananlar... Türkiye'nin dört bir yanından gelen yüzlerce tutuklu yakını sabahın erken saatlerinden itibaren kapıda uzun uzun kuyrukları oluşturmuştu.

9 yıldır bu kapılarda horlanan, devlet terörünün her türlü acımasızlığını yaşayan yaşlı anaların babaların yüzünde bir bekleyişin gerginliği... İçeri girememenin korkusu... Demir parmaklığın önündeki bekleyiş iki saati geçer... Dokuz yıldan da zor iki saat. Kuyruklardaki derin sessizliği kimi uyarılar bozar bazan: "Önce analar babalar girsin içeri, onlara yol verin", "karar ne olursa olsun o adamların önünde ağlamak yok, dimdik duracağız, onların kararı bize vız gelir..."

Ve saat 9'da beşer beşer kapıdan içeri alınmaya başlar insanlar... 9 yıl boyunca olduğu gibi, önce üst arama - kayıt işlemi ve otobüsler... Otobüsten inenlerin yoğun güvenlik önlemleri beklemektedir. "Köpek"li askerler, kararın okunacağı salonun çevresinde etten bir duvar oluşturmuştu sanki. İnenler bu tablo karşısında önce bir irkilirler. Pek alışmadık bir görüntü değildi ama... İnsanların üzerindeki ilk şoku, her zamanki gibi bir ananın ince espirisi bir anda dağıtır. "Aaa! Köpeklerle bakın... Bize nasıl da bakıyorlar..." Arkadan inenler bu espiriyi iyice geliştirir, "köpek"leri bin kere aşağılar.

Kalabalık duruşma salonunun kapısında biriktirdiğinde, aşağıda, nizamîyede hala yüzlerce insanın beklediği haberi gelir. Giremeyenler Samsun yolunu kısa olayı protesto etmiş...

Duruşma salonunun kapısı açılıp tutukluların yakınları salona girdiğinde, heyecan dalgası doruğundadır artık... Yakınlarını selamlamak, alkışlarıyla kucaklamak isteyenlerin bağırışlarını gür bir ses böler: "Bugün karar verilecek. Bu karar 12 Eylül cuntasının bir devamı niteliğinde olacaktır. Biz bu kararları daha şimdiden reddediyoruz. Çünkü bu kararlar karakollarda, emniyetlerde, işkence tezgahlarında alınmış ifadeler üzerine kurulmuştur. Çünkü bu kararlar, yasal ve anayasal dayanaklardan yoksundur. Çünkü bu kararlar, hukuksal bir temele oturmamıştır. Ve çünkü bu kararlar, bir faşist cunta mahkemesinin vereceği kararlardır. Bu kararların iptali için, geçersizliğini ilan ettirmek için Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne başvuracağız... Bu konuda herkesi mücadeleye çağırıyoruz. Aanalr, babalar, kardeşler, sıkı durun, sağlam basın. Kararlar ne olursa olsun üzülmeyin, sizler daha bize lazımsınız, çünkü ziyaretimize geleceksiniz."

9 yıldır, karda kışta her türlü baskıya-eziyete rağmen kendilerini bir

kuşun gereklerine uymaya çağırıldı. Sonuçta Askeri Mahkeme kararını açıklamak üzere süre aldı. İki defa ertelenen bu süreden sonra mahkeme nihai kararını 19 Temmuz 1989'da açıkladı. Mahkemenin kararını açıklaması öncesi ve sonrasında arkadaşlarımız mahkemeyi 12 Eylül faşizminin militan bir kurumu olarak gördüklerini ve bu nedenle kararı tanımayacaklarını, her düzeyde bu mücadeleyi sürdüreceklerini açıkladılar. Askeri Mahkeme 12 Eylül faşizmi adına kendisine verilen görevi layıkıyla yerine getirdi. Arkadaşla-

an bile yalnız bırakmayan bu insanlara seslenen, Ana Devrimci Yol Davası'nın 1 numaralı sanığı Oğuzhan Müftüoğlu idi.

Müftüoğlu'nun sözleri bittiğinde, salondan müthiş bir alkış sesi yükselir. Bu coşku seli arasında, ellerinde, klasörleriyle mahkeme heyeti sessizce salona girer, yerini alır. Tüm salonu yeniden bir sessizlik kaplar; çıt çıkmamaktadır.

Sessizliği yine aynı "ses" bozar. Duruşma yargıcının kararın açıklanacağı bildirmesi üzerine Müftüoğlu söz alır: "Biz yargılama boyunca bu mahkemenin görevli ve yetkili olmadığını söyledik. Davanın sivil yargıya devredilmesini istedik. Buna rağmen siz karar veriyorsunuz. Sizin bu kararınız hukuki ve anayasal dayanaklardan yoksundur ve gayri meşrurdur. Yasaları ve anayasayı ihlal ettiniz, işkence metinlerini kararlarınıza gerekçe yaptınız. Biz bu kararın geçersiz olduğunu kanıtlamak için Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne bireysel başvuruyu hakkını kullanacağız. Buyrun kararınızı açıklayın..."

Bir orkestra şefi gibidir Oğuzhan. 9 yılın sonunda konumlar değişmiştir. Yargılayan onlar, jüri salonu dolduran yüzlerce insan; yargılanan ise 12 Eylül faşizminin temsilcisi askeri mahkeme heyetidir sanki...

Verdiği kararın ezikliğini taşıyan mahkeme heyeti, tutukluların bu uursamaz, kendinden emin dimdik tavırları karşısında adeta teslim olurlar ve kısıp-zayıf bir sesle kararı okumaya başlarlar: "Vicdanımız ve dos-

ruşma "suçlu" ilan edip mahkum etti. İdam cezaları yağdırıp, kalem kıldı.

12 Eylül faşizmi adına verilen bu karar mahkemelerin ne ilk ne de son kararıdır. Arkadaşlarımızın mahkeme kürsülerinde dile getirdiği gibi haklı ve meşru mücadelemizi ne 12 Eylül faşizmi, ne de onun mahkemeleri, darağaçları durduramaz, durduramayacaktır. Sonuçta en doğru kararı kendi eylemli-liğinde Türkiye'nin emekçi halkları verecektir.

Askeri Mahkeme 12 Eylül faşizmi adına kendisine verilen görevi layıkıyla yerine getirdi. Arkadaşla-

yada bulunan delillerle başbaşa kalarak karar verdik. Duruşmalarda gösterdiğiniz saygınlığı burada da göstereceğinize inanıyorum, aksi takdirde salonu boşaltırım." Nerede 18 Ekim 1982 tarihinde yapılan ilk duruşmadaki saldırgan ses: "Hepinize ve tüm millete söylüyorum; kanun ve vicdanımızla yargılama yapacağız, bunun aksini iddia eden varsa müfteridir..." Dokuz yılda nereden nereye gelmiş-i Hüseyin Şahin... (Duruşma yargıcı)

Arka arkaya okunan cezaları tutuklular büyük bir umursamazlıkla gülerек dinlediler. Sıra itirafçı sanık İsmail Ayar'a geldiğinde salondan protesto uğultuları yükseldi. "İtirafçı olduğuna da değmedi..." İtirafçı İsmail Ayar 15 yıl ceza almıştı.

Kararın sonuna, idamlara geldi sıra. Mahkeme heyetinin sesi iyice hızlaşır. İsimleri anlamak olanaksızdır. "Memduh Uyan, Sadettin Kahraman..." Ölüm sessizliğini bir ananın çığlığı yazar. "Sizden ancak bu kararlar beklenir.

İdam cezası alanların adını alelacele okuyan Mahkeme Heyeti, kalemlerini kırıp adeta kaçır gibi salonu terkeder.

Ve birden tüm salondan devrimci marşlar, sloganlar yükselir. İdam kararları değil, mücadele kararları okunmuştu sanki... Ölüm sessizliği yerini devrimci bir coşkuyla bırakır. 12 Eylül faşizminin verdiği karar ne onlara ne yakınlarına vız gelmiştir. Devrimci Yol ve Devrimci Yolcular için önemli

KARAR, HALKA GÖZDAĞIDIR

19 Temmuz 1989'da Askeri mahkemece açıklanan Ana Devrimci Yol Davası ile ilgili kararın siyasal ve hukuksal düzlemde üzerinde durulması gereken önemli boyutları vardır. 12 Eylül faşizmi döneminde emekçi halk güçlerine karşı ilan edilen savaşın en önemli hedeflerinden biri de Devrimci Yol hareketi olmuştur. Devrimci Yol hareketi ve taraftarlarına karşı başlatılan operasyonlar sonucunda onbinlerce Devrimci Yol'cu gözaltına alınıp işkencelerden geçirilmiş, yüzlerce öldürülmüştür. Hemen hemen ülkenin tümünde yürütülen bu saldırıların sonucunda da onbinlerce Devrimci Yol'cu 12 Eylül askeri mahkemelerince tutuklanıp yargılanmış, darağaçlarına gönderilmiş, ağır cezalar çarptırılmışlardır. 12 Eylül faşist yönetimi bu tutumuyla Devrimci Yol'culardan faşizme karşı yürüttükleri onurlu mücadelenin hesabını sormaya çalışmıştır.

Geçtiğimiz günlerde Ankara'da sonuçlanan Ana Devrimci Yol davası da 12 Eylül faşizminin gündeme getirdiği yüzlerce Devrimci Yol davasının birisi ve en önemlisidir. Devrimci Yol'un merkezi düzeydeki örgütlülüğünü ve siyasal - ideolojik etkinliğini konu edindiği için, bu davanın şahsında bir anlamda ülkedeki tüm Devrimci Yolcular ve onların mücadelesi bir kez daha sorgulanıp yargılanmıştır. Bu nedenle dava sonucunda verilen kararlardan bir Devrimci hareketin kararların mahkum edilmeye çalışılması boyutunda önemli bir anlam taşımaktadır. Verilen kararla özellikle Devrimciler ve Devrimci Yol hareketinin siyasal mücadelesi mahkum edilmek istenmiştir.

Faşizmin halk düşmanlığının bir parçası olarak gündeme getirilen bu davada verilen karar da diğer davalar da olduğu gibi politik bir karardır. Askeri mahkeme verdiği bu kararla 12 Eylül faşizmi adına hareket ettirildiği ortaya koymuştur. Askeri mahkemenin verdiği kararın ortaya koyduğu bir başka gerçektir "demokrasiye geçiş", "demokratikleşme" vb. gibi iddiaların ne derece aydınlatıcı olduğudur. Askeri mahkemenin tutumu, ülkemizdeki hala 12 Eylül rejiminin sivilize edilerek sürdürülmek istendiğinin bir göstergesi olmuştur. Bu nedenle karar öncelikle siyasal bir karardır ve 12 Eylülcülerin devrimci güçlere karşı yürüttüğü savaş hukuksal bir görünüm kazandırmayı amaçlamaktadır. Karar bütün bu özelliklerinden dolayı bir 12 Eylül kararıdır ve devrimci güçler açısından reddedilecek bir arardır.

Askeri mahkemenin verdiği karar bir başka boyutuyla da bugünün demokrat - devrimci güçlerine gözdağı

Karar günü mahkeme salonu arkadaşlarımızın yakınları, çeşitli izleyiciler, yurtdışından gelen heyet üyeleri ve gazetecilerle doluydu.

vermeyi amaçlayan bir karakter taşımaktadır.

12 Eylül faşizminin yarattığı dağınıklık - yığılma ve kaos ortamının giderek çözülmeye başladığı, toplumsal muhalefetin kıpırdadığı koşulları yaşıyoruz. Demokrasi güçlerinin mücadelesi değişik düzlemlerde yeniden geliyor. Kürt halkının mücadelesi yükseliyor. Askeri mahkemenin bu kararıyla yaşadığımız politik ortamda demokrasi güçlerine gözdağı verilerek istenmektedir. 12 Eylülcüler, bu kararla devrimcileri, Türkiye'de faşizme karşı mücadelenin faturasının her zaman yüksek olduğunu ve yüksek tutulacağını hatırlatmak istemiştir. Faşizm, emekçi halk güçlerine sakın "demokratikleşme" laflarına kanmayın diyerek kanlı dışlarını göstermiştir.

12 Eylül faşist yönetimi ısrarla devrimcileri 12 Eylül öncesi ortamın yaratılmasından sorumlu tuttu. Devrimci güçler tek yanlı bir propaganda "terörizm", "anarşizm"le suçlandı. Devrimci güçlerin mücadelesi karalandı, emekçi halk güçlerinin bilinci bulanıklaştırılmak istendi. Faşist güçler devrimci halk güçlerine karşı yoğun bir saldırı kampanyası yürütürken bir de savaş hilesine başvurdular; MHP hakkında göstermelik davalar açtılar. 12 Eylül yönetimi bu hileyle "sağa da sola da" karşıymış gibi bir görüntü yaratmayı, halk güçlerini aldatmayı amaçladı.

Ancak yaşanan süreç 12 Eylülcülerin bu hilesini açığa çıkardı. 12 Eylül

mahkemelerinde MHP devlete 'karşı değil, devletin yardımcı gücü kabul edildi. 12 Eylül öncesinin faşist saldırı ve katliamlarının başlıca sorumlularından olan MHP yöneticileri mahkemelerde beraat ettirildi. Yalnızca Türkiye'de göstermelik bir ceza verildi. 12 Eylül faşist yönetimi yandaş MHP'yi mahkemeleri eliyle hukuksal zemine de aktı. Faşist MHP'yi aklayan 12 Eylül mahkemelerinin Devrimci Yol hakkında verdikleri mahkumiyet kararının politik niteliği bu noktada da açıkça ortaya çıkmaktadır. Askeri mahkeme devrimci yol hakkında verdiği ağır mahkumiyet kararıyla, 12 Eylül yönetiminin, 12 Eylül öncesi ortamın yaratılmasından devrimci güçleri sorumlu tutmayı amaçlayan yalanlarına hukuksal bir dayanak kazandırmayı amaçlamıştır. Böylelikle ülkemizin iç savaş ortamına sürüklenmesinin gerçek sorumluları olan faşist güçler aklanırken, devrimciler, halk güçleri suçlanıp, cezalandırılmışlardır.

Askeri yönetim döneminin üzerinden epeyce zaman geçmiştir. 12 Eylül faşizminin devrimci örgütlülükler ve emekçi halk güçlerinin mücadelesi üzerinde yarattığı tahribat bu süreçte bir hayli etkili olmuştur. Baskı, terör ve demagojiyle yaratılan yığılma, dağınıklık ve kaos ortamı moral düzeyde de oldukça olumsuz sonuçlar doğurmuştur. Yaratılan tahribatın ve diğer bazı faktörlerin sonucu olarak Türkiye'de devrimci halk güçleri günümüze kadar yaşanan olumsuzlukları aşmakta, yarınlara Türkiye'yi için bir çekim odağı olmakta başarılı bir performans gösterememişlerdir. Böylece bir süreçte görülen siyasal davalar cezaevlerindeki direnişler devrimci güçlerin önemli ilgi ve beklenti odaklarından birisi olmuştur. Bu nedenle egemen güçler, askeri mahkemelerde, cezaevlerinde izledikleri politikalarla devrimci halk güçlerini demoralize etmeyi, politik tehdit altında tutmayı amaçlamışlardır. Askeri mahkemenin Devrimci Yol davasında verdiği bu boyutuyla da anlamıdır. Askeri mahkeme Devrimci Yolcuların özgür koşullarda devrimci halk güçleriyle birleşmesini istemiyor, kendisine göre kınalcı bulmuştur. Böylelikle kencede devrimci halk güçlerinin demoralize etmek politik tehdit altında tutmayı amaçlamıştır.

Demokrasi mücadelesinin yeniden ivme kazanmaya başladığı, devrimci halk güçlerinin örgütlenme sorununu kendisinin dayattığı bu koşullarda devrimci önder ve militanların bir kısmının cezaevlerinde rehin tutulmaya çalışılmasının politik anlamı açıktır.

Askeri mahkemenin verdiği karar bütün bu siyasal boyutlarıyla algılanıp değerlendirilmelidir.

Devrimci halk güçleri bu siyasal gerçeklerin bilinci içerisinde olmuşlardır. Bu nedenle 12 Eylül faşizmine karşı mücadeleyi her düzeyde canlı tutmayı amaçlamışlardır. Mahkemeler ve cezaevleri de bu onurlu mücadelenin bir platformu olmuştur. Devrimciler 12 Eylül mahkemelerinin faşizm adına verdikleri kararları hiç bir zaman tanımayacaklarını ve her düzeyde mücadeleyi sürdüreceklerini ilan etmişlerdir. 12 Eylül faşizmi devrimcileri politik rehin olarak cezaevlerinde tutsa da teslim alamamış onlara boyun eğdirmemiştir. Nitekim Ana Devrimci Yol davasında da Devrimciler kararı zafer işaretleriyle, devrimci marş ve sloganlarla karşılamışlar yürüttükleri devrimci mücadelenin meşru ve haklılığını vurgulamışlardır. Devrimcilerin bu onurlu ve kararlı tutumu egemen güçlerin amaçlarının aksine devrimci halk güçleri için bir mücadele ve azim kaynağı olmuştur, olmaktadır.

Ana Devrimci Yol Davasında verilen kararın hukuksal düzlemde de vurgulanması gereken önemli boyutları vardır.

Ana Devrimci Yol Davasının soruşturma, yargılama süreci ve nihai kararı diğer 12 Eylül davaları gibi evrensel hukuk prensiplerine göre değil 12 Eylül faşizminin oluşturduğu 12 Eylül hukuku prensiplerine göre şekillenmiştir. Bu yönüyle de bu davalar da verilen kararlar ve özde Devrimci Yol davasında verilen karar bir hukuksal skandal özellikleri göstermektedir.

Ana Devrimci Yol davasında egemen güçler kendi oluşturdukları hukuk kurallarına ve sisteme yine kendileri uymamışlar ve hertürlü hukuk kuralını çiğnemişlerdir.

Ana Devrimci Yol Davasının hazırlık soruşturması DAL denilen işkence merkezinde MHP'li faşist polislerce yürütülmüştür. Askeri savcılar iddianamelerinin işkenceli sorgulamalar da oluşturulmuş polis metinlerini esas alarak hazırlamışlardır. Mahkeme de yargılama süreci boyunca bu işkence metinlerini dikkate almış ve nihai kararını da bu metinler üzerine inşa etmiştir.

Askeri mahkeme, sanıklar ve avukatların değişik aşamalarda, işkence metinlerinin dosyadan çıkartılması taleplerini reddetmiştir. Askeri mahkeme bu tutumuyla Türkiye'nin imzaladığı doğal olarak iş hukuk kurallı haline gelmiş olan Birleşmiş Milletlerin işkenceye karşı sözleşmesini Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesini hiçe saymıştır. Askeri mahkemenin bu tutumu açık bir hukuk-yasa ihlali ve işkenceyi aklayan bir çabadır.

Askeri mahkeme yargılama süreci boyunca sanıkların savunmalarını kısıtlayan, sanıkları baskı altında tutan yaklaşımlara da açıkça göz yumarak çanak tutmuştur. Sanıkların yargılama aşamasında yeniden emniyete götürülmesine ses çıkarmamıştır. Sanıklara cezaevinde terör uygulanmasına, savunma için gerekli olanakların sağlanmamasına karşı çıkmamıştır. Ayrıca mahkeme sudan nedenlerle sanıkları, avukatları duruşmadan çıkararak, bir daha duruşmalara almayarak sanıklar üzerindeki baskıye teröre bizzat ortak olmuştur. Tüm bu yaklaşımları da mahkeme, sanıkların özgürce savunma yapabilme koşullarını sağlamamış temel haklarını çiğnemmiştir.

Mahkeme bir yandan yargılamayı, işkenceye dayalı metinleri esas alıp sürdürürken, diğer yandan sanıkların 12 Eylül öncesi gerçeğini nesnel bir şekilde ortaya koymayı amaçlayan taleplerini reddetmiştir.

Soruşturmanın genişletilmesini, faşist demogojinin açığa çıkmasını amaçlayan ve tümüyle hukuksal temeldeki talepleri reddederek mahkeme hukuk ölçülerıyla değil siyasal ölçülerle yargılama yaptığını ortaya koymuştur. Bu konuda en ilginç olaylardan birisi mahkemenin, bizzat Devrimci Yol iddianamesini hazırlayan savcı heyetinin başkanını durumundaki Alb. Nurettin Soyler'in önemli açıklamalarını dikkate almayarak tanık olarak dinlenmesi istemini reddetmesidir.

Askeri mahkeme yargılamayı anayasal dayanakta yoksun olarak sürdürmüştür. Görevsiz olduğu bir konuda, yargılamayı yapıp yapamayacağını Anayasa mahkemesine sormayı reddederek Anayasa ihlali yapmaktan kaçınmamıştır.

Daha sonra işkence süreci ülkenin tümünde sıkıyönetimin kalkmasına karşın askeri mahkeme yargılamayı sürdürmekte ısrarlı davranarak, anayasayı ihlal suçunu işlemeye devam etmiştir. Sanıkların ve avukatların, sıkıyönetimin kalkması nedeniyle askeri mahkemelerdeki davaların sivilde reddilmesi şeklindeki talepleri mahkemece reddedilmiştir. Mahkeme bu tutumuyla 12 Eylülcülerin kendi anayasalarını bile dikkate almamıştır.

Bu nedenlerle askeri mahkemenin kararı her türlü yasal ve anayasal dayanakta yoksun ve hukuk prensiplerini hiçe sayan bir karardır. Hiçbir hukuksal değer taşımayan ve 12 Eylül hukukuna göre şekillendirilen bu karara karşı devrimci - demokrat güçler hukuksal düzlemde de mücadeleyi sürdürerek 12 Eylül hukukunun bu kararını geçersiz kılmak için çalışacaklardır. Bu çabaların bir parçası olarak dava tüm boyutlarıyla Avrupa İnsan Hakları Komisyonuna götürülecektir. 12 Eylül kararının geçersiz kılınması için bu düzlemde yürütülecek mücadelede de devrimci - demokrat güçlere önemli görevler düşmektedir.

42 AVRUPA PARLEMENTERİ KARARI PROTESTO ETTİ

19 Temmuz 1989 günü açıklanan Devrimci Yol dava kararları, çeşitli şekillerde yurtdışında protesto edildi. Yeni seçilen Avrupa Parlamentosunun 42 üyesi Türkiye'ye telgraf çekerek kararı protesto ettiler ve ayrıca 12 Eylül Adaletinin bütün sonuçlarıyla iptal edilmesini istediler.

Öte yandan Yeşiller Partisi ile Aşağı Saksonya Yeşiller Grubu, Başbakan Özal'a telgraf çekerek hem kararı protesto ettiler, hem de genel af çıkarılmasını talep ettiler.

Cenevre'de 23 Temmuz günü yapılan basın toplantısında da Devrimci Yol Davası ve öteki davalar hakkında bilgi verildi. Basın toplantısında davaya gözlemci olarak giden Uluslararası İnsan Hakları Federasyonu yöneticisi konuştu. Basın toplantısı, İsviçre ve Bazı Fransız televizyon kanalları ile gazetelerde geniş şekilde yer aldı.

Berlin'de Devrimci Yol Davası ile ilgili bilgilendirme toplantısı yapıldı. Toplantıya 150 dolayında Alman katıldı. Toplantıda davanın gelişimi, Türkiye'nin bugünkü durumu üzerine bilgiler verildi. Toplantıya katılanlar, kararı protesto için T. C yetkililerine kartlar attılar.

Devrimci Yol Davası kararları ile ilgili diğer bir toplantı ise Freiburg'ta yapıldı. 100'e yakın Almanın katıldığı toplantıda Türkiye'de 12 Eylül sonrası durum ve politik davalar hakkında bilgi verildi.

TARİH 19 TEMMUZ, YER MAMAK

olan emekçi halkın ve tarihin vereceği karardır. Ve önemli olan emekçi halkın ve tarihin kendilerine yüklediği görevleri yerine getirmektir.

Aynı ses bir kere daha salona seslenir: "12 Eylül faşizminin bu kararını demin de belirttiğimiz gibi tanımıyoruz. Onlar bizi yargılayamaz. 12 Eylül'ün tüm haksız uygulamaları, yargılamaları, iptal edilene ortadan kalkana kadar mücadele edeceğiz. En zor günlerde bizleri yalnız bırakmadınız. Yarın da bizim yanımızda olacağınıza inanıyoruz. Amabunun için kendinize iyi bakmanızı, yılmamanız gerek. Birlikte daha çok zor günler aşacağız. Ama sonunda kazanan biz olacağız. Bizi ne bu kararlarıyla, ne işkenceleriyle teslim alamazlar, dün alamadılar yarın da alamayacaklar... Bu yorucu mücadelede tek güvencemiz sizin, emekçi halkımızın desteğidir. Bundan sonra da devrimci mücadelede tek yol Devrimci Yol'dur."

Tüm tutuklular sıkı tek bir yumruk gibi eller havada sevdiklerini kucaklarlar, selamlar. Eller havada sloganlar hep birlikte söylenir:

"Kahrolsun Faşizm; Kahrolsun Cuntacı Generaller; Mahir-Hüseyin-Ulaş, Kurtuluşu Kadar Savaş; Devrim İçin Tek Yol Devrimci Yol."

Sloganlara dinleyiciler de eşlik ederler. Daha sonra hep birlikte DEV-GENÇMARŞI yine hep birlikte ve coşkuyla söylenir... Yarım saatten fazla sürer bu coşku...

Salonu terkederken, insanların ne de yüzlerinde 12 Eylül Faşizmi'nin bu kararının ezikliği ve baskısı yoktur. Herkes Mamak'ı, duruşma salonunu dimdik terkeder.

En son espiriyi yine bir ana yapar: "Yahu, bu köpeklerin de mahkeme heyeti gibi sesi kısalmış galiba! Bak-sanıza, deminki gibi havlamıyorlar!"

SOL'DA NELER OLUYOR?

Türkiye'de yakın tarihin oluşumunda önemli rolü olan sol ve Sosyalist Hareket'in 80 sonrası evrede içine düştüğü ve halen yaşadığı durum, sadece bu hareketin sempatisanları tarafından değil, siyasal bilimciler tarafından da ilgiyle izlenmektedir. 80 öncesi dönemde siyasal gelişmeleri etkileyebilen bir sol'un bugün hesaba katılmayan bir güç konumuna düşmüş olması çok çeşitli yargılara kaynaklık etmektedir. Kimi kişi, çevre ve örgütler, sol'un mevcut konumunu değiştirmek için bir şeyler yapmaya çalışmakta; fakat bunlar somut ve olumlu sonuçlara henüz ulaşamamış bulunmaktadır.

Bu girişimlerin hepsinin ortak bir gündeme sahip olduğu; bunun ise birlik kavramıyla ifade edildiği görülmektedir. Bir çok grup ve kişi, birlik sorununa dünkünden daha fazla önem vermektedir. Ne var ki ortada TBKP'nin dışında herhangi yeni birlik olayına rastlanmamaktadır.

Sol'un haldeki konumunun değiştilmesi için öncelikle yapılması gerekenler Türkiye Sol'unun mevcut durumunu ve bu durumun sebepleri ile sonuçlarını doğru bir şekilde tanımlayıp açıklamaktır. Çözüm önerileri ancak bu çerçevede bir değer taşıyabilir; bir işe hizmet edebilir.

Biz soruna bu şekilde yaklaşacağız ve önce solun haldeki durumu ve sorununu irdedeceğiz.

Bu soruya, ayrıntıya girmeden yanıt vermek gerekirse, sunları vurgulamak mümkündür:

● Türkiye toplumsal süreç, politik bir varlık, hesap edilmesi gereken bir kuvvet ve muhalif bir ses olarak katılmamaktadır. 12 Eylül sonrasında yaşanan politik bozgunun atlatılamaması, sosyalizm idealinin dünya çapında kaybettiği prestij, gerçekleştirebilir ve uğruna mücadele edilebilir bir toplumsal-siyasal değişim projesinin ülke zemininde somutlaştırılamaması gibi sebepler solun emekçi kitleler nezdinde yeniden bir seçenek olamamasına yol açmıştır.

● Geniş bir kesimi itibarıyla sol hareket, siyasal olarak tıkanmış olup kendisini yeniden üretememektedir. İdeolojik-teorik keşmekeş, bütün solu cenderesine alan diğer bir olgudur. Bunun yanı sıra idealler ve değerler alanında bütün solda bir erazoyun yaşanmaktadır.

Bunların hepsini çerçeveleyen daha önemli bir durum ise şudur: Solun büyük bir bölümü düşünsel düzeyde ciddi bir yoksullaşma içindedir. Bir çok grup, doğru ya da yanlış, yeni herhangi bir şey üretip geliştirememekte; birakin emekçilerin ileri unsurlarını, kendi taraftarlarını bile tartıştıramamaktadır.

● Sol Hareket, bütün parçaları itibarıyla bölünme, çözülme, ayrışma halindedir. Sol, kelimenin gerçek anlamıyla harmanlanmaktadır. Grupların yönetim yapıları içinde ve tabanlarında yaşanan bölünme ve ayrışmalar yeni yeni grupları ortaya çıkarmaktadır. Solda yer alan grupların neredeyse tamamı, örgütsel ve kitlesel bir daralma içindedir.

Çeşitli gruplardan haklı ya da haksız sebeplerle ayrılan; örgütsüzleşip tarafsızlaşan çok sayıda eski militan ortaklık dolayısıyla; bazı gruplar bir kere daha bölünemeyecek kadar küçülmüşken, bazı gruplar da birer aydınlar kulübüne dönüşmüş bulunmaktadır.

Sol'un haldeki görünümü özetle budur.

Sol, oluşumundaki çarpıklıkların sancılarını yaşamaktadır!

Sol'da (buna kendilerini "Kürt kökenli" olarak adlandıranlar da dahil-

dir.) yer alan grupların bir çoğunun bir süredir yaşadığı sorunların büyükçe bir bölümünün sebepleri, bu grupların oluşum süreçlerinde yatmaktadır. Bugün sol hareket, oluşumundaki ideolojik-politik ve örgütsel çarpıklıkların sancılarını bütün bünyesinde ve her bir parçasında çarpıcı bir şekilde hissetmektedir.

Bu çarpıklıkların en önemlilerini özetlersek:

● Türkiye Solu'nun geniş bir kesimi, Marksizm-Leninizm'in kaba, basit ve çarpıtılmış yorumları etrafında birleşip yapılaşmıştır. Sosyalizm teorisi, ekonomisi ve dogmatik yorumların çerçevesinde bir zeminde kalkınmacılıkla, ilerlemecilikle, refahla aynılaştırılmış; sadece sömürüye, yoksulluğa ve baskıya karşı çıkmak, demokrasi istemek, Marksist olmak için yeterli bir temel olarak görülmüştür. Sosyalizm deneylerindeki başarısızlıklar, ulusal kurtuluş mücadelelerinin ya da bir takım sol görünümüçü darbe hareketlerinin kapitalist sistemden kopuşamaması, kapitalizmin otomatik olarak yılmayıp aksine kendini yenileyebilmesi gibi sebepler sosyalizm, devrim ve toplumsal değişim idealini çarpık kavrayanların düşüncesinde dünüştürme parçalanmalarına ve havalı kırıklıklara yol açmıştır.

● Sol grupların büyük bir bölümü, ideolojik-siyasi birliklerini temel konuların yanı sıra bir yığın tali konu etrafında da sağlamaya çalışmışlardır. Bir çok grup, ideolojik-siyasi ve örgütsel birliğini oluşturmaya çalışırken, içinde bulunulan dönem tahli, sürecin ortaya çıkardığı temel görev; ulaşılmaması tasarlanan hedefin tanımlanması ile bu hedefe ulaşmanın yol ve yöntemleri gibi esaslar üzerinde anlaşmış olmakla yetinmemiştir. Bunlara ek olarak, bugüne, geleceğe ve geçmişe ilişkin her bir ayrıntıda aynı şeyi düşünmek şartı, birlik için aranan başlıca kriter olmuştur. Böyle olunca tali konulardaki farklılıklar otomatikman ayrılık sebebi haline gelmiştir. Bu çarpık mantık, hem 80 öncesinde, hem de şimdi, bir çok suni gruba mesruiyet kazandırmıştır.

● Türkiye Solu, geçmişte yanlış bir zeminde sallaşmıştır. Bir çok grup, ideolojik-politik söylemini esas olarak Türkiye'deki sınıf mücadelesinin ihtiyaçlarına göre değil, Sovyet ya da Çin partilerinin ihtiyaçlarına göre belirlemiştir. İki yanlışın kutuplaşması olarak şekillenen Uluslararası Sosyalist Hareket'teki parçalanmanın yaşadığı her yeni durum bizimkileri daha şiddetli biçimlerde etkilemiştir. Öyle ki, ÇKP'deki klik çatışmaları Türkiye'deki kimi grupları bölen bir özellik kazanabilmiştir. SBKP-ÇKP yanlış sallaşmasının ortada kalktığı günümüzde kendilerini bu kutuplaşmaya göre ayarlayanlar boşluğa düşmüşlerdir. Bu, o saflarda yeni gruplaşmaları doğurmıştır.

Sol gruplar kitle tabanlarını genişletmek isterken, Türkiye toplumu-na ait geri değerleri ve ilişkili biçimlerini aynen kendileri de benimsemişler-

Böyle olunca, sol'un haldeki konumunun nasıl yorumlanacağı; bu konunun nasıl değiştirileceği ve bu çerçevede birlik sorununa nasıl yaklaşılabileceği gibi konularda doğru bir bakış açısının ortaya konulması zorunlu hale gelmektedir.

dir. Solculukla, devrimcilikle ilişkisi olmayan düşünce ve davranışlar sol hareketler tarafından içselleştirilmiş ve teorize edilmiştir, öyle ki, bazı gruplar tarikat görüntüsü sergileyebilmiş, çeşitli gruplarda derebeylikler ortaya çıkmıştır. Tayfacılık, kafakol, aşırıçatılık türü ilişkilerin hakim olduğu yapılarca, siyasi önemi olmayan konuların kavga ve ayrılık sebebi olması doğaldır. Nitekim, bir çok grup bu tür sebeplerle parçalanmıştır.

● Türkiye Solu'nun haldeki durumunun anlaşılmasında anahtar olgulardan birisi de 12 Eylül'dür. Yenilginin ideolojik-politik-örgütsel ve moral düzeylerde yolaçtığı tahrifatlar; kısacası faşizm güçleri karşısında bozgun durumuna düşmüş olması, bütün gruplarda ciddi iç sorunlar yaratmıştır. Yeniliğe sorumlu arama tutumu dalga dalga tüm sola yayılmış ve bu süreçte bir çok kişi kendi davasından ya da grubundan kopmuştur. Bu tür kopuşlar, ne yazık ki sağlıklı kanallara aktılamamış ve sonuçta ortaya yeni yeni "örgütler" in yanı sıra geniş bir örgütsüz kesim çıkmıştır.

Solun bir bütün olarak şimdiye kadar ürettiği olumlu değerlerin dışında; bireycilik, örgüt düşmanlığı, burjuva demokrasisine hayranlık gibi yönelişler, bu süreçte bütün sol kadroları etkilemiştir.

Bütün bunların sonucunda; çözölen, ideolojik-politik kaosa düşen, parçalanıp bölünen bir sol gruplar tablosu ortaya çıkmıştır.

Karakteristik yönleriyle solun 89'daki görünümü budur.

Nerelerde çıkış araniyor?

Böyle bir solun 90'lı yılları gerektirdiği gibi değerlendiremeyeceği; toplumsal muhalefete dinamizm kazandırmayacağı ve kitleler tarafından sahiplenilen bir seçenek oluşturamayacağı açık bir şeydir.

Solun haldeki görünümü şüphe-siz değişmesi gereken bir görünümüdür. Ne var ki, bunu söylemek, değişikliğin gerçekleşmesi için yetmemektedir. İyi niyet gösterileriyle, temennilerle, tavsiyelerle, sol gruplar arasındaki diplomasi trafiğinin sıklaştırılmasıyla bu görünümü değiştirmeyeceği biliniyor olmalıdır.

Solun mevcut durumunun değiştirilmesi konusunda ortak bir tutum alabilmek için sadece bu durumun tanımlanması anlaşılması yetmemektedir. Buna ek olarak, bu tabloya yapılacak müdahalenin ideolojik-siyasi zemini ile yöntemleri konularında da yaklaşım beraberliği sağlamak zorunludur.

İzleyebildiğimiz kadanyla çeşitli akımlar, soldaki harmanlanmaya değişik şekillerde müdahale etmeye çalışmaktadırlar. Bunların ortak yanı, Birlik sözcüğüne her zamankinden daha fazla bir anlam yüklemiş olma-

larıdır.

"Sol'un Birliği", "Sosyalistlerin Birliği", "Komünistlerin Birliği", "Marksistlerin Birliği" gibi adlar altındaki yürütülen çalışmaların ve tartışmaların sonucunda yeni çekim merkezleri oluşturulmak istenmektedir.

Bunlardan birisi, TBKP ve SP girişimleridir. TKP ve Aydınlar çizgileri, -solun itibar kaybında büyük rolleri olan bu düşman kardeşler- şimdi, herkesden daha fazla birliktir bir söylemle ortaya çıkmışlardır. Bu iki akım, birliği, kendi merkezi politikaları etrafında bir açılım, bir çeşitleme olarak gündeme getirmekte ve bunu bir iade-i itibar çabası olarak değerlendirmeye çalışmaktadırlar. Bu noktada, TBKP-SP arasındaki ayrım çizgileri geçmiştekinden farklı özellikler gösteriyor gibiyse de bu siyasal oluşumların bugünkü yönelimleri ve politikaları bir çok yönüyle dünyanın mantığıyla bütünlük içindedir. Geçmişteki olumsuzlukları ve yarattıkları tarikatları bir yana, bu akımların bugünkü teorik çözümler ve politik önermeleri, sosyalistlerin birleşebileceği bir zemin de-gildir.

Birlik yönündeki diğer bir girişimi ise şu şekilde özetlemek mümkündür:

Eskiden her hangi bir grupta organik ilişki, olmayan ve sosyalist aydınlar olarak bilinen kişilerin yanı sıra bazı örgütlerden kopuşarak aydınlaşanların ve eskiden beri örgüt olduğu bilinen bazı grupların içinde yer aldıkları çevre/çevreler, sosyalizm projesi etrafında bir tartışma sürdürmektedirler. Devrimci ve radikal söylemlere sahip oldukları bilinen bu çevreler, doğru bir Sosyalist Demokrasi tanımlı yapmaya çalışmakta ve bu bağlamda ulaşacakları ya da ulaştıkları sonuçları devrimcilerin birliği için yeterli bir temel olarak görmektedirler. TBKP ve SP girişimlerini yeterli bulmayan, Sivil Toplumcularla ve sol liberallerle ise flört halinde olan bu çevreler, soldaki dağınkılığın ortadan kalkmasını sosyalist demokrasi konusunda sağlanacak teorik açıklığa bağlamaktadırlar. Bu çevrelere göre devrimci güçlerin birliği, gelecek projesinin; Türkiye için tasarlanan siyasal-toplumsal dünyanın tanımlı üzerinde anlaşmış olmakla sağlanacaktır. Yine bu çevrelere göre, "geçmişte doğru çizgi, devrimci güçler zemininde yer alan her gruba dağılmıştır; dolayısıyla her devrimci grupta doğrunun bir parçası vardır; o nedenle- bugün süregelen çıkış; yani devrimci sosyalistlerin birliği her hangi bir çizginin devamı ve gelişmesiyle sağlanamaz."

Yukardaki görüşlerin devrimci saflardaki dağınkılığı gidermek üzere iyi niyetle savunulduğu açıktır. Bunların üzerinde biraz durmak gerekmektedir.

Az önce özetlediğimiz öneri ve tezlerin yönetime ve çerçeveye ilişkin önemli açmazları olduğu görülmektedir.

En başta, öneri sahipleri; bugün-gelecek/bugün-geçmiş denklemine ve bunlar arasındaki ilişkileri yanlış kurmaktadırlar. Teorik planda özgün bir sosyalizm projesi oluşturup; (ki bu proje, M-L açısından doğru da olabilir) yani bir gelecek tasarımı çizip oradan hareketle birliğin oluşmasını istemektedirler. Bu bakış açısında, bugün, (90'lar Türkiye'si'nin ortaya çıkardığı devrimci görevler ve bu görevlerin gerçekleştirileceği sınıf mücadelesi, Türkiye'nin haldeki durumunun analizi vb.) birlik için gerekli görülmemektedir. Söz konusu yaklaşımda, birliğin yaslanacağı her hangi bir geleceğe (geçmiş) de ihtiyaç duyulmamaktadır.

Devrimci bakış açısında ise, bu-

günün devrimci görevleri ile gelecek tasarımı ve yine bugünün görevleri ile yaslanılacak devrimci gelenek (geçmiş devrimci miras) birlikte; bir bütünü parçaları olarak ele alınır. Doğrusu da budur.

Şüphesiz hedeflenen siyasal-toplumsal düzenin tanımlanması anlaşılması devrimci Birlik için gerekli ve zorunludur. Ancak bu yetmez. Devrimci birliklerin oluşması için bugünün tanımlı ve bu tanımın zorunlu kıldığı görevler üzerinde de anlaşmış olmak şarttır. Bunun yanı sıra, hangi miras üzerine yükselineceği, hangi geçmişe yaslanılacağı da, diğerleri kadar olmasa da önemlidir.

İkinci olarak, öneri sahipleri birliği sadece teorik ve programatik bir olay olarak görmektedirler. Sosyalizm ve komünizm tasarımıyla ulaşılacak teorik açıklığın bir program metni haline getirilmesiyle ve bunun ilanıyla devrimcilerin birliğinin oluşması istenmektedir.

Şüphesiz devrimcilerin birliğinin teorik ve programatik bir temel olacaktır. Ancak bu yetmemektedir. Devrimci Birlik, teorik/programatik planı da kapsayacak şekilde siyasi, örgütsel, pratik moral ve tarihi temelleri de olan, olması gereken bir süreçtir.

İdeolojik-siyasal ve örgütsel gibi temel düzeyleri kucaklamayan, aksine bunlardan sadece birisini esas alan bir birlik yaklaşımı iş devrimci parti oluşturulamaz; işçi sınıfının bağımsız siyasi hareketi inşa edilemez.

Sökonusu öneri ve girişim konusunda üçüncü olarak söylenmesi gereken şudur:

Öneri sahipleri, 69-89 arasında dönemde Türkiye'de sanki devrimci-ler hiç bir şey üretip geliştirmemişler gibi düşünüp kavranmamaktadırlar. Bunlar, devrimci sosyalizm anlayışı, Türkiye'de sanki ilk kez keşfediliyormuşcasına hareket etmektedirler.

Oysa Türkiye'nin yakın tarihi, Devrimci Sosyalizm'in Türkiye topraklarında bir seçenek; maddi bir güç haline getirilmesi mücadelesi tarihidir. Tarihi yaşamamış varsayın; bu tarih içinde üretilip-yaratılan teorik, siyasi ve fiziki değerleri görmeden gelen hiç bir girişim; bunlar ne kadar iyi niyetli olursa olsun gerçekleşme imkanı bulamaz.

Harmanlanma sürecine devrimcilerin nasıl yaklaşması gerektiğini tartışmaya geçmeden önce iki önemli noktayı hatırlatmakta yarar görülmektedir.

Birincisi şudur: Bu yazıda önce çıkardığımız girişimler de dahil olmak üzere soldaki tüm birlik girişimleri, kendisini sınıfın öncüsü göre, ya da öyle zannedilen kişi ve örgütler arasında ceryan etmektedir. İş içinde, eylem alanında, kitle faaliyetleri içerisinde, sınıf mücadelesi pratiği içinde fiilen yer almayan kişiler ya da yapılar ve çevreler birleştirilmeye çalışılmaktadır.

İkincisine gelince: Soldaki birlik girişimlerinin tümünün diğer ortak bir özelliği, birliğin oluşum şekli olarak tartışma toplantılarının, görüşmelerin ve diyalogun benimsenmesi olmasıdır. Bir çok kişi, çevre ve örgüt, "önderler ve öncüler" arasında yapılacak tartışmalara, kurulacak diyaloglara büyük umutlar bağlamaktadır. İdeolojik-siyasi görüşleri itibarıyla birbirine yakın olan ve geçmişte birbirleriyle iyi diyalog kuramayan gruplar arasında kapalı devre tartışma toplantılarının birleştirici bazı etkileri şüphesiz olabilir. Birlik ve parti konularında klasik/doğmatik bakış açısını benimseyenler; yani, işçi sınıfının ve emekçilerin siyasi öncüsünü mücadelenin dışında ve uzağında oluşturan bu sınıf ve kitleye dayatılan için kadrolarla sınırlı çeşitli ilişkilerle birlik yaratmak, parti olmak mümkündür.

Ne var ki devrimci (sosyalist) olduğunu söyleyenlerin, kitleye açık olması halinde ideolojik mücadele bağlamında ve bununla sınırlı belli yararları olan tartışma toplantılarına bü-

yük önem vermesi; sosyalistlerin birliğini oralarda araması yadırganan bir durum olmaktadır.

Çıkış yolu nerede ve nasıl aranmalı?

Bu soruya vereceğimiz yanıtları sıralamadan önce bir konuyu vurgulamak gerekmektedir.

Ürettiği bazı olumsuz sonuçlara rağmen solun harmanlanıyor oluşu, aslında olumlu bir durumdur.

aslında olumlu bir durumdur. Sol hareketler belki de tarihlerinde ilk kez, sağlıklı bir saflaşma zemini elde etmişler ve büyük birlikler (bloklar) halinde mevzilenme imkanlarını yakalamışlardır. Bu imkanların ne ölçüde değerlendirileceğini hep birlikte göreceğiz.

Şimdi, süreçten çıkışın nerede aranması gerektiğini ve nelerin yapılabileceğini belirlemeye başlayabiliriz.

● Sol, yeniden ve sağlıklı bir temelde saflaşmaya zorlanmalıdır.

Bunun yolu kapsamlı bir ideolojik mücadeleden geçecektir. Marksizm-Leninizm temel ve evrensel tezlerinin/öngörülerinin yaratıcı bir şekilde savunulması temeline bugünün ve geleceğin sorunlarını yorumlayıp açıklayan bir ideolojik mücadele süreci solu daha sağlıklı ve doğru temellerde ayırtıp saflaştıracaktır.

Kimileri, ideolojik mücadeleden marksist klasiklerdeki bazı metinlerin tartışmayı; kimileri ise sosyalizm-komünizm üzerine teorik çeşitlemeler yapmayı anlatmaktadır.

Bizim önerdiğimiz ideolojik mücadele, Türkiye'deki ve dünyadaki somut durumu analiz etmeyi, böyle bir durumda nelerin yapılması gerektiğini netliğe kavuşturmayı, bu gerekliliklerin nasıl bir siyasetle yerine getirileceğini belirlemeyi ve bu siyasetin nasıl bir mücadele ve ne tür örgütlenmelerle hayat bulabileceğini tesbit etmeyi amaçlamaktadır.

Sadece nasıl bir sosyalizm sorusuna değil, bu sosyalizmin kurulacağı Türkiye toplumsal formasyonunun temel özelliklerinin neler olduğuna; bu özelliklere sahip bir Türkiye'de köklü dönüşümlerin, devrimci atılımların nasıl gerçekleşeceğini; egemenlik ilişkilerinin tersine çevrilmesini yol ve yöntemlerinin neler olduğuna; bütün bunlar için şimdi ve yarın neler yapılması gerektiğine cevap veren; bunun yanı sıra ise sürecin ortaya çıkaracağı yeni sorunları da açıklayacak olan bir ideolojik mücadele söz konusu olan.

● Bu çerçevede sürdürülecek olan ideolojik mücadelenin başlıca hedeflerinden birisi, devrimcilerin birliğini sağlamak olmalıdır. Bunun diğer anlamı, dağılık durumdaki devrimci potansiyelin devrimci çözümler etrafında ve devrimci mücadele içerisinde birleştirilmesidir.

Marksizmin bürokratik, ekonomist, liberal yorumlarını reddeden; sadece bağımsızlık, demokrasi ve özgürlük için değil, aynı zamanda sosyalizm için yani burjuva egemenliğinin her çeşidini ortadan kaldırıp onun yerine işçi sınıfının ve emekçilerin egemenliği için mücadele eden; ulusal ve toplumsal adaletsizlikleri ortadan kaldırmak isteyen ve bunların gerekli kıldığı her türden örgütlenme içinde yer almak isteyen sosyalistlerin (devrimcilerin) birliğidir, bizim için esas olan.

Başka bir deyişle: Devrimcilerin (sosyalistlerin) bugünkü temel görevi; Türkiye toplumsal sürecinin haldeki durumuna çeşitli şekillerde müdahale edecek, işçi sınıfının, diğer emekçi katmanların, gençlerin, kadınların, aydınların ve Kürt halkının taleplerine sahip çıkıp bunları siyasallaştıracak, emek güçlerinin öncü unsurlarını devrimci bir temelde birleştirip bunları sosyalizme yönlendirecek savaşçı bir siyasal organizasyon yaratmaktır.

Böyle bir organizasyonun, sınıf mücadelesi pratiği içinde, (konumuz somutunda Türkiye zemininde) ve kitle eylemi içerisinde şekillenmesi kaçınılmazdır. Devrimci Hareket yaratmak tesbiti ve önermesi böyle bir organizasyonun (partinin) oluşturulması sürecinde bir evre olarak kavranmalıdır.

● Böyle bir hareket, (giderek partii) bu hareketin bütün önerme, çözümleme ve pratiğinin kendisini tanımlayanların yanı sıra, kendisini bu hareketin sadece temel görüşlerinde tanımlayan ve fakat tali konularda farklı düşünen kişi ve çevreleri de kucaklamalıdır.

Bu bakış açısı, doğal olarak geçmişe dönül tartışmayı verimli bulmaz. Önceden de belirttiğimiz gibi, bugün asıl yapılması gereken tartışma, bugünün nasıl yorumlandığı, mevcut konjonktürde nelerin yapılması gerektiği ve yarının nasıl kurulacağı gibi konuları ve sorunları içermelidir. 90'lar Türkiye'si nasıl görüldü ve bu Türkiye'de emekçiler nasıl bir yoldan kuvvet olacaktı, devrim ve sosyalizm idealinin yeniden seçene ve çekim merkezi olması için neler yapılacağı gibi sorulara aynı ya da yaklaşık cevapları verenlerin aynı siyasi çatı altında olmamaları için hiç bir sebep bulunmamaktadır.

Böyle olunca, kişilerin ve çevrelerin geçmişte hangi grupta yer aldığı değil, bugünü ve yarını nasıl yorumlayıp önemli olmalıdır.

● Devrimciler, sol saflardaki yanlış program anlayışına karşı çıkmalıdır. Özellikle bugünlerde; solun yeni bir saflaşmaya yönelmek zorunda olduğu bu süreçte, doğru bir program anlayışı savunulmak zorundadır.

Dün olduğu gibi bugün de bir çok grup, Türkiye toplumsal sürecinin öndeki stratejik aşamayı; (dolayısıyla da birliğin programatik zeminini) asgari ya da azami diye kategorileştirilen programlarla tanımlamaktadır. Asgari programcılar, bağımsızlık, demokrasinin ve özgürlüklerin kazanılması, sömürünün sınırlandırılması, toplumsal adaletsizliklerin ortadan kaldırılması ile yetinmekte ve egemenlik ilişkilerinde köklü değişimi daha sonraki bir evreye ertelemektedir; azami programcılar ise yukarıdaki talepleri önemsememekte ve sadece sosyalizm için mücadele edilmesini önermektedirler.

Devrimci bakış açısında her iki yaklaşım da aynı ölçüde yanlıştır. Her iki önerme de, Türkiye toplumsal sürecini tek yanlı görmek ve bu süreci parçalı bir şekilde algılamaklardır. Gerçek hayatta, toplumsal ilişkiler yumağında işçilerin, bunları aynı anda etkili olan unsurlar birbirinden kopartıldığı için bunlara uygun doğru çözümlemede mekanik bir şekilde parçalanmaktadır.

Kapitalizm gelişmiş olduğu halde demokratik devrim sürecinin hala tamamlanamamasının olmasının bir ifadesi olan Türkiye'deki özgürlük durum, iki ayrı programı değil tek bir programı zorunlu kılmaktadır. Demokratik Devrimde ait görevlerle sosyalizme ait görevler, ikincisinin genişlediği bir zeminde aynı programda birlikte icerilecek zorundadır.

Türkiye devriminin demokratik ve sosyalist olmak üzere iki özelliği olacak; devrimci süreç, her iki özelliğin gerektirdiği adımları, çözümleri ve önlemleri birlikte gerçekleştirecektir. Devrimin siyasal biçimlenmesi, işçilerin-köylülerin ve Kürt halkının Birleşik Devrimci-Demokratik Diktatörlüğü olacak; bu ise sosyalist demokrasinin özgürlük bir ifadesi olarak süreci sosyalizmin tam inşasına yönlendirecek; devrim kesintisiz olarak devam ettirecektir.

Türkiye Toplumsal Süreci'nin öndeki stratejik aşama, ancak bu yaklaşım ışığında belirlenirse gerçekleşen düşer. Devrimci süreci, azami/asgari program şeklinde kavramlaştırarak, emek güçlerinin öncü unsurlarını devrimci bir temelde birleştirip bunları sosyalizme yönlendirecek savaşçı bir siyasal organizasyon yaratmaktır.

● Az önceki bölümde yaptığımız tesbitlerin mantıklı bir uzantısı birlik sürecinin kavranışında ortaya çıkmadığı ve çıkmaktadır.

Türkiye'nin öndeki stratejik aşamanın tek bir devrimci süreç şeklinde gerçekleşecek oluşu, bu sürecin devrim öncesi evresinin siyasal oluşumunu da karakterize etmektedir: Devrimci bir partinin yönlendirdiği ve bu partinin de içinde yer aldığı Devrimci-Demokratik Halk Hareketi...

Böyle bir hareket, düzen muhalifi söylemlerin ve unsurların yanı sıra düzen yıkıcı ve yeni bir düzen kurucu özelliklere ve unsurlara sahip olmalıdır. Bu formülasyonda belirleyici olan/olması gereken, şüphesiz düzen yıkıcı ve yeni bir düzen kurucu unsurlardır. Bunlar olmadan ne başarılı bir toplumsal dönüşüm gerçekleşir, ne de siyasal devrim başarıya ulaşır.

Bu tesbitler ışığında birlik sürecinin iki temel unsurunu şöyle tanımlayabiliriz: Devrimcilerin Birliği, Halk Hareketinin Birliği...

Bizce her iki unsur da, - şüphesiz devrimciliğin (sosyalistliğin) yönlendiriciliğinde- işçi gelişmesi, birlikte oluşması gereken (ve tarihsel deneylerin gösterdiği gibi oluşabilen) özelliklere sahiptir. Bu iki unsur, bir bütünü parçaları; birbirinden koparılmaması mümkün olmayan, koparıldığında süreci çarpıklaştıracak olan unsurlar olarak görmek gerekmektedir.

Bu bağlamda, devrimciler (sosyalistler), bir yandan kendi güçlerini birleştiren bir yandan da emek güçlerini ve bunların eylemi ile mücadelesini birleştirmek göreviyle karşı karşıyadırlar. Bu görev ancak, sınıfın ve halkın öncü güçlerinin siyasal bir organizasyon içinde; mücadele alanlarında, kitleler arasında şekillenip büyüyen bir organizasyon içinde birleştirilmesiyle yerine getirilebilir.

İşçi sınıfının, diğer emekçi kesimlerin, Kürt halkının, gençliğin ve kadınların ekonomik, demokratik, ulusal, kültürel, akademik ve insani taleplerinin siyasallaştırılması; azımsanmayacak bir sayı ifade eden sol kitlelerin devrimci-demokratik talepler yönünde hareket etmelerini; işçilerin ve halkın kuvvet haline getirilmesi sürecinde kendisini şekillileyen vareden; sürecin toplumsal ve siyasal ihtiyaçlarını birleştirip yönlendiren devrimci bir siyasi odak yaratmak...

SOL'daki harmanlanmaya en doğru müdahale şekli budur. Ve içinde bulunduğumuz süreçte, başta birlik olmak üzere, sosyalizme ait bir yığın sorun, ancak bu bakış açısıyla çözümlenebilir.

HARMANLANMA VE BİRLİK SÜRECİNDE YURTDIŞI

Yazımızın ilk bölümünde özetlediğimiz solun haldeki durumu, kendisini yurtdışı zemininde oldukça somut bir şekilde göstermektedir. Yurtdışında olmanın getirdiği kimi rahatlıkların ve sıkıntılıların da etkisiyle buradaki sol kadrolar daha yoğun bir harmanlanma ve savrulma süreci yaşamaktadırlar. Hiç bir haklılığı olmayan ve suni temellere dayanan bölünmelerin yanı sıra, teorik ve siyasi bakımlardan ciddi ve köklü sebeplere dayanan ayrılmalar, aynı zaman dilimi içinde ortaya çıkıp yeni şekillenmelere kapı aralamaktadır. Çoğu, ordusuz kalmış generallerle benzeyen bir çok kişi, (emekli subayların kendilerine mesgale arayışları gibi) yeni birlikler yaratma sevdasına kapılmışlardır. Bu türlerin dışında, samimi şekilde devrimcilerin birliğini isteyen kimi çevrelerin varlığı da bilinmektedir. Ne var ki, bu çevrelerin birlik konusunda doğru bir bakış açısına sahip olamayışları, bunların girişimlerinin sonuçsuz kalmasına yol açmaktadır.

Bu arada, grupların kurmay heyetlerinin ve bazı gruplardan ayrılan kimi şahsiyetlerin katıldığı tartışmalarla solun ve devrimcilerin birliği sorununun çözümlenmeye çalışıldığı gözlenmektedir.

Öte yandan, eskiden çok değişik

gruplara mensup olan kimi eski militanlar bütün siyasi özelliklerinden kurtularak demokratlaşmayı ve sadece insan hakları ve demokrasi mücadelesi ile dayanışmayı, bir çıkış yolu olarak seçmiş bulunmaktadırlar.

Görüldüğü gibi, harmanlanma süreci ve süreçte müdahaleler yurtdışında da, buranın kendi şartlarının belirlediği bir zeminde yaşanmaktadır. Yazımızın şimdiye kadarki bölümlerinde ele alınan konu, ağırlıklı Türkiye'deki devrimci süreç ve bunun sorunlarıyla ilgili olmakla birlikte savunulan bakış açısı yurtdışı zemini için de geçerlilik taşımaktadır.

Türkiye toplumsal sürecinin; ülkemizdeki sınıf mücadelesinin sorunlarını ezilen-yönetilenlerin lehine olacak şekilde ve devrimci bir tarzda çözecek ve bu çözümün gerektirdiği tüm görevleri yerine getirecek siyasal hareketi çıkartır ki Türkiye'de yaratılıp oluşturulacaktır.

Yurtdışındaki sol ve sosyalist yapıların, kişi ve çevrelerin haldeki durumunun değişmesi, yurtdışındaki işçi ve ilticacı potansiyelin Türkiye devrimi için daha yararlı ve gerekli işlerle uğraşmaya başlaması, büyük ölçüde Türkiye'de devrimci mücadelesinin gelişimine ve bu mücadelede önderlik edecek devrimci bir siyasal oluşumun yaratılmasına bağlı görünmektedir.

Böyle olmakla birlikte, bu yazıda savunulan perspektifin, bazı yönleriyle yurtdışı zemininde de hayat bulması, hem mümkün, hem de gereklidir.

Bu bağlamda öncelikli yapılması gereken, sol saflarda gerçek ve anlamlı bir ideolojik mücadele süreci örgütlemektir. Çok çeşitli biçimler altında sürdürülebilecek olan bu ideolojik mücadele, genelde devrim ve sosyalizm mücadelesi konularında, özelde ise Türkiye devrimi ve bunun yurtdışında ortaya çıkan görevleri konularında netlik yaratarak ayrımları ayrılarla saflaştırarak; yurtdışındaki faaliyetlerin sınıfsal-toplumsal, (siyasi, demokratik, kültürel vb.) doğru bir taniminin yapılmasını sağlatmalıdır.

İkinci olarak ise, yurtdışındaki solun dağılık durumdan kurtarılması için; işçi ve ilticacı potansiyelin atılıktan, hantallıktan kurtarılıp etkili bir kuvvet haline getirilmesi için ciddi ve kalıcı adımlar atılmalıdır. Soldaki, kan, güç ve itibar kaybının önüne geçecek; yurtdışındaki devrimci-demokratik görevlerin daha güçlü bir şekilde yerine getirilmesine hizmet edecek iki birlik modeli geliştirilebilir.

Bunları, -şimdilik- ana başlıklar altında şöyle ifade etmek mümkündür: a) Faaliyetlerinin muhtevası, programının esasları, Türkiye emekçi halklarının devrimci-demokratik talepleriyle; işçilerin, gençlerin, Kürtlerin, demokratik kitle örgütlerinin mücadelesinde dayanışmak olan ve bu doğrultuda yerli-yabancı tüm demokrat ve devrimci güçleri harekete geçirip yönlendirecek bir Türkiye Halklarıyla Dayanışma Hareketi ...

Bu hareket (Birlik) işçi sınıfının, diğer emekçi kesimlerin, gençlerin, politik tutukluların, sınıfsal, ekonomik, demokratik ve akademik; Kürt halkı-

nın ulusal-demokratik talepleri ve mücadelesine en geniş dayanışmayı programlaştırıp örgütlemeli; bu programı benimseyen tüm grup ve kişilere açık olmalıdır. Bu hareket, düzen muhalifi güçlerin yanısıra yeni bir düzen kurmak için mücadele eden güçlerle dayanışmalı, yani kendisini sadece demokrasi mücadelesiyle sınırlamamalıdır.

Bu birliktelikte, siyasi birlik için aranan kriterlerin rolü tali olmalıdır. Böyle bir birliktelikte, genel demokratik mücadele alanının görev ve ihtiyaçlarına denk düşen ölçüler esas alınmalıdır.

b) Genelde tüm göçmenlerin/yabancıların, özelde ise Türkiye'de "in Avrupa'da bir toplumsal kategori olarak karşı karşıya bulundukları insani, kültürel, toplumsal, sınıfsal baskı ve eşitsizliklere karşı mücadele edecek, yabancı toplulukların yerli topluma her alanda eşit statüye kavuşması için çaba harcayacak, göçmenleri kendileriyle ilgili tüm sorun ve konularda söz ve karar sahibi haline getirecek, onlar da başta Türkiye emekçi halkı olmak üzere dünyadaki ezilen-sömürülen tüm halklarla dayanışma duyarlılığı ve bilinci yaratacak bir Yabancıların Demokratik Kitleli Birliği...

Böyle bir hareket, anti-faşist, anti-faşist, demokrat ve ilerici temellerde mücadele edip örgütlenmeli ve mümkün olan en geniş kesimi, başta yabancıların/göçmenlerin kendisi olmak üzere tüm güçleri kucaklayabilmelidir. Bu hareket, Avrupa'daki demokrasi mücadelesine bütünleşen, demokrasi mücadelesinin etkin bir parçası olan bir hareket niteliği de taşımaktadır.

Bu tür bir hareket, ancak, yerel planlarda, yerel eylemlilikler düzleminde oluşturulacak birliklerin ve yürütülecek mücadelelerin giderek ve süreç içerisinde merkezleşmesiyle en uygun şekli alacaktır.

Böyle bir birlik, Avrupa'daki devrimcilerin buradaki sınıf mücadelesine katılışlarının bir biçimi olarak kavranmalıdır.

Göçmenleri, ırkçılığa, devlet politikalarına, sermayenin egemenliğine karşı toplumsal (giderek siyasal) bir kuvvet haline getirmeyi planlayıp programlaştırarak olan bu hareket, önündeki görevlerin yerine getirilmesine denk düşen kriterlere göre örgütlenip şekillenmelidir...

Sonuç olarak söylemek gerekirse: Bir kısmı sağlıklı ve suni, bir kısmı ise sağlıklı sebeplerin sonucunda bütün unsurları itibarıyla harmanlanmakta olan Türkiye Solu'nun yurtdışındaki parçasının geleceği, bir yönüyle Türkiye'de devrimci mücadelesinin yükselmesine ve devrimci bir partinin yaratılmasına; bir yönüyle ise yukarıdaki önerileri benimseyip benimsememesine bağlıdır.

Bakalım, sol, sorumlu davranabilecek mi?

İNKILAP DAL DEVRİM MÜCADELESİNDE YAŞAYACAK!

12 Eylül Rejimi'nin devrimcileri cezavlerinde imha etme politikası bir can daha aldı.

1960 yılında Akhisar'da doğan, aynı yerde öğrenci derneği, halk kültür derneği başkanlıkları yapmış olan İnkılap Dal cezaevinde yakalandığı kanser hastalığına Ağustos 1989'da Paris'te yenik düştü. Uzun uğraşlar sonucu Türkiye'de cezaevinden hastaneye kaldırılan İnkılap Dal'ın tedavisi cezaevi yönetiminin isteği üzerine yaza kesildi ve kendisi yeniden cezaevine konuldu. Bu bilinci ve planlı bir şekilde İnkılap Dal'ın ölüme terk edilmediği. Bu gizlice ve sinsice uygulanan imha politikasına kimler kurban gitmedi ki!

Ve İnkılap Dal ölüme terk edildi. Yurtdışında ve Türkiye'de tedavi için 'İnkılap'ın serbest bırakılmasını talep eden tüm girişimlere rağmen, İnkılap ancak 12 Eylülcülerin artık kurtulamayacağına inandıkları anda ceza-

vinden tahliye edildi. Uzun süre pasaport almak için uğraştı. Katiller kesin öleceğinden emin olmak istiyorlardı. Ve öyle oldu... Paris'e geldikten kısa süre sonra İnkılap öldü... İnkılap DAL halklarımızın 12 Eylül Faşizmine karşı, demokrasi, özgürlük ve sosyalizm mücadelesinde yaşatılacak.

ÇİN'DEKİ GELİŞMELER ÜZERİNE

89. yaz aylarında Çin'de yaygın bir kitlesellikle ortaya çıkan öğrenci olayları dünya kamuoyunun dikkatini bir kez daha Çin üzerine çekti. Devrimden sonra zaman zaman büyük toplumsal dalgalanmalara sahne olan Çin, son öğrenci olaylarıyla bir kez daha dalgalandı. İktidar sahiplerinin tankların eşliğinde giriştiği kitlesel katliamdan sonra öğrenci hareketi ve toplumsal muhalefet geri çekilmiş bulunuyor. Bu geri çekiliş, daha önceki örneklerde görüldüğü gibi yeni bir toplumsal dalganın güçlü dinamiklerine sahip görünüyor.

Son öğrenci hareketi, Çin'deki gelişmelerin yorumunda bir dizi farklı yaklaşımla değerlendirildi. Emperyalist güçler ve yandaşları, Çin'de patlak veren yığınsal hareketi kapitalizm yanlısı bir hareket olarak göstermeye özel çaba gösterdiler. Bu kesime göre, Deng'in reform programı Çin'in yüzünü yeniden kapitalizme çevirmişti, ama yapılanlar yeterli değildi. Bu yüzden ayağa kalkan yığınlar, reformların kendi doğrultusunda daha da ileriye götürülmesini —yani kapitalizmin restorasyonunda daha ileriye gidilmesini— istemekteydi. Homojen bir özellik göstermeyen, kendi içinde farklı talepler taşıyan büyük bir kitle hareketi içinde, emperyalist güçleri ve yandaşlarını ilgilendiren yalnızca kapitalizm yanlısı güçlerdi. Bu kesimin sloganları ve talepleri emperyalist haber tükelleri tarafından, öğrenci hareketini ve onu destekleyen toplumsal muhalefetin geneline bağlayan taleplermiş gibi tüm dünyaya iletilyordu. Sanki Çin'in öğrenciler, aydınları, işçileri, köylüleri kapitalizmi özledikleri için, "kapitalizm yolcusu" Deng'in daha hızlı davranmasını daha ileriye —kapitalizme— gitmesi için yığın halinde ayağa kalkmıştı.

Çin'de son öğrenci hareketini iktidar yanlısı ordu birliklerini kullanarak katliamlar bastıran Deng iktidarı da emperyalist propagandayı doğrular bir tutum içindeydi. Deng iktidarının sözcüleri ayağa kalkan yığınları "karşı devrimci", "bozguncu" diye niteleyerek eylemci güçleri devrim karşıtı —dolayısıyla da kapitalizm yanlısı— göstermeye çalışmaktaydı. Sosyalist ülkelerde iktidar tekneli ele geçiren revizyonistlerin kapitalizm ayağı ile sosyalizmi piçleştirip yozlaştıran kendilerini birinci sınıf devrimci ilan edip, kendilerini karşı bütün güçleri ise "karşı devrimci" diye nitelemeye bir an olsun duraksama göstermedikleri bilinmektedir.

Bu geleneksel tavrı, son kitlesel hareket karşı, Çin yöneticileri tarafından yinelenildi. Kendileri devrimci, ayaklanan kitleler ise "karşı devrimci"ydi.

Bu aldatıcı değerlendirmeler, iktidar tekneli elde tutan ve onu ne pahasına olursa korumak isteyen güçlerin çıkarlarıyla örtüşüyor. Mao tarafından Kültür Devrimi öncesinden itibaren zaman zaman "kapitalizm yolcusu" olarak suçlanan ve görevden uzaklaştırılan Deng'in iktidar dizginlerini ele geçirdiği son on yıl içinde Çin'de kapitalizmin restorasyonuna yönelik reform programının yozlaştırıcı etkilerine karşı oluşan bir kitle hareketini "karşı devrimci" diye nitelemesi gülünçtür. Kendisi hangi devrimin koruyucusu ki? Çin'de gerçekleştiren bütün devrimci atılımların karşısına yeralan Deng iktidarı hangi devrimin ve neyin koruyucusu?

Çin'de ayağa kalkan yığınların kapitalizm istekleriyle yanıp tutuşmadığı —içlerinde böylesi talepler ileri süren bir azınlık olsa bile— açıktır.

Aralık 1986'da Anhui ilinde başlayan öğrenci hareketi, Halk Kongresi'ne seçilecek öğrenci temsilcilerinin yukarıdan atanmasına karşı çıkıyor ve bu temsilcilerin aşağıdan yukarıya belirlenmesini talep ediyordu. "Dörtlü modernleşme" hareketinin savunucusu Deng yönetimine karşı, "Demokrasiziz modernleşme olmaz", "Biz hak istiyoruz otoriter rejim değil" şiarı yükseltiliyordu. Kişi haklarının korunmasından basın özgürlüğüne kadar uzanan bu taleplerin kapitalizm istekleriyle bir ilgisinin bulunmadığı açıktır.

Son öğrenci olaylarından sonra Batı'ya sığınan ve basına eylemleriyle ilgili açıklamalarda bulunan öğrenci liderleri Çin'i kapitalizme götürmek gibi amaçları bulunmadığını belirtme gereğini duymuşlardır. "Çin şimdi sosyalizmden kapitalizme atlatılmamalı, varolan temelde demokratik bir siyasete oturtulmalıdır. Batı basınına yansıyan bu ve benzeri açıklamalar, Çin'i öğrencilerin büyük bir kitlesinin, Deng'in serbest bıraktığı ve kapitalizme daha hızlı geçiş arzu eden bir kitleden oluşmadığını gösteriyor.

Diğer "reel sosyalizm"lerde olduğu gibi, Çin'in temel problemlerinden biri sosyalist demokrasi sorunudur. Özgürlük ve demokrasi talep eden yığın hareketi içinde elbetteki kapitalizm yanlısı eğilimler de mevcuttur. Ama çoğunluğun taleplerinin bu yönde olduğunu gösteren belirtiler, kapitalizm yandaşlarının bütün arzulı gözlemlerine rağmen bulunamamıştır. Çin'de, kendi iktidarından önceki devrimci girişimleri geri çevirerek, sistem içinde kapitalizme özgürlük tanıyan Deng iktidarı döneminde, demokratik hak ve özgürlükler (kapitalizme özgürlük dışında) gelişmemiş, aksine Kültür Devriminin getirdiği düşünce ve basın özgürlüklerine dahi büyük sınırlamalar getirilmiştir.

Patlak veren öğrenci hareketi, Deng iktidarının yol açtığı toplumsal yozlaşma ve çürüme eğilimlerine karşı konumları ve hakları gereileyen yığınların biriken öfkesinin bir dışavurumudur. Bu eylemliliklerde, Deng'in reform hareketi ile yığınların temel çıkarları arasında derinleşen bir çelişkinin varolduğu ortaya çıkmıştır.

Çin'in toplumsal yapısında yaşanan gelişme ve değişimler, ne emperyalist çakırlara bağlı bir perspektifle, ne de mevcut revizyonist diktatörlüklerin konunun devamını kollayan bir bakışla anlaşılabilir. Tarihsel ve toplumsal olaylar ancak, başta işçi sınıfı olmak üzere, emecilerin tarihsel talepleriyle örtüşen bir bakışla irde edilip değerlendirilmesiyse kavranabilir ve gerçek boyutlarına oturtulabilir. Çin'de Deng iktidarına ve uygulamalarına karşı olma perspektifi ağırlığında ortaya çıkan yığın hareketi, sosyalist bir toplumsal zemin üzerinde demokratik bir siyaset ve yönetim modeli oluşturma dinamikleri ile yüklü görünüyor. Çin'deki gelişmeleri son tahlilde belirleyecek olan, geniş emekçi yığınların tarihsel çıkarları ve bu yoldaki taleplerinin belirleyeceği mücadeleler olacaktır.

Üzerinde durulması gereken önemli konulardan biri, kitle hareketi ile ÇKP içinde bitmeyen iktidar çatışması arasındaki ilişkidir. Son öğrenci eylemlerinde görüldüğü gibi, Çin'de her yığınsal eylemin ÇKP içinde bir iktidar çatışmasını açığa çıkarttığına tanık olmuştuk. Dolayısıyla Çin'de oluşan kitle hareketinin arka planında daima bir iktidar sorununun yeraldığını söylemek abartma olmaz. ÇKP

tarihinin devrim sonrası dönemi bu tür mücadeleler tarihidir denebilir. Bu tarihe gözetmek, bugünkü olayların daha iyi anlaşılmasına yardımcı olacak kanısındayız.

KÜLTÜR DEVRİMİ

Çin'de 1966'da başlayan Kültür Devrimi'nin, Mao'nun ölümüne (1976) kadar sürdüğü varsayılır. Bu on yıllık dönem içinde Çin'de meydana gelen bütün olumlu ve olumsuz gelişmeler Kültür Devrimi'ne ait uygulamalar olarak değerlendirilmektedir. Kültür Devrimi'ni Mao'nun ölümüne ve arkasından sağ kanadın iktidar dizginlerini ele geçirme hazırlığında olduğu 70'li yılların ortalarına kadar uzatan bu değerlendirilmeler eksik ve yanlıştır. Çin'de fırtınalı kitle hareketlerine sahne olan Kültür Devrimi esas olarak 1969 ilkbaharında yapılan ÇKP'nin 9. Kongresi'ne kadarki üç yıllık bir süreyi kapsamaktadır.

Çin'de Kültür Devrimi'ne yol açan nedenlere ve Kültür Devrimi sonrası gelişmelere geçmeden önce, Kültür Devrimi kavramı üzerinde kısaca durulur.

Kültür Devrimi, Mao'nun devrimci teoriye yaptığı önemli katkılardan biri sayılır. Kültür Devrimi, kuramsal bir yaklaşım olarak, sosyalizmin inşasını "ekonomizm" in belirlediği politik temeller üzerine oturtan geleneksel politik yaklaşımdan bir kopuşu ifade etmektedir. Toplumsal dönüşümü, yalnızca ekonomideki değişim dönüşümü ile —özel mülkiyetin kamu mülkiyetine dönüşümü ile— sınırlamayan, toplumsal dönüşümü toplumun tüm bir yapısında gerçekleştirmeyi hedefleyen bir devrimci perspektife Kültür Devrimi önemli bir kuram olarak yer alır.

Çin gibi geri bir toplumsal yapıda ileri ve devrimci kültürel atılımlar ve dönüşümler gerçekleştirilmeden sosyalizmi yalnızca ekonomik atılımlarla kurup geliştirmek ve sistemi oturtmak olası değildir. Kültür Devrimi, asırlardır ehilleştirilerek kulluk ilişkileri içinde tutulan ve özgür gelişimi engellenen yığınların yaratıcı özelliklerini açığa çıkartarak özgürleşmesini sağlayan, yığın insiyatifini geliştiren ve onu devrimcileştirilen bir atılım olarak kavranmalıdır.

Bir kuramın kendi soyutluğunda gerekli ve doğru olarak benimsenmesi elbetteki tek başına yeterli değildir. Bir kuramın kendi amacına uygun yöntem ve araçlarla uygulanması da zorunludur. Nitekim teorik olarak doğru önermelerin uygulanmayan yöntem ve araçlarla amacından sapıtılması olaşılığı her zaman vardır.

1966 yazında, Çin'de başlatılan Kültür Devrimi'nin gerçek anlamda bir Kültür Devrimi olarak gerçekleştiği söylenemez. Çin Kültür Devrimi'nin kuramda işçelleşmesi gereken amaç ve hedefle bağdaşmayan bir dizi asırlıklara eve hatalı pratiklere kaynaklık ettiğini belirtmek gerekiyor. Bazı olumlu özelliklerinin yanı sıra ÇKP'nin Kültür Devrimi, doğru bir kuramın hatalı araç ve yöntemlerle amacından sapıtılmasının bir örneğini oluşturmaktadır.

Çin Kültür Devrimi, pratikte Çin toplumunu cehaletten, kültürel gerilikten kurtarmak, geniş yığınların bilincini oluşturmak ve onu devrimciileştirmek ihtiyacından ziyade

ÇKP içerisinde iktidar dizginlerini ele geçiren sağ kanadın tasfiye edilmesinin bir aracı olarak düşünülmüş ve uygulanmıştır. Kültür Devrimi'nin parti içi iktidar çatışmasını çözmeyen bir aracıya dönüştürmek onun çok dar bir alanda ve sıkı bir bakışla uygulanmasını da beraberinde getirmiştir.

Kültür Devrimi hareketi içinde meydana gelen asırlıklar ve kültüre düşmanlık temelinde gelişen olaylar, yalnızca ayaklanan kitlelerin sosyal tahammülsüzlüğünden kaynaklanan kendiliğinden davranışlar olarak değerlendirilemez. Böyle davranışların belli bir payı olsa bile, kültüre, bilime, sanata ve genel olarak bilgiye düşmanlık temelinde ortaya çıkan hareketleri besleyen belli bir ideolojik temelin varlığı yadsınmaz. Çin kültürünün binlerce yıllık tarihinden süzülüp gelen tapınakların, heykellerin, müzelerin, matbaaların, kitaplıkların tahrip edilmesi; kısacası, toplumun tarihsel kültürünün imhasına yönelen bir Kültür Devrimi pratiği Çin'de yaşanabilseydi, bunda ideolojik önderliğin önemli bir payı olduğunu kabul etmek gerekiyor. Yarı bilgili, (ya da yarı cahil) kitlelerin sosyal tahammülsüzlüğüne de beslenen bu bilgi ve kültür düşmanlığı, ÇKP önderliğinin ideolojik yönlendiriciliğinde gerçekleştiğini vurgulamak gerekiyor. Benimsenen çizgiyle uyuşmayan her görüş ve davranış "burjuva" sayılması ve ÇKP önderliğinin buna belli bir ideolojik temel sunması, Kültür Devrimi hareketinin, gerçek anlamda bir kültürel atılım hareketi olarak yaşanmasını değil, kültüre karşı bir hareket biçimine bürünmesini sağlamıştır.

ÇKP'nin, Kültür Devrimi hareketine damgasını vuran ideolojik yaklaşımları ayrı bir inceleme konusu olacak kapsamdadır. Konuya çok özet değinmek gerekirse, ilk elden şunlar söylenebilir, Mao önderliğindeki ÇKP'nin, devrimin sürekliliği

ve "revizyonizm" konularındaki bakışı, indirgemeci ve çelişkilerin dönüşümüne yer vermeyen bir diyalektik yoruma dayanmaktadır. Mao'nun "proletarya diktatörlüğü altında devrimi sürdürme" tezi, devrimi belli aralıklarla tekrar tekrar yapma yorumuna iç içe savunulmaktadır. Bu yoruma göre, devrimci süreç, durmadan belli aralıklarla tekrarlanan bir devrimler zinciridir.

Eğer devrimin, bir sınıf egemenliği sisteminden, başka bir sınıf egemenliği sistemine, ya da bir toplumsal ilişkiler sisteminden bir başka toplumsal ilişkiler sistemine geçişten başka anlamı yoksa, devrim bir kere yapılır. İktidarın ele geçirilmesiyle nitel bir aşamaya sıçrama yapan devrimci süreç, kendi mantığı doğrultusunda kesintisiz devam eder. Kendi mantığı doğrultusunda gelişen bir süreçte devrimleri tekrarlamamın gereği olmaz. Kültür Devrimi de, kesintisiz süren devrimci kuruluş sürecinin kendi evrimi içinde, yeralan bir kültürel dönüşüm ve atılım hareketi olarak anlaşılmalıdır. Çin pratiğinin bundan hayli farklı şekilde gerçekleştiğini belirtmeye gerek yoktur. ÇKP'nin devrimleri tekrarlama tezinin arka planında hatalı bir revizyonizm tanımı yatar. ÇKP ve takipçilerinin literatürü, revizyonizmi doğru burjuva ideolojisi olarak tanımlayan metinlerle doludur. Revizyonizmden burjuva ideolojisine oradan da burjuvalığa kadar uzanan in-

dirgemeci ve düz mantığa dayalı bir tahlil zinciri oluşmaktadır. Revizyonizm doğrudan burjuva ideolojisi oluncu bu görüşleri savunuların da burjuva ya da karşı-devrimci olarak algılanması kolaylaşıyor. Bu mantık zinciri içinde devrimci çizgi ile revizyonizm arasındaki çelişki, politik planda devrim ile karşı-devrim arasındaki çelişki biçimine bürünüyor. Tahlil bu oluncu, devrimci kanadın, karşı-devrimci kanada karşı politik şiddetle de içeren "devrimci girişimleri" gündeme getirmesi meşruiyet kazanyor. Devrimleri durmadan tekrarlama tezi de revizyonistleri devrimin bir yöntemi olarak düşündürmüştür.

Sosyalizm için sayılması gereken çelişkilerin ve sorunların devrim, karşı-devrim, çelişki biçimine büründürülerek yorumlanması sosyalizm davasına zarar veren bir dizi olumsuz gelişmenin yaşanmasına neden olmuştur. 80 öncesi Türkiye solunda yaşanan olumsuzlukların önemli bir bölümünün bu hatalı mantıktan kaynaklandığını herkesin malumdur. Nitekim, Çin'de "kapitalizm yolcusu" Lui Siao Şi ve Deng çizgisinde şekillenen sağ hareketi iktidardan devirip tasfiye etmek üzere kitlesel şiddet eşliğinde başlatılan Kültür Devrimi'nin bizzat kendisi, aradan on yıl geçmeden bütün kazanımlarıyla, Çin topraklarından silinmeye çalışılmıştır. Yani Kültür devrimi süreci, bir yönüyle sağın güçlenme koşullarını oluşturmuş bir süreç olmuştur.

60'lı yılların ortalarında dünya çapında büyük yankılar uyandıran ve SBKP'nin "ekonomist" sosyalizme geçiş tezlerine karşı, toplumsal dönüşüm, ekonomik düzeyden başlayarak kültürel düzeye ve insan bilincinin devrimcileştirilmesine kadar uzanan bir tahlille yorumlayan ÇKP'nin görüşleri, sosyalist hareketler tarafından ufuk açıcı tahliller olarak sempatiyle karşılanmış ve geniş bir desteğin oluşmasını sağlamıştır. Bürokratik sosyalizm geleneğine karşı "komün" ilkelere uygulamasından tabanın yönetiminde kesin söz ve karar sahibi olması gerektiginden, bürokrat yöntemleri kullanan ve halktan kopan yöneticilere karşı isyan etmenin meşruluğundan söz eden ve dünya çapında sosyalist güçlerin geniş sempatisini toplayan bir atılımın yine ÇKP önderliğinin elinde nasıl hedefinden ve amacından sapıtılarak uygulandığını anlamak için öncelikle ÇKP içi iktidar çatışmalarının kısa tarihçesini sunmakta yarar vardır.

ÇİN'DE PARTİ İÇİ İKTİDAR ÇATIŞMASI VE KÜLTÜR DEVRİMİ

Çin'de geniş dalgalanmalara yol açan parti içi iktidar kavgasının kökleri 50'li yılların sonuna kadar uzanıyor. Sosyalizmin yol, yöntem ve kuruluş temposu konusunda ÇKP içinde başlayan tartışmalar, 1958'de halk komünleri hareketiyle tarımın hızlı bir şekilde kollektivasyonu ve 1959'da toplumun maddi üretim ve toplumsal ilişkiler alanında nitel bir dönüşümün gerçekleştirilmesi amacıyla "İleriye Doğru Büyük Atılım" hareketini içeren Mao önderliğindeki politik çizgiye karşı bir muhalefet ortaya çıkarmıştı.

Sosyalizme tedricen ilerlemekten yana olan Mao'yı 50'li yılların sonlarında hızlı bir dönüşüm programını benimsenmesine ve uygulanmasına yöneltten nedenler arasında SBKP ile o dönemde başlayan "revizyonizm" tartışmalarının payını saymak gerekiyor. SBKP, başlayan ideolojik tartışmalarda ÇKP'ye karşı Sovyet yardımlarını bir tehdit aracı olarak kullanmaya başlamıştı. Mao açısından, Sovyet yardımlarından bağımsızlaşmak ve Çin'in kendi yağı ile kavranabilir bir kıyama gelmesi için kısa sürede büyük atılımların gerçekleştirilmesi gerekiyordu. Bu tür saiklerinde

rol oynadı. "Büyük sıçrama" hareketi ÇKP içinde sert tartışma ve çatışmalara yolaçmıştı. ÇKP içerisinde 50'li yılların sonlarında başlayan bu tartışmalarda başlangıçta Mao ve çevresindekiler mücadeleyi kazanmalarına rağmen, 60'li yılların ortalarına doğru, ÇKP Merkez Komite ve Politbüro'sunda Lui Şao Şi ve Deng Şiaoping'in temsil ettiği sağ kanat egemen olmaya başlamıştı. 60'li yılların başlarında SBKP ile başlayan "revizyonizm" konusundaki tartışmalar derinleşmiş ve karşılıklı mektupların kamuoyuna açıklanmasıyla aleniyet kazanmıştı. Sovyet yardımlarını bir tehdit aracı olarak kullanan SBKP bundan istenen sonucu (ÇKP'nin boyun eğmesini) elde edemeyince danışmanlarını geri çekmek dahil bütün yardımları durdurmuştu. Bu gelişmenin yanı sıra, aynı yıllarda meydana gelen diğer felaketlere ek olarak "büyük sıçrama" hareketinin belirlediği büyük hedeflerden de kaynaklanan ağır ekonomik sorunlar ortaya çıkmıştı. 60'li yıllarda oluşan bu olumsuz ortamda, Lui Şao Şi ve Deng Şiaoping çevresinde kümelenen sağ kanat bir reform programıyla ortaya çıkmış ve parti içinde etkinliği ele geçirmeye başlamıştı. Parti içinde dizginleri ele geçiren sağ kanat, halk kömünlerinin kolektif biçimlerini kaldırmaya, köylülere özel işletme özgürlüğü vermeye başlamıştı. Mao'nun parti içindeki etkinliğini zayıflatmak suretiyle başarılarını politik olarak garantilemek isteyen sağ kanat, ideolojik mücadelesi eşliğinde parti içi demokratik mekanizmaları yoluyla zayıflatılacak gibi görünmüyordu. Parti içinde Mao ve çevresindekilerin aleyhine oluşan bu güç dengesi, kültür devrimine kadar uzanan bir iktidar kavgasına yolaçtı. Mao ve çevresindekiler 62-63'lerden itibaren parti ve devlet bünyesinde etkinlik kurmaya başlayan sağ kanada karşı tabanda kitle hareketi oluşturmaya başlamıştı. Orodurda "Mao - Zedung Düşüncelerini Öğrenme" kampanyaları, kırd "sosyalist eğitim hareketi" ve toplumda kültür üzerine başlatılan polemikler kültür devrimine uzanan hazırlıkları oluştuyordu. Başlangıçta istenen etkiyi sağlamayan bu çalışmalar 1966'da üniversite ve okullarda başlayan kitle hareketinin doğuşuyla ürünlerini vermeye ve böylece durum değişmeye başladı. Parti içinde sol kanadın ve Mao'nun kitle hareketini desteklemesi, sağ kanadın bu harekete karşı zor kullanmasını engelledi. Tüm ülke çapında yaygınlaşan kitle hareketini, parti içinde gücündesini sol kanadın lehine çevirmek üzere bir manivale olarak kullanan Mao ve çevresindekiler, kısa süre içinde sağ kanadı etkisiz hale getirdiler.

İşte 1966'da başlayan ve kısa sürede tüm ülkeye yayılan öğrenci hareketi, kültür devriminin başlangıcı olarak kabul edilmektedir. Mao'nun başlayan kitle hareketine gösterdiği ilk hedef parti ve devlet üst kademelelerinde kümelenen "revizyonist karargahları bombalayın" talimatında ifade bulmaktaydı. Parti ve devlet kademelerinde brokratik geleneğin temsilcileri olan sağ kanadın tasfiyesi bu şekilde ancak kültür devrimi ile tabandan gelen bir kitle hareketi sayesinde gerçekleştirildi.

ÇKP MK'sinin 8. 8. 1966 tarihli kararı, sağ kanadın yenilgisini belgeliyordu. Bu kararda, kitlelerin korkusuzca seferber edilmesinin gerekliliği, kitlelerin kendilerini hareket içinde yetiştirip kurtaracağı, oluşturulan Kültür Devrimi Komitelerinin hareketi iktidar organları olacağı, bu komitelerin Paris Kömünü ilkelere göre çalışacağı, seçme ve seçilme hakkının yanısıra yöneticileri seçime değiştirme hakkının da olacağı, "kapitalist yolda olan yöneticilerin devrilmesi gerektiği" vurgulanıyordu. Sağ kanadın başta gelen temsilcilerinin (Lui Şao Şi, Deng Şiaoping ve yandaşları) görevden alınarak tutuklanmasını, 1967 "Ocak taarruzu" here-

keti ziledi. Bu hareketle üst kademelede başlayan tasfiye, yerel birimlere kadar yaygınlaştırıldı. Kültür devrimi hareketi, partinin sağ kanadına karşı Mao'nun sol kanatla birlikte hareket etmesi sonucu gerçekleştirildi. Lin Biao ve daha sonra "dörtlü çete" olarak nitelenen ÇKP yöneticileri sol kanadın temsilcileri olarak kültür devrimine yön veren politikaların belirlenmesinde etkin rol oynadılar.

"Ocak taarruzu"ndan sonra, sol kanat, "orduda da kapitalist yolcular devrilsin" sloganını yükseltti. Aşırı sol talepler eşliğinde sürdürülen kültür devrimi hareketi, devlet mekanizmasını felçetti. Ve bir kargaşa ortamının doğmakta olduğunu görülmüşü bir karşı hareketin parti içinde oluşmasını sağladı. Çu Enlai önderliğinde oluşan bu karşı hareket kısa süre içinde güçlenince Mao'da bu hareketi destekleyerek, sol kanadın etkinliğini sınırlamaya ve daha sonra açıkta tavrı almaya başladı. Solun sağ kesimleri görevlerinden alındı ve büyük bir bölümü tutuklandı. Ülke çapında "Devrim Komiteleri" kurularak bu komiteler aracılığıyla ülke çapındaki kitle hareketi kontrol altına alınmaya ve aşırı solcular geniş oranda tasfiye edilmeye çalışıldı. Bu çalışmalar 1968'in sonbaharına gelindiğinde, 1966'da başlayan Kültür Devrimi süreci durdurulmuş ve mevcut kazanımların pekiştirilmesi için yeni bir restorasyon sürecine girilmişti. 1969 Nisan'ında yapılan 9. Parti Kurultayı'nda ise Kültür Devrimi'nin "büyük zaferi" ilan ediliyordu.

KÜLTÜR DEVRİMİ'NE ACI FREN

Kültür Devrimi hareketiyle partinin sağ kanadı budanmış ve sol kanadın egemenliği sağlanmıştı. Ne var ki, sol kanadın asırlıklara baş vurması ve devlet aygıtını felce uğratan uygulamaları yaygınlaştırarak sürdürmesi, başlangıçta fırtınalı kitle hareketinin gerekliliğine vurgu yapan Mao'yu istikrar sağlayıcı talepleri benimseye ve kitle hareketini denetim altına alarak durdurmaya yönelmişti. Sol kanadın asırlıklılarına tutum almaya başlayan Mao, ağırlığını "istikrar" şiarını yükselten merkezi eğilime kaydırmaya başlamıştı. Sovyetler Birliği tarafından 1968'de Çekoslovakya'nın işgal edilmesi, ABD'nin Hindicini'ne saldırılar düzenleme tehlikesinin yükselmesi vs. gibi gelişmeler Çin'de "birlik ve istikrar"ın vurgulandığı bir döneme geçiş uygun bir zemin sunuyordu.

Yukarıdaki açıklamalardan anlaşılacağı gibi, 1966/76 yılları arasındaki on yıllık bir süreçte yapıldığı varsayılan Kültür Devrimi hareketi, esas olarak 2-3 yıllık gibi kısa bir süre damgasını basan bir hareket olarak yaşanmıştır. Daha sonraki yıllarda parti içi fraksiyon çatışmaları devam etmiş, Kültür Devrimi hareketine hedef olan sağ kanat ile uzlaşma çabaları başlamış ve hatta sürgüne gönderilen bu kanadın liderlerini itibarları iade edilmiş ve parti içinde önemli mevkilere getirilmişlerdir. Kültür Devrimi'nin zaferini ilan eden 9. Parti Kongresi, aynı zamanda Mao'nun sol siyasetten sağ siyasete doğru evrilmesinin dönüm noktasını oluştuyordu. Bilindiği gibi, 1970'li yılların başlarından itibaren ÇKP'nin iç ve dış politikası sağ politikalar tarafından belirlenmiştir. 70'li yıllarda Türkiye sol tarafından bolca tartışılan ve bu solun belli kesimleri tarafından dogmatik bir sabırcılıkla Türkiye devriminin ana sorunu haline getirilen ÇKP dış politikası yeterince biliniyor olmalıdır. "Üç dünya teorisi", "baş düşman sosyal-emperyalizm" tezleriyle, emperyalizmle uzlaşma ve sınıf işbirliği esasları üzerine oturtulan bu tezler, ÇKP'nin ve yandaşlarının bütün politikalarının ana eksenini oluşturdu. 50'li yılların sonlarında, SBKP revizyonizminin, barışçıl geçiş, barış içinde bir arada yaşama,

kapitalist olmayan yol, sınıf işbirliği esasları üzerine oturan tezlerine karşı, enternasyonalist, devrimci bir mevziden eleştiriler yönelten ÇKP, 70'li yılların başından itibaren dar bir milliyetçilik tarafından belirlenen yeni bir politikaya yönelmiş ve eleştirdiği SBKP'ye paralel düşen ve hatta bazı yönlerden daha sağa kayan politikaların takipçisi olmuştur.

Diş politikası, bu şekilde milliyetçi ve uzlaşmacı esaslar üzerine oturan ÇKP, elbetteki içte devrimci sol bir politikanın takipçisi olamazdı. ÇKP doruklarında iktidar çatışmasının bitmediğini, çelişkilerin ve çatışmaların devam ettiğini gösteren en önemli olaylardan biri, 1971'de esrarengiz bir şekilde Lin Biao'nun kayboluşudur. Lin Biao, Mao'nun yakın silah arkadaşı ve onun devamcısı olarak bilinmekteydi. 1959'da "büyük sıçrama" hareketi esnasında ortaya çıkan sağ kanadın güçlü isimlerinden Peng Dehuai, Savunma Bakanlığı'ndan alınmış ve onun yerine Lin Biao bu görevi getirilmişti. Kültür Devrimi hareketinde Mao ile birlikte sol kanadın destekçilerinden biri olarak tanınan Lin Biao'nun esrarengiz bir şekilde kayboluşu (yapılan resmi açıklamaya göre; Lin Biao, askeri bir darbe planıyarak Mao'yu öldürmek istemiş) gösteriyordu, parti içi iktidar çatışması çok sert zeminlerde devam ediyordu. Bu olay, aynı zamanda Mao'nun politik tercinin sol politikalarından sağa doğru kaymaya başladığının bir göstergesiydi. Lin Biao'nun bu şekilde ortadan kaldırılması, Parti Politik Bürosunda yeralan sol kanadı zor durumda bırakmış ve bu fırsatı değerlendiren sağ kanat parti içinde güç toplama çalışmalarını hızlandırmıştır.

70'li yılların başında, diş politikası alanında sağa savrularak anti-emperyalist güçler ve devrimci hareketlerle ittifak ve karşılıklı dayanışma yerine, ABD dahil emperyalist devletlerle, "baş düşman" Sovyetlere karşı ittifak kuran Mao ve ÇKP önderliği iç politikada değil kültür devrimini devam ettirmek aksine kültür devriminin uygulamalarını bir bir budamaya başlamıştı.

Kültür devriminin hedefi olan, tutuklanan ya da görevlerinden alınan "kapitalist yolcular" 1970 - 71'den itibaren itibarları iade edilmeye ve görevlerine dönmeye başlamıştı.

"Kendi gücüne güvenme" politikası delinmeye başlamış ve dışarıdan komple sanayi sistemleri almak için emperyalist devletlerle sıkı ilişkiler sürecine girilmişti. Diş politikada daha önce belirtildiği gibi buna uygun hale getirilmişti.

Adım adım restorasyon girişimleriyle kültür devrimi kazanımlarının budanmasına karşı sol kanadın bir derinden hatti oluşturma çabalarını sürdürdü. Lin Biao'nun "ihaneti" suçlamalarından sıyrılmak için, Sol kanat, Lin Biao'yu, üretime yükseltmesini devrimci ideallerden üstün tutan bir sağcı olarak tanıtmaya çalışıyor ve Emperyalist Batı'ya yaklaşma politikasına, anti-emperyalist bir kampanya ile karşılık veriyordu.

SAĞA SAVRULAN ÇKP SAĞ KANADIN YÜKSELİŞİNİ SAĞLADI

1973-74 yılları, sağ kanadın güçlü isimlerinin Parti içinde etkili mevkilere getirilmesine sahne oldu. Sürgüne gönderilen Deng Şiaoping tekrar Pekin'e çağrıldı. Aynı yıl yapılan 10. Parti Kongresinde yeniden Politbüro'ya alındı. 1975'te Genek Kurmay Başkanı olan Deng, hem MK Başkanı yardımcılarının bir olarak parti ve devlette yeniden kilit bir konuma geldi. Sol kanat çeşitli kitle direnişlerini örgütleyerek, yerel yöneticilere karşı duvar gazeteleri asarak, grevler düzenleyerek, parti büroları ve karakollara saldırılar düzenleyerek direniş sürdürmekteydi. 1976'da Çu Enlai'nin ölümünden ve gelişen olaylar karşısında, Mao, Deng'in kültür devrimi kazanımlarını bütünüyle iptal etmek amacıyla

olduğunu gördü ve Deng'i bir kez daha bütün görevlerinden uzaklaştırdı. 70'li yıllardan itibaren sol kanadın aşırı uygulamalarını sınırlayan ve hatta belli restorasyon girişimlerini onaylayan Mao, bütün yetkileri Merkez kanadın öncülerinden Hua Guofeng'e verdi.

Bu yıllarda ÇKP içindeki iktidar çatışması üç ana eğilim içinde kümelendi. "Dörtlü Çete" diye nitelenen sol kanat, Deng'in başını çektiği sağ kanat, Hua Guofeng'in liderliğindeki Merkez (orta) kanat.

Kültür devrimi ve Mao'nun "proleterya diktatörlüğü altında devrimi sürdürme" tezi, parti içi kanatlar arasında önemli ayrılıklar noktaları oluşturmuyordu. Mao'nun desteğine sahip olan Merkez kanat, kültür devrimini ve "proleterya diktatörlüğü altında devrimi sürdürme" tezini esasta doğru, ancak aynı tezleri savunun sol kanadın tutumunu aşırı buluyordu. Deng'in sağ kanadı ise yukarıdaki tezleri esasta yanlış buluyor ve karşı çıkıyordu. "Gerçeğin biricik ölçütü pratik" tezi, sağ kanadın başlıca şiarı olarak diğer eğilime karşı bir konumda yer alıyordu. Yine kültür devrimi günlerinde yükseltile "düşünceyi devrimleştirme" şiarını yükseltmişti. İktidar dizginlerini ele geçirme aşamasında bu şiarı yükselten Deng ve çevresi, iktidar gücünü ele geçirdikten kısa bir süre sonra, kültür devrimi günlerinden beri süre gelen bir çok özgürlüğü kaldırarak daha baskıcı ve otoriter bir yönetim oluşturmaya geçmişti.

1976'da Çu Enlai'nin ölümünden sonra, Deng'in ikinci kez görevden uzaklaştırılması sol kanadın bir başarısı olarak değerlendirildi. Ancak bu başarı uzun ömürlü olmadı. Mao'nun 9 Eylül 1976'da ölmesi ve Mao'nun desteğine iktidarı elde tutan Hou Guofeng takımının sol kanada karşı, Deng'in liderliğindeki sağ kanatla ittifak oluşturmaya, ÇKP içindeki güç dengesinin sağ kanadın ağırlığında oluşmasını sağladı. Nitekim Temmuz 1977'de yapılan 10. Merkez Komitenin 3. Genel toplantısında, Deng Şiaoping'i bütün parti ve devlet görevlerine geri getirme kararı alınmıştı. Merkez kanat ile sağ kanat arasında oluşturulan ittifak, iktidar gücünün kesin şekilde sağ kanadın eline geçtiği 1979 yılına kadar süren bir geçiş evresi olarak yer aldı.

SOL KANADIN KEŞİN TASFİYESİ

Mao'nun ölümünden hemen sonra, Ekim 1976'da sol kanadın temsilcileri ("dörtlü çete") tutuklanmış ve yandaşlarını tasfiye etmek üzere geniş bir tutuklama kampanyası başlatılmıştır. Tutuklanılanlar, kültür devrimi ve kitle hareketlerindeki rolleri nedeniyle mahkeme karşısına çıktılar. İp yargılandığı. Sol kanada karşı geniş bir ideolojik kampanya başlatıldı. "Dörtlü Çete", aslında Çin'e kapitalizmi geri getirmek isteyen gerçek sağcılar olarak suçlandı. İktidar dizginlerini elde tutan Huo Guofeng ve yandaşları sözde radikal, Görünüşte Mao'nun geleneğine sahip çıkıyor ve kültür devrimini savunuyordu. Halk üzerinde büyük prestiji devam eden Mao'yu karşıya almaya henüz hiç bir kanat cesaret edemiyordu. Günah keşi haline getirilen "Dörtlü Çete"ye tüm bir tarihsel dönem faturası çıkartılıyordu. Ülkeyi felakete sürükleyen "Dörtlü Çete"ydi.

1977-78 yılları, ÇKP politikasının bütünüyle sağ kanat tarafından belirlendiği bir geçiş yılları oldu. Haziran 1979'da yapılan 5. Milli Halk Meclisi 2. oturumunda Başbakan sıfatıyla konuşan Hua Guo - feng, Mao geleneğinin bir devamcısı olarak değil, sağ kanadın tezlerini, işgal ettiği kürsüden dile getiren bir kukladan farkıydı. Bu konuşma, görünüşte doğru kabul edilen Mao'cu çizgiden kesin bir kopuşu ifade ediyordu. Mao'nun "proleterya diktatörlüğü altında devrimi sürdürme" tezi rafa kaldırılmıştır ar-

tık. Onun yerine, "proleterya ve tüm emekçi halk bir kere devlet iktidarını ele geçirdikten ve kendisi, yani yönetimini kurduktan sonra, ekonomik inşa görevi öncelik kazanmalıdır" sınıf mücadelesi artık toplumumuzun baş çelişmesi değildir" fikri benimsenmiştir.

1979 yılının sonlarına gelindiğinde, Mao çizgisine karşı dolaylı biçimde dile getirilen eleştiriler artık aleniyet kazanıyordu. Eylül 1979'da QHC'nin 30. Kuruluş Yıldönümü kutlamalarında yapılan konuşmada Mao çizgisinin eleştirilmesi resmiyet kazanıyordu. Mao'nun 1956'daki 8. Kongre çizgisinin doğru olduğu, ondan sonraki politikasının yanlış olduğu, kültür devriminin esasta yanlış olduğu, Lin Biao ve "Dörtlü Çete" çizgisinin eleştirilmesinin sürdürüleceği belirtiliyordu.

1980 başlarında Lui Şao-Şi'nin itibarı iade edilmiş ve kendisine karşı yapılan suçlamaların haksız olduğu ifade edilmiştir.

İktidar dizginlerini bütünüyle ele geçiren Deng ve yandaşları, 1980'nin ortalarına doğru Huo Guofeng ve yandaşlarını tasfiye etmeye başladı ve böylece sol kanadın tasfiyesini sağlamak üzere oluşturulan büyük koalisyon dağılmış ve balayı bitmiş oldu. Böylece, bugünkü Deng iktidarına kadar uzanıp gelen ÇKP içi iktidar çatışmalarını özetlemiş olduk. Son öğrenci olayları, ÇKP içinde kronikleşen iktidar çatışmasının devam ettiğini bir kez daha gözler önüne serdi. 1989 öğrenci olaylarını destekleyen Zao Ziyang'ın görevden alınarak yargılanması, ÇKP içinde süregelen iktidar çatışmasını simdilik Deng iktidarının lehine kapanan sonuncu perdesi oldu. Bu perdenin önümüzdeki dönemde ne tür gelişmeler ve olaylarla açılacağı zaman gösterecektir. Belli olan, iktidar çatışmasının devam ettiği, perde gerisinde ve derinlerde mücadelenin sürmekte olduğudur.

DENG İKTİDARI VE SONUÇLARI

Tüm rakiplerini alaşağı ederek, iktidar gücünü elinde tutan Deng, 1978'den günümüze kadarki gelişmelere damgasını vurdu. Mao'nun sağlığına, Mao'nun düşüncelerine karşı açık bir ideolojik tavır alamayan, hatta "izleyici" rolü oynamaya çalışan Deng, parti ve devlet içinde güçlü bir konuma gelince, Mao'nun ideolojik çizgisini hedef alarak tasfiye etmeye başladı. Deng'e göre Mao'nun sosyalizm üzerine teorisi bir yanlışlar yumağıydı. Tarımın kolektif biçimlerine, kömün hareketine karşı amansız bir karalamaya kampanyası başlatan Deng, kapitalizmin aşılması yönündeki girişimlerinin ve kazanımlarının karşısına, kapitalizmi aşısını ihtiva eden bir reform programı ile çıktı. Bu Çin'de Mao tarafından yerleştirilmeye çalışılan bir sosyalizm modelinden geri dönüş anlamına gelmekteydi.

Deng'e göre, Mao sosyalizmi "yokluk içerisinde bir sosyalizm"di. Bu sosyalizm modeli Çin'i batırmıştı. Sanayide, Tarımda, Savunmada ve teknolojide modernleşmeyi içeren "dörtlü modernleşme" programı, Deng'in reform programının esasını oluşturdu.

Bütün kötülüklerin ve yoksulluğun kaynağı olarak kültür devriminin uygulamalarını gösteren Deng yönetimi, eskiye göre çok daha brokratik ve baskıcı bir yönetim modeli oluşturmaya koyuldu. "Gençleştirme" adı altında parti ve devlette büyük temizlikler gerçekleştirildi. Ekonomik düzeyde uygulanan liberalleşme, siyasal düzeyde baskıcı brokratik bir kurumlaşmaya tamamladı.

Kültür devrimi uygulamaları arasında yeralan, "daha fazla taban demokrasisi", "işçilerin üretim ve işletmelerin yönetimi üzerindeki etkilerini arttırılması", "teşvik primlerini kaldırılması" şeklindeki kazanımlar

ZULMÜN KALELERİNDE ÖLÜMÜNE DİRENİŞ

Geçtiğimiz Haziran ayının 29'un-da Eskişehir'de başlayıp Aydın'da devam eden ve daha sonraki süreçte dalga dalga tüm cezaevlerine ve Türkiye'nin dört bir yanına yayılan politik tutukluların haklı ve meşru direnişi, 17 ve 19 Ağustos günleri zaferle sona erdi. Adalet Bakanlığı 1 Ağustos Genelgesinde değişiklikler yapma sözü verince ve cezaevleri yönetimi tutukluların taleplerinin büyük bir bölümünü kabul edince açık grevleri 52. gününde sonuçlandırıldı.

Devrimci ve yurtsever tutukluların, 52 gün süren direnişi sonucunda cezaevleri, 12 Eylül Adaleti, insan hakları gibi konular Türkiye'nin gündemine yeniden girdi. Hükümetin bütün göleleme ve karalama çabasına rağmen halk ve kamuoyu direnişe sahip çıktı. Başta tutuklu aileleri olmak üzere devrimci - demokratik güçler, ilerici demokrat aydınlar, bazı SHP'liler, Halkevleri, İHD, TAYAD, Eğitim - Der v.b. kuruluşlar politik tutukluların taleplerini destekleyen eylemler düzenlediler.

ESKİŞEHİR'DE AÇLIK GREVİ NEDEN GÜNDEME GELDİ?

21 Haziran günü, Eskişehir Özel Tıp Cezaevinde iki tünel ortaya çıktı. Tünelin birisi, Devrimci Yol ve Kurtuluş davalarından yargılananların kaldığı koğuşa, diğeri ise başka tutukluların kaldığı koğuşa çıkıyordu.

Tünel olayı üzerine cezaevi yönetimi, 22 Haziran günü polis ve jandarmaları koğuşlara saldırdı. Tutuklu ve hükümlülerin tüm eşyaları yırtılıp parçalandı. Radyo, teyp, ocak gibi araçlara elkonuldu. Tutuklulara fiziki saldırılar ve hakaretler başladı. 23 Haziran'dan itibaren ise tutuklu ve hükümlülere yemek ve su cezası uygulanmaya başlandı. Kantinden alışıveriş yasaklandı. Kısaca, büyük mücadele sonucunda kazanılmış hakların tamamı, tünel bahanesiyle tutukluların elinden alındı. Cezaevi yönetiminin giderek sistemleşen terörüne karşı 29 Haziran günü 'Kurtuluş'çular, 1 Temmuz günü ise Devrimci Yolcular açlık grevine başladılar. Grev, koşulların iyileştirilmesi talebiyle başladı. Yaklaşık 100 kişinin katılımıyla devam eden direniş, 13 Temmuz günü PKK, Dev - Sol ve TKP/ML'lerde katıldılar. Direniş böylece güçlenerek devam etti. Direnişe katılan tutuklu sayısı 250'yi buldu.

Cezaevi yönetimi, savcı ve diğer yetkililer grevçilerin talepleriyle hiç ilgilenmediler. Anlaşmak için direnişe son verilmesini şart koştu. Tutuklular bu dayatmayı kabul etmediler. Ailelerin çeşitli girişimleri de sonuç vermedi.

ÖLÜM YOLCULUĞU

Nihayet grevin 35. gününe gelinmişti. 1 Ağustos gecesi, cezaevi yönetimi, grev nedeniyle bitkin haldeki tutukluları 5 saat süren bir mücadeleden sonra zorla başka bir cezaevine nakletmeye başladı. 2 Ağustos sabahı 250'si açık grevinde olan toplam 312 tutuklu ve hükümlü, kafeslere kapatılmış bir şekilde özel olarak imal edilmiş cezaevi arabalarına (Ringlere) bindirildiler. Kavurucu sıcak altında, Eskişehir'den Aydın'a doğru bir yolculuk başladı. Bu ölüm yolculuğuydu. Adalet Bakanlığı ve cezaevi yönetimi, hiçbir insani ilkeye dikkat etmeden ve sadece direnişi kırmak amacıyla tutukluları başka bir cezaevine nakletti.

Akşamı doğru Aydın'a gelindi. Tutuklular yürüyemeyecek durumdaydı.

Bir önceki gece fena halde dövmüşlerdi. Boğucu sıcak altında yapılan 10-12 saatlik yolculuk nedeniyle de iyicene bitkin düşmüşlerdi. Aydın cezaevi yönetimi, bunları hiç göz önünde bulundurmaksızın Eskişehir'den gelenlere geleneksel hoş geldin sopası çekti. Onlarca tutuklu, yerlerde süründürülerek ve joplarla, sopalarla dövülerek koğuşlara alındılar. Sayım bahanesiyle 250 kişi topluca dayaktan geçirildi. Yapılan bir çeşit vahşetti.

Saatlerce süren zulüm sonucunda direnişçiler 2 şehit verdiler. PKK davası tutukluları Mehmet YALÇINKAYA ile Hüseyin Hüsnü EROĞLU, hayatlarını kaybettiler. Çok sayıda tutuklunun kolu, ayağı kırıldı, kafası yarıldı. Devrimci Yol davası tutuklularından İbrahim CEYLAN'ın ayağı kangren oldu, İmdat ÇELİK'in kolu,

KURALSIZ BİR ÖLÜM KALIM SAVAŞI

Eskişehir'de başlayıp Aydın'da devam eden Açlık Grevi tam bir ölüm-kalım savaşı şeklinde gelişti. Kurlsız ve dengesiz bir ölüm-kalım savaşı... Savaşım taraflarından birisi her türlü araca ve imkana sahip ve hiç bir kural tanımıyordu. Tek amacı, tutukluları dize getirip teslim almaktı. Bu amaçla ulaşmak için akla gelebilecek her yöntemi uygulamaktan kaçınmayan bir şebeke. Savaşın diğer tarafının ise direnmekten ve ölmekten başka seçeneği yoktu. Ellerinde mücadele aracı olarak sadece siyasi inançları ve halka bağlılıkları vardı.

İşte bu şartlar altında başlayıp devam eden savaş sürecinde Aydın Cezaevi tam bir ölüm sessizliğine büründü. Mehmet YALÇINKAYA ile Hüseyin Hüsnü EROĞLU'nun alçakça katledilmelerinden sonra yeni ölüm bekleyişleri başladı. Tutuklu aileleri, kitle örgütü yöneticileri, avukatlar ve bazı SHP milletvekilleri Aydın'a gelecek Açlık Grevi hakkında bilgi almaya çalışıyorlardı. Ne var ki, doğrudan hükümetin ve adalet bakanının emriyle cezaevi yöneticilerinin ve savcının tutuklu aileleriyle ve avukatlarla görüşmesi ve olayla ilgili açıklamaları yasaklandı. İçerde ne olup-bitiğinden kimsenin haberi ve bilgisi olmuyordu.

AYDIN: OLTAN SINGURLU'NUN KURTARILMIŞ BÖLGESİ

Kamuoyunun gözlerinin Aydın'da çevrilmesi, akın akın bu şehre gelen tutuklu ailelerinin mücadelesi ve çeşitli girişimler : hükümeti zor duruma bırakmıştı. Resmi makamlar hastaneyi kaldırılan olup-olmadığı konusunda her hangi bir açıklama yapmıyorlardı. Fakat tutuklu aileleri, çeşitli kanallardan hastaneye kaldırılanların isimlerini öğrenebiliyordu. İnsan haklarına duyarlı her kaç SHP milletvekili uzun çabalarından sonra hastaneye girebilmiş ve ölümün eşliğine gelen bazı tutukluları görebiliyordu. Hastane başhekimisi, SHP'lilerin tutuklularla görüşmesine izin verdiği için görevden alınıyordu. Daha sonra hastanenin yönetimi bir albaya veriliyordu. Şehir adım başı polis kaynıyordu. Cezaevinin çevresi ve Aydın'ın önemli sokakları jandarma tarafından ablukaya alınmıştı. Aydın

şehri, faşist adalet bakanı Olatan Sungurlu'nun kurtarılmış bölgesi haline getirildi. Tam o günlerde, Tokat'ta yasaklılığı ile ün yapmış vali Recep Yazıcıoğlu Aydın'a vali olarak atanıyordu.

Yeni valinin şehre gelişi ile birlikte önceden alınan önlemler daha da sıklaştırıldı, takip, izleme, tehdit, gözaltına alma gibi işler çoğaldı. Aydın, gerçekten kuşatılmış ve kurtarılmış bir bölge haline getirildi, öyle ki, tutuklu ailelerinin SHP binalarında barınmalarına bile engel olundu. SHP'li devlet tehditleri sonucunda tutuklu ailelerini parti binasından çıkarttılar.

Tutuklu anaları, babaları ve diğer yakınları cezaevlerindeki direnişe omuz verdiler. Ankara'da yapılan bir gösteriden...

AİLELERİN ONURLU DİRENİŞİ

Haziran sonu ile Temmuz başında grup grup başlayan Eskişehir'deki açlık grevi ile ilgili olarak aileler ilk günlerde daha ziyade Ankara'da çeşitli girişimler yapıyorlardı. Adalet Bakanlığı ile görüşerek sorunlara çözüm bulunması için çaba harcıyorlardı. İnsan Hakları Derneği'nde bir araya gelen aileler bakanlık yetkilileri ile görüşme imkanı arıyorlardı. Fakat kimse kendilerini muhatap kabul etmiyordu. Bakanlık tutukluların direniş bırakmasından başka bir çözümü kabul etmiyordu. Bunun üzerine tutuklu yakınları değişik eylemlere yönelmeye karar verdiler.

19 Temmuz günü Ankara'nın Kızılay semtinde çok sayıda tutuklu yakınlarının katıldığı korsan bir gösteri yapıldı. Aileler, pankart açıp, slogan atarak dakikalarca caddede yürüdüler. Kızılay gibi bir yerde gösteri yapıldığını gören polis ailelere saldırdı. Yürüyüşçülerin yanında bulunan 2 SHP milletvekili bu arada polis tarafından taktaklandı. Bir kısım aile gözaltına alındı. Buna rağmen tutuklu yakınları mücadeleye devam ettiler. İHD Ankara Şubesi'nde Açlık Grevi'ne başladılar. Yaşlı analar ve babalar evlatları için Açlık Grevi yapıyorlardı.

Tutuklu aileleri, Adalet Bakanı'nın katı tutumu karşısında bu kez doğrudan Oltan Sungurlu'ya hedef alan bir eylem örgütlediler. Bir grup ana, adalet bakanlığına kefen götürüp bırakmak istedi. Amaçları hükümette ve kamuoyunda insan hayatıyla ve insan haklarıyla ilgili duyarlılık yaratmaktı. Ne var ki, polis bakanlık binasına kefen götürülen analara hiç bir uyarı yapmadı. Yaşlı kadınları yerlerde sürükledi. Ayşe SİMEN, Mithrin KELEŞ, Servet KÖK, Zeynep POYRAZ adındaki analar polis tarafından

yerlerde sürüklenerek, tekmelelenerek gözaltına alındılar. Bu saldırı sırasında Ayşe SİMEN'in kolu kırıldı.

Ağustos başından itibaren aileler Aydın'a taşındılar. Aydın'dan gelen ölüm haberleri, bütün ailelerin Aydın'a toplanmasına yol açtı. Bir araya gelen aileler yeni ölümleri önlemek için birşeyler yapmak istiyorlardı. Fakat cezaevi yönetimi ve savcı ailelerle görüşmekten kaçınıyordu. Aileler, SHP binası ile cezaevi arasında koşuşturup duruyorlardı. Yetkililerden görüşme taleplerine olumlu yanıt alamayan tutuklu yakınları, çeşitli protesto eylemlerine başladılar. 15 Ağustos günü 120 dolayında aile SHP il merkezinin

önünden yürüyüşe başladı... Polis yürüyüşe anında saldırdı. Çoğu kadın 39 kişi gözaltına alındı. Ailelerin bir kısmı yeniden SHP il merkezine döndü. Polis, bu kez il merkezini kuşatarak ailelerin kendilerine teslim olmasını istedi. SHP il binası-saatlerce kuşatma altında tutuldu.

Hükümetin estirdiği terör ve demagogiden etkilenen SHP, tutuklu ailelerini parti binasından çıkartılmasını kararlaştırıyordu. Aileler bu durum karşısında cezaevi yakınındaki bir araziye çadır kurarak orada beklemeye başladılar. Tutuklu yakınları evlatlarının her saat ölümüne biraz daha yaklaşması karşısında kendilerini çadırla birlikte ateşe vereceklerini açıklıyorlardı.

İstanbul, İzmir ve Ankara barosuna bağlı çok sayıda avukat, 10 Ağustos'tan sonra Aydın'a gelerek yetkililerle görüşmeye çalışmışlar fakat başarılı olamamışlardı. Avukatlar, Aydın'da kaldıkları süre içerisinde tutuklu yakınlarına yardım edilebilir.

16 Ağustos günü SHP Adana Milletvekili Sedat Doğan, Aydın'a gelecek hastaneye girmeyi başarıyordu. Sedat Doğan'ın sadece birkaç dakika içinde bazı tutukluları görmesine izin verilmişti. Doğan, hastaneye çıkışında tutukluların durumunun çok kritik olduğunu, toplu ölüm tehlikesinin gündemde olduğunu açıklıyordu.

Bu haber aileleri iyice tedirgin etmişti. Soruna bir an önce çözüm bulunması için aileler çırpınıyorlardı. Bazı analar fenalaşıp hastaneye kaldırılıyorlardı.

Bazı SHP milletvekillerinin, Barolar Birliği yöneticilerinin Adalet Bakanlı ile tutuklularla sürdürdüğü görüşmeler sonucunda 1 Ağustos genelgesinde yeni düzenlemeler yapılabileceği açıklanıyordu. Böylece tutukluların taleplerinin büyük bir bölümü kabul ediliyordu. Bunun üzerine direnişe son veriliyordu. Yaşama yeniden dönüş aileleri rahatlatmıştı.

Evlattarının sakat kalma tehlikesi-

ne rağmen aileler, direnişin sona ermesi üzerine hep birlikte halay çekiyorlardı.

DEVRİMCİ-DEMOKRATİK GÜÇLER DİRENİŞİ AKTİF BİR ŞEKİLDE DESTEKLEDİLER

Son açık grevleri, devrimci - demokratik güçlerin aktif desteği kazandı. Kitle örgütleri, dergi ve değişik platformlar etrafında bir araya gelen devrimci güçler telgraf kampanyalarıyla, gazete ilanlarıyla, açık grevleriyle, korsan gösterilerle cezaevlerindeki direnişçileri yalnız bırakmadılar. Türkiye'nin dört bir yanında değişik eylemlilikler gündeme geldi. İHD, Halkevleri, Eğitim - Der üyeleri, devrimci - demokrat mühendis ve mimarlar, bazı SHP örgütleri, Sosyalist Parti üyeleri açık grevlerinden telgraf kampanyalarına kadar bir dizi etkinlik gösterdiler.

Öte yandan tüm cezaevlerinde sürekli açık grevleriyle 2500 dolayında tutuklu, Aydın'daki direnişe dayanıştılar.

Bu arada 15'e yakın kadın yazar, Taksim Meydanında kitaplarını üstüne siyah boya dökererek cezaevlerindeki baskı ve zulüm uygulamalarını protesto ettiler.

Aziz NESİN, Emin Galip SANDALCI, Mehmet Ali AYBAR, Mine URGAN, gibi yazar ve aydınlar ise iki günlük açık grevi yaparak devrimci - yurtsever tutuklulara dayanışma içinde olduklarını belirttiler.

İstanbul - Ankara gibi şehirlerde ise devrimci gençler korsan gösteriler düzenliyerek tutukluları yalnız bırakmadılar.

HÜKÜMETİN DİRENİŞİ KIRMA TAKTİKİ TUTMADI

Eskişehir'den Aydın'a nakil sırasında tutukluların dövülmesi ve bu arada iki tutuklunun ölmesi, kamuoyunda büyük tepkilere yol açtı. Hükümet ve burjuvazinin diğer beyin yıkama mekanizmaları, ölen iki kişinin PKK'lı olmasını kullanarak hem direniş gölgelemek hem de katliamı meşru göstermek amacıyla yoğun bir kampanyaya giriştiler. Hürriyet, Tercüman, Günaydın gibi gazeteler PKK'lıların ya da cezaevlerindeki diğer tutukluların "terörist" olduğunu, bunlara insanca muamelelerin gerekmediğini, bu nedenle Hüseyin Hüsnü EROĞLU ile Mehmet YALÇINKAYA'nın ölümünün normal olduğunu savundular. Bir yönüyle, faşizmin cinayetlerini aklamaya çalıştılar. Şüphesiz bu politika Evren-Özal Rejimi tarafından yıllardır sürdürülen demagoginin bir devamı olarak şekillendi. Bunun amacı, direniş güçlerinin eylemini etkisizleştirmektir. Herne kadar, faşizmin bu politikası bazı aydın-demokrat çevrelerde bir süre için etkili olsa bile daha sonra bu etki kırıldı. Yine de, şoven propagandaların yıllardır etkisinde olan bazı çevreler, cezaevlerindeki direniş, direnişin içinde PKK'lılar da var diyerek gerekli duyarlılığı göstermediler. Her ne kadar diğer devrimci-gruplarla PKK davasında yargılananlar açlık grevine ayrı ayrı zamanlarda başlamış olsalar ve taleplerinde farklılıklar olsa bile bu durum, direnişe destek verilmesini hiç bir zaman haklı gösteremedi.

Benzer bir duruma yurtdışında da tanık olundu. Bir kısım çevreler, manik olarak, eylemin taleplerini ve muhtevasını değil, eylemin içinde yer alan grupların niteliğini esas aldıkları için başta T. Kürdistan'daki milli zulüm olmak üzere Kürtlere her alanda yapılan baskılara seyirci kaldılar.

CEZAEVLERİNDEKİ DİRENİŞLE YURTDIŞIN- DA DAYANIŞMA EYLEMLERİ

HAMBURG'DA İKİ EYLEM VE MANTIK ÜZERİNE

Hamburg'da TC Konsoloslugu önünde gerçekleştirilen gösteri sırasında bir grup devrimci-demokrat kendisini demir parmaklıklara zincirledi

8 Ağustos 1989 günü saat 11.20'de Hamburg'un en işlek caddelerinden ve alış-veriş merkezlerinden biri olan Mönckebergstr.'de 80-100 kişinin (Alman, Türkiyeli ve T. Küsdistanlı devrimci yurtseverler) katılımıyla gerçekleştirilen eylem disiplinli bir şekilde başarıldı. Saat 11 sıralarında güçler toplandı ve sloganlar atarak yola çıktı. Bu arada grup içinde maskeliler yola pankart açıp, asfalta talaş döke-rek yaktılar. Cade trafiği kapatıldı ve sloganlar atarak Türkiye'deki faşist uygulamalar protesto edilirken, cezaevlerindeki devrimci, yurtseverlerin direnişi simgeleştirildi. Eylem polis gelmeden bitirildi, dağılırken eylem alanından alkışlarla ayrıldık. Yeni disiplinli bir şekilde dağıldık. Daha sonra yerden ve havadan polis teşkilatı bölgeyi sarmış, fakat tüm aramalara rağmen eylem içinde yer alanları yakalayamamıştır. Basında ise bazı gazetelerde haber olarak verildi. Daha sonra yapılan değerlendirmede Almanlar ilk kez böylesi bir eylem içinde yer aldıklarını ve iyi bulduklarını belirtmişlerdir. Diğer taraftan her iyi yapılanın muhakkak eksik ya da eleştirilmesi gereken yanı vardır. Eylem yerine zamanında gelinmemesi önemli bir eksiklikler.

2. EYLEM

15.8.89 günü sabah saat 10.30 sıralarında çeşitli görüşlere mensup insanlar T.C. Konsoloslugu önünde toplanmaya başladılar. Saat 11'de ise güçler bir araya gelerek konsolosluk önünde sloganlar atmaya başladı, aynı sıralarda birbirlerini zincirlerle bağlamış durumda bir grup konsolosluk önüne gelerek bağlı oldukları zincirlerle birlikte toplu halde konsoloslugin demir parmaklıklarına kendilerini bağladılar. İlk gözlenen poliste ve konsolosluk görevlilerinde bir paniğin başlamasıydı. Daha sonra konsolosluk ne içeriye insanları bırakıyor ne de dışarıya gönderiyordu.

Çevrede toplanan insanlarla protestocuların sayısı 130-150 kişiyi buluyordu. Atılan sloganlar, yapılan konuşmalar sırasında halktan görülen ilgi büyüktü. Cezaevlerindeki tutukluların taleplerini içeren bir bildiri okundu, daha sonra Almanlardan oluşan bir heyetle konsolosluk görevlilerine gidilip cezaevlerinde vahşete son verilmesi, komada olan devrimci tutukluların sağlık durumlarıyla ilgili bir bilgi alınması, 1 Ağustos Genelgesi'nin iptali, vs. talepleri içeren bir mektup verilmesi kararlaştırıldı, ancak buna konsolosluk tarafından izin verilmedi. Dada sonra polis, alanı terketmemiz için 3 dakika mühlet verdiğini bu süre içinde terketmediğimiz takdirde saldırıcağını söyledi. Ancak kitlenin kararlı ve mücadeleci tutumuyla karşılaşan polis geri adım attı, fakat buna rağmen taze güç toplamak için anonsla yardım çağırıldı. Gelen polisler fazla vakit kaybetmeden kitleyi dağıtmak için saldırdı. Ancak kitle yine kararlı olarak yere oturarak polisin saldırgan tutumu protesto edildi. Gelen polis gücü de yetersiz olunca yeni güçler gelmeye başladı, ancak o zaman daha güçlü ve sistemli olarak hem kitleye saldırdı hem de kendilerini konsoloslugin parmaklıklarına zincirleyen insanlara saldırdı. Yaklaşık olarak eylem 1 saati buldu. Bu arada zincirli demir kesme makasıyla keserek zincirli insanları arabalara ite kalka doldurdular. Araba hareket edince hep beraber toplu olarak bizler de arabanın arkasından koşunca poliste tam bir panik havası yaşandı, bir yaşanan şaşkınlıkla beraber arkamızdan onlar da koşmaya başladılar. Çok sonra yolun ilerisinde önümüzü keserek kitleye coplarla saldırdılar. Bu arada iki arkadaş çeşitli yerlerinden yaralandılar. Bir taneşinin koluna gelen tahta sopa kopunu kırdı, bu arada polis bu tavrı yuhlanırken, yapılan eylem alkışlarla sona erdirildi ve disiplinli bir şekilde dağıldı.

Eyleme Alman yayın organları geniş yer verdi.

Burada değinilmesi ve eleştirilmesi gereken bir konu ise yapılan eylem birliği toplantılarında alınan karar gereğince ortak sloganlar dışında ve ortak pankartlar dışında her hangi bir örgüte ait bildiri, afiş, resim, slogan atılmayacağı. Ne yazık ki yine her zamanki gibi bu karar uyulmadı. Elbette belli bir grubun dışındakiler tamamıyla alınan kararlara uymuştur.

MANTIK ÜZERİNE

Geçtiğimiz Temmuz ayı sonlarında başta Eskişehir Özel Tip Cezaevi olmak üzere ülkemizdeki cezaevlerinde yine açlık grevleri gündeme gelmiş durumda. Neydi bu cezaevlerindeki açlık grevlerini gündeme getiren sorunlar?

Eskişehir cezaevinde başlatılan devlet terörü "Tünel bahanesi"ne dayanıyordu. Tutukluların amacı "tünel bahanesiyle" başlatılan devlet terörünü protesto etmek ve 2 Ağustos tarihinde 2 yurtseverin katledilmesini ve onlarca devrimci, yurtseverin ağır yaralanmasını protesto etmektir. Bugün Eskişehir'de uygulanan ve saheneye konan senaryo aynı şekilde diğer cezaevlerinde de gündeme geldi ya da gelmesi muhtemeldir. Bu amaçla 2000 civarında devrimci, demokrat, yurtsever mahkum açlık grevlerine ve daha da ileri giderek canlarını ortaya koyarak ölüm oruçlarına başlamışlardır. Onlar ölümü gülercek kucaklamasını bilen insanlardır. Onlar ölümleriyle yaşamı bağdaştıran ve yaşamı ölümsüzleştiren insanlardır. Bu insanlar devrimcilerdir, yurtseverlerdir. Bu insanlar cezaevi yaşantısında görüş ayrılığı gözetmeden faşist uygulamalara, kişiliksizleş-

Eskişehir'den Aydın'a tutukluların nakli sırasında iki tutuklunun dövülerek öldürülmesi üzerine Avrupa'nın çeşitli yerlerinde dayanışma eylemleri örgütlendirildi. Çeşitli gruplar, değişik eylemlerle hükümetin cezaevleri politikasını ve T. Kürdistanı'na yönelik operasyonları Avrupa kamuoyuna iletme ve bir duyarlılık yaratmaya çalıştılar. Devrimci işçi'nin de aktif olarak katıldığı bu eylemlerden bir bölümünü yayınlıyoruz.

tirme politikalarına karşı, 12 Eylül faşist Rejimi'ne karşı canları pahasına direnen insanlardır. Onlar "direnişin simgesidir" onlara sahiplenmek bizlerin vazgeçilmez görevidir. Ancak ne var ki, Avrupa topraklarında bu görevi kimler ne derece yerine getiriyor sorusu tartışılması gereken konulardan biridir.

Devrimci ve yurtsever örgüt ve derneklerden yapılan çağrıya büyük bir katılım oldu. İlk kez açlık grevleriyle dayanışma amacıyla "Açlık Grevi" önerisi çıkmadı bu toplantıdan. Açlık Grevi yerine basına en iyi nasıl ulaşılacağı konusunda bir kaç eylem türünden bahsedildi ve onlar üzerinde tartışıldı. İlk etapta Almanca ve Türkçe bildiri kaleme alındı ve basıldı. Burada şuna değinmeden geçmek mümkün değil. Hâlâ Türkiyeli örgütler olarak ortak eylemliliklerde nasıl davranacağımızı pek kavramış değiliz. Elbette bu geneli kapsamıyor, bunu ilke haline getiren örgütlere söylüyoruz. Bildirilerine bolca "komünist" yazarak kitleleri komünist yapmayı düşünenlere iletmek gerekiyor. Böylesi dayatmacı anlayışlarla eylem birliklerinin önüne set çekmeyi

fakat daha sonra gelip ilke olarak eylem birliği yapmadıkları örgütler eylem birliği içinde olduğundan dolayı eylem birliğinden çekilen örgüt, acaba bu durumu nasıl açıklayacak kitle-sine?

Türkiye'de ise devrimci, yurtsever tutuklu ve hükümlüler arasında böylesi ilke adındaki saçmalıkları düşünmüyorlar mı? Hayır, elbetteki hayır, çünkü onlar daha iyi, daha insanca yaşamak istiyorlar; faşist saldırıların ilkesel olarak birbirlerinden ayırmadığını çok iyi biliyorlar. Ve zaten onlar böylesi bir şeyi tartışmak bile istemiyorlar. Onlar faşist saldırılara, baskılara karşı nasıl direneceklerini tartışıyorlar. Bırakın siyasi farklılıkları adı mahkumlar bile bu direnişe omuz veriyorlar, "sen falanca örgüt-tensin, seninle bu direnişe katılmam" anlayışı onlar için geçerli olmayan bir şey, çünkü hayat onları bir araya getirmiştir. Artık onlar için sadece direnmek vardır ilke olarak. Fakat dışarda durum çok farklı, bir yerlerde insanlar direnerek ölümlerini yaşıyor-

Hamburg Altona semtinde gerçekleştirilen korsan gösteri geniş yankı uyandırdı

ve bazı örgütleri dışlamayı amaçlamaktadırlar. Geçmişte de yapılan bu tür hatalar en geniş demokratik katılımı sağlamaktan öte tek tarafı ve güdük eylem birliklerinde tıkanıklık yaratıyordu. Zaten Türkiyeli örgütler içerisinde gittikçe daralan bir durum gözlenmektedir. Acil olarak gündeme gelen eylem birliklerinde bu tür davranışlar yarardan çok zarar getirmektedir. Bir başka durum şudur: Bir başka yerde merkezi olarak bazı örgütler eylem birliği kararı alıp (bu eylem birliği içinde geçmişte ilke olarak eylem birliğine katılmayan ve son olarak açlık grevlerinde merkezi olarak eylem birliği kararı alan örgütler var) bölgesel olarak toplantılara katılıp eylem birliğini başta kabul eden

de ise başka şeylerin hesabı yapıyor, örgütsel çıkarlar ön plana çıkıyor. Ve bir gerçek ise gözardı ediliyor. "2000'in üzerinde cezaevlerinde direnen devrimci, yurtsever, demokrat, adı mahkum, yüzün üzerinde yatalı, 50'den fazla komada ölüm kalım savaşını veren tutuklu, yüzlerce onların direnişini destekleyen aile ve halktan insanlar, bunların bir kısmı ise tutuklanmış, işkence tezgahlarında sindirilmek isteniyor ve en önemlisi saldırılar sırasında ölen iki açlık grevi direnişçisi, iki yurtsever insan öldürüldü. Bütün bu gerçekler gözardı edilip, örgütsel çıkarları ön plana çıkartıp dayatmak komünistliğe sığmaz.

Hamburg Devrimci Yol sempatanları

LONDRA

12 EYLÜL ADALETİNİ TANIMIMYORUZ! CEZAEVLERİNDEKİ KATLIAMLARASON!

NÜRNBERG

AÇLIK GREVİ VE YÜRÜYÜŞ

Açlık grevlerinin 35. gününde Eskişehir Cezaevi'nin boşaltılması, politik tutukluların Aydın ve Nazilli cezaevlerine nakledilmesi sırasında M. Yalçınkaya ve H. Hüsnü Eroğlu'nun resmi faşist güçler tarafından katledilmeleri haberi yayıldığında, açlık grevleri hakkında bir takım destekleme eylemliliklerinin yöremizde geliştirilmesi konusunda girişimlere başlamıştık.

Fakat o kara haberlerin yayılması yurtdışında yaşamak zorunda kalan, insanım diyen herkese bazı sorumluluklar yükliyordu ve çalışmalarımızı daha da hızlandırarak onların burada sesi-soluğu olamaya, onların mücadelesini, amaçlarını, Türkiye'de olup bitenlerin Avrupa kamuoyuna duyurmaya çalıştık.

Olayı duyar duymaz Türkiye ve Alman parti, kuruluş, örgüt ve tek tek ilişkide olduğumuz insanlar konu hakkında bir araya gelmek gerektiği konusunda toplantıya çağrıldı.

(Bu toplantıdan önce Devrimci İşçi, Kurtuluş, TBKP, Komkar Nürnberg taraftarları olarak ortak Almanca, Türkçe bildiri bastırılıp dağıtıldı.)

Yapılan toplantıda Almanlar ve Türkiler'in içinde yer aldığı bir eylem komitesi kuruldu, toplantıda 3 günlük Açlık Grevi ve yürüyüş kararı alındı.

Planladığımız süreli Açlık Grevi Nürlen'in en büyük ve tarihi kilisesi olan Lorenskirche önünde 17.8.89'da saat 12'de 10 kişi ile başladı ve gece gündüz kilise önünde açtığımız sergilerle yazdığımız bildirilerle gelişmeleri kamuoyuna duyurmaya çalıştık.

19.8 Cumartesi günü saat 10.30'da 150'nin üzerinde kitlenin katıldığı bir yürüyüş ile Nürnberg TC konsolosluğuna yüründü. Konsolos binası önüne mücade verilmeyince konsolosun karşısında bitiş mitingi yapıldı. Konsolos binası önüne çelenk koymaya bile mücade verilmeyince mahkeme kararı ile izin alındı ve 8 kişilik bir komisyon kurup konsolosluk binası önüne iki siyah çelenk konuldu ve Almanca, Türkçe konuşma yapıldı, Yeşiller partisinden bir yetkili kısa bir konuşma yaptıktan sonra saygı duruşu ve devrim andı ile eylem noktalandı.

Nürnberg Devrimci İşçi

İngiltere'de yaşayan Kürt ve Türk devrimciler 19.7.89 günü sonuçlanan Ana Devrimci Yol davasında çıkan kararları protesto ettiler. T.C. büyükelçiliği önüne toplanan kalabalık grup "... insalık onuru işkenceyi yenecek!... Kürdistan'da sürgünler son!... işkencecilerden hesap soracağız!..." sloganlarıyla protestolarını yükselttiler. Yüzlerce İngilizce ve Türkçe bildiriler dağıtıldı. Elçilik önünde toplanan kitle adına bir arkadaş protesto mektubu verdi. Mektupta özetle "12 Eylül Adaleti'nin bugüne kadar devrimcilere vermiş olduğu hiç bir mahkumiyet kararını tanımadığımızı... Tamamen işkenceci polislerin, MIT'in senaryolarına dayandırıldığını... ve T.C.'yi şahıslarında protesto ettiğimizi..." belirttikten sonra "... Bu kararların halkı ve biz devrimcileri yıldırma amaçlarını, teslim alamayacağını ve zaferin mutlak emekçi halkın olacağını..." denilmektedir.

Kürdistan'daki Cudi dağı operasyonunu protesto, Eskişehir cezaevindeki açlık grevine ise destek vermek amacıyla bir komite oluşturuldu. Komite Devrimci Yol, TKKKÖ, TDKP, TKİH, TKP-ML vardı. Komitenin amacı son günlerde Kürdistan'da Kürt halkı üzerine ordularını süren faşist Evren-Özal iktidarını, "... dönme dolap demokrasileri'nin iç yüzünü bir kez daha sergilemekti.

Ceza ve tutuklevlerinde devrimcilere yönelen yasağcı, çağdışı yönetimi lanetleyip, soykırımı ve yok etme planlarını dünya devkamuoyuna anlatmak. Bu amaçla Londra'da devrimciler Haekney belediyesi önünde 26 Temmuz'da başlayıp 29 Temmuz'da sona eren 4 günlük sembolik bir açlık grevi yaptılar. Yüzlerce kişinin gece-gündüz sürdürdükleri bu grev İngiliz basın, radyo ve televizyonunda geniş yer aldı. İngiliz kamuoyunun dikkatlerini çekti. Açlık grevinin son günü devrimciler "Kürt ilticacıların geri gönderilmesini protesto ve sığınmacıların yaşam düzeyinin yükseltilmesini..." sağlamak için düzenlenen yürüyüşe aktif olarak katıldılar.

Dayanışma bayrağını yükselttiler. Yürüyüş sonunda İngiliz İşçi Partisi'nden milletvekilleri konuşmalar yaparak, "Türkiye'deki olayları protesto ettiler.

Avrupa PARLAMENTOSU, AF ÖRGÜTÜ VE İŞÇİ PARTİSİ'NE GİDİŞ

Yürüyüşten sonra toplanan komite, değişik alanlarda Türkiye'ye baskı yapılmasını sağlamak için yoğun bir çalışma sürecini başlatma kararı aldı. - Avrupa Parlamentosu'nun İngiltere'de bulunan temsilciliğine gidilmesi, - Uluslararası Af Örgütü'nün merkezine gidilmesi, - İngiliz İşçi Partisi genel merkezine gidilmesi... vs. Yaklaşık 200 kişilik bir grup parlamento önünde toplanıp isteklerini yazılı ve sözlü olarak iletiler. Sosyalist gruba mensup milletvekilleriyle görüşen heyet; "... Kürdistan'daki olayları, ceza ve tutuklevlerindeki insanlık dışı uygulamaları dile getirerek acil protesto telgrafları çekilmesini istedikler.

Uluslararası Af Örgütü de olayları protesto ettiğini, Kenan Evren, Turgut Özal, M. Oltan Sungurlu ve T.C. Londra büyükelçiliğine yıldırım telgraflar çektiklerini belirttiler. Af Örgütü yetkilileri, yüzlerce kişiye hitaben; "Dünya'daki tüm şube ve temsilcilikleri-

ne olayın kınanması için talimatlar verdiklerini" açıkladılar.

Son olarak da İngiliz İşçi Partisi genel merkezi önünde toplanan kalabalık kitle önce içeri alınmadı. Kitlenin kararlı tutumu sonucu içeri girme isteğimiz kabul edildi. Orada yapılan görüşmelerde "aktif destek" vereceklerini ve olayları "kınayacaklarını" söyleyen İşçi Partisi yetkililerinin açıklamasından sonra kitle sessizce dağıldı.

Kitleye eylemin içeriği ve hapisanelerdeki son durum hakkında bilgi veren arkadaş; "Direnen devrimcilerin canları pahasına da olsa burjuvaziye geri adım attığı!" haberini ulaştırıyordu, "1 Ağustos Genelgesi'ni delmişlerdi..."

KAHROLSUN FAŞİZM!
FAŞİZME ÖLÜM TEK
YOL DEVİRİM!

Londra Devrimci Yol Taraftarları

Komiteye yer alan ve eylemlere katılan gruplar: Av. Dev-Genç, Devrimci Yol Taraftarları, TKKKÖ, TDKP, THİK, TKP/ML Hareketi, TKP/ML (Devrimci Partizan) TKP/ML (Partizan)

Belçika Devrimci İşçi Taraftarları

T. KÜRDİSTANI'NDAKİ MİLLİ ZULMÜ VE CEZAEVLERİNDEKİ VAHŞETİ PROTESTO ETTİK

Faşizm, tutsakları sindirmek, yok etmek, kişiliksiz hale getirmek için her yola başvurdu. Sökmedi, sökmeyecek. Sermaye, insanlık dışı her şeyi yapar, her yolu dener, acıma duygusu yoktur. Zulmün çeşitlerini tek tek sıralamaya gerek yok. Ama ortada pratikte ispatlanmış bir gerçek vardır. Devrimcilerin, iyiye ve güzele kılavuzluk eden bilincini yok edemez. Yıllardır uyguladığı baskıların meyvalarını alamayınca hırçınlaştı. Durmadan yeni yönetmelikler, yeni uygulamalar getirdi. 1 Ağustos Genelgesi de bu uygulamaların bir devamıdır. Bildiğimiz kadarıyla hemen tüm siyasi tutsaklar denizdendir. Açlık Grevleri tüm cezaevlerini kapsayacak tarzda yayınlanmıştır. Nitekim Açlık Grevleri sonucu iki yurtsever hayatını kaybetmiştir. Cenazeleri bile ailelerine verilmeyip kolluk kuvvetleri tarafından gömülmüştür. Tutuklu yakınlarının protesto eylemleri engellenmekte, tutuklanmaktadır. Yi-ne bir sürü bahaneler sonucu tutuklu yakınlarının tutsaklarla görüşmeleri engellenmektedir. Gelen tüm bil-

giler, yakında birbirini izleyen ölüm olaylarının olacağıdır.

Diğer yandan PKK eylemleri bahane edilerek özellikle Kürdistan'da ulusal baskının katliam boyutlarına varan faşist uygulamalar tüm hızıyla devam etmektedir. Köylerin göç ettirilmesi, kimyasal silah kullanma hazırlıklarının ön çalışması olarak görülmelidir. Bu uygulamaların yanı sıra, ülkemizin genelinde insan haklarının çiğnenmesini protesto eden bir eylem yaptık. Çeşitli devrimci örgütlerin yanısıra Devrimci İşçi taraftarlarının da katıldığı eylem, 100 dolayında bir kitle ile 12 Ağustos Cumartesi günü TC. Brüksel Başkonsolosluğu önünde ve IPC (Uluslararası Basın Merkezi)'de oldu. Eylemimiz aynı gün Belçika TV/RTBF-1 kanalında yayınlandı. Korsan gösteri niteliğinde geçen eylemimizde; Kahrolsun Faşizm, İnsanlık Onuru İşkenceyi Yenecek, Kürdistan'daki Milli Zulme Son, Kahrolsun Faşist Evren-Özal Çetesi sloganları atıldı.

Belçika Devrimci İşçi Taraftarları

HİLDESHEİM'DA DAYANIŞMA EYLEMLERİ

DERNEK, KURUM ve ÖRGÜT YÖNETİCİLERİNE

Değerli Arkadaşlar,

Çeşitli toplantılarda yurttaşlarımız: "Çocuk eğitimi ne zaman başlar?" diye sorulduğunda: "Okula gidince" diyorlar. Genel kanı böyle. "Hayır! Ana karınızdaki işçilerimiz çalıştıkları ülkelerde okul öncesi eğitim olanaklarından yararlanamıyorlar. Oysa daha küçük yaşlarda iki dilli büyüme önemli bir şans. Böyle büyüyen tek Türk çocuklarımız yerli çocuklardan daha başarılı oluyor, kendilerine son derece güveniyor, yeteneklerini çok yönlü geliştirebiliyorlar.

Ülkemizde ise 7 yaşına dek yaygın bir eğitim olanağı yok. 7 yaşından itibaren otoriter bir eğitim sistemi başlıyor. Okul öncesi ve okul dışı eğitimi yurtiçinde ve dışında düzenli sürdürenler ise kuralları ve camiler. Buralarda ise çağdaş eğitim uygulaması seçilmiyor. Ezber dayanan Arapça eğitimi çocukların analitiklerini derinliğine öğrenmelerini güçleştiriyor.

Okul öncesi eğitim gerekli midir? Bu konuda nasıl bir çaba gösterilebilir? Biraz açmak istiyorum.

Bilindiği gibi insan kişiliği 0-10 yaşları arasında oluşuyor. Bilim adamlarının saptamasına göre çocuk ilk doğduğu zaman beyin iki yarım küre gibi ayrı ama birbirine onbinlerce sinir lifleri ile bağlı durumdadır. Eğer sıfır yaşından başlanır 10 yaşına dek ilkeli bir eğitim sürdürülürse bu lifler muazzam bir hareketlenme ile güçlenerek beyin iki yarımını birbirine bağlar. Çocuk tam insana dönüşerek beyin tam işlev görmesi sağlanır. Bu on yılın içinde ilk 6 yıl daha da önemli. Örneğin: Çocuk doğmadan

eğitim başlarsa, 1 yaşında 3 sözcük, birbuçuk yaşında 22 sözcük, 2'sinde on kat artarak 227 sözcük, 3 yaşında 896, 4 yaşında 1540, 5'inde 2072 ve 6 yaşında 2562 sözcük konuşabiliyor. 4 dili birden öğrenebiliyor. Öğrenme hızı bundan sonra oldukça azalıyor. Eğer bu yaşlarda eğitim yapılmıyorsa, beyin gelişimi tamamlanamıyor.

Çağdaş ve uygar yöntemlerle eğitim yapılsa çocuk hümanist, kültürlü, toplumunu düşünen, bilgili, gelişkin, var olan yeteneklerinin 3-5 katını kullanabilen ve kişilikli bir insan olabiliyor. Eğer eğitim yapılmazsa, korkak, kendini merkeze koyan, ruhlen hasta, incelemeyen, dar bakışlı, yaratıcı olmayan insanlar ortaya çıkıyor.

Çok acıdır ama tüm çocuklarımız böylesine muazzam bir sorunun içindedir. Bu sorunla karşı karşıya olan bir halkın çocukları anadilini nasıl öğrenebilir? 21. yüzyıla nasıl adanabilir? Var olan kültür birliğini nasıl geliştirip ileri götürebilir?

Öyleyse 20.yüzyılı bitiren ve bugünden başlayarak tüm örgütlerimiz, çeşitli kurumlar, sözlü basılı yayımlar bu işi sadece öğretmen derneklerine, tek tek olan veli girişimlerine bırakmadan çocuk çalışması geleneğini başlatmalıdır diye düşünüyorum. İşte o zaman bu verimli toprakları çok verimli ürünler çıkarmaya güvenle bakabiliriz.

Nasıl bir çalışma olabilir? Bu büyük, karmaşık sorun kimseyi ürkütmemeli. Hemen herkesin bu konuda yapabileceği bir şey vardır. Örneğin:

1- Anne ve babaların bu konuda eğitilmeleri. Eğitim kurumlarının ve eğitimcilerin desteklerinin kazanılması.

2. Çocuk çalışması:

a) Gelişmiş ülkelerde çok denemiş, iyi sonuçlar alınmış kolay yapılabilir bir yöntem var; aynı yaş grubundan 3-4 çocuğu bir eve toplayıp anne veya babaların sırayla çocukları hergün bir kaç saat oynatmaları, eğitmeleri. Çocukların birlikte büyümelerinin, öğrenmelerinin, yardımlaşmalarının sağlanması.

b) İmza toplayarak çocuk yuvalarının açılmasını sağlamak.

c) Ev ödevlerine yardım çalışmaları.

d) Gruplar halinde çocukları hayvanak bahçesine, tiyatroya, geziye götürmek. Toplu kitap okumalarını sağlamak. Elden bırakmayacakları kitap ve filmlerin temin edilmesi vb.

Bu tip çalışmalar gözle görülür hale geldi mi, eğitim ve kültür kurumlarının maddi desteğini almak da olanaklıdır.

3. Bu çalışmalar yürütecekler için kılavuz nitelikte kitap ve broşürlerin temin edilmesi veya üretilmesi. (İlk kaynak olarak Arbetskreis Neue Erziehung e.V-Berlin yayınlarından çıkan "Çocuklarımızla elele programı" adlı kitap dizisinden ve kasetlerinden yararlanılabilir. Türkçedir. Ayrıca Prof. Atalay Yörükoğlu'nun "Çocuk Ruh Sağlığı".

4. Bir eğitim kurultayı hazırlığı...

Bu çalışma önerilerini son derece zenginleştirmek mümkün.

Eğer bu çalışma başlatılabilirse 2000 yılına girerken çocuklarımızın tümünü değil ama önemli bir kesimini gelişmiş birer insan olarak yetiştirebiliriz. Bu konuda istekli olan örgüt, kurum, kişi kim olursa olsun yardım etmeye, birlikte çalışmaya hazırız. İçten selam ve başarı dilekleriyle.

Yücel FEYZİOĞLU

Biz Hildesheim'da yaşayan devrimciler olarak bu onurlu direnişle dayanışmamız gerektiği bilinciyle çeşitli eylemliliklere girdik. Bu eylemliliklerimize 16 Ağustos tarihinde başladığımız açlık greviyle yeni bir ivme kazandık. 9 kişiyle başladığımız açlık grevi ikinci gününde yeni arkadaşlarımızın, Sri Lanka'lı ve Alman dostlarımızın katılımıyla 20 kişiye ulaştı.

Açlık grevimiz sırasında basın ve insan hakları örgütleriyle birebir ilişkilerimiz sırasında eylemimizin kamuoyuna duyurulmasını sağladık. Eylemimize basın ve bu örgütler tam anlamıyla destek verdiler.

29 Ağustos'ta ise Marktplatz'da bir gösteri ve yürüyüş düzenledik. Yürüyüş Almanlar ve diğer ulusların dostlarımız da katıldı.

Türkiye'de sürdürülen açlık grevlerinin aynı gün bittiğini öğrendik. Bu yüzden biz de eylemimizi bitirme kararına aldık.

Namıslu ve onurlu insanların, insanlık onurunu korumak için yaptıkları

STRASBOURG'DA YÜRÜYÜŞ VE AÇLIK GREVİ

Cezaeilerindeki açlık grevlerini desteklemek ve Türkiye Kürdistanı'ndaki operasyonları protesto etmek amacıyla Devrimci İşçi, Av. Dev-Genç, TBKP, TDKP ve Sexwebun taraftarları olarak biraraya gelecek yapabileceklerimizi tartıştık ve bir komite oluşturduk. Komitenin kararı gereğince 12 Ağustos Cuma günü 500 kişinin katıldığı bir yürüyüş yaptık. Yürüyüş izni TC Konsolosluğu'na kadar alınmıştı. Fakat polis konsolosluğa yaklaşmamıza gaz bombası atarak, coplu saldırı düzenleyerek engel oldu. Yarım saat süren kavganın sonunda 15 arkadaşımız yaralandı. Bunun üzerine eylemin şeklini değiştiren polis barikatının önüne oturmaya başladık. Basın ve Televizyon gelip gerekli açıklamaları yaptıktan sonra oturma eylemine son verdik.

İkinci olarak, 17 Ağustos günü İnsan Hakları binasının önünde açlık grevine başladık. 20 kişiyle başladığımız açlık grevi daha sonraki günlerde 45 kişinin katılımıyla devam etti. Türkiye'de açlık grevlerinin sonuçlanması üzerine bizler de açlık grevini bitirmeyi gerekli gördük.

Metz'de ise 20 Ağustos günü yaklaşık 400 kişinin katıldığı bir yürüyüş yapılarak cezaevlerindeki açlık grevi desteklendi.

STRASBOURG DEVRİMCİ İŞÇİ

WUPPERTAL

Bizler Wuppertal'de yaşayan devrimci demokratlar olarak Türkiye'deki politik tutukluların taleplerini desteklemek için biraraya geldik. Yaptığımız tartışmanın sonucunda bildiri, afiş vb. etkinliklerin yanı sıra Kuzey Ren Westfalya Eyalet Başbakanı Johannes Rau'nun evini ziyaret kararı aldık. Daha sonra geniş çaplı bir bildiri dağıtımını yaptık, şehrin 69. kuruluş yıldönümü olması nedeniyle yapılan eğlencelere katılarak binlerce kişiye Türkiye Kürdistanı gerçeğini anlattık.

Daha sonraki bir gün Wuppertal'de yaşayan devrimci sanatçılar Nihat Behram ile İsmail Çoban'ın içinde yer aldığı bir komite, Eyalet Başbakanı Rau'nun evini ziyaret ederek ondan Türkiye'deki siyasi durumla yakından ilgilmesini talep etti.

Wuppertal'den Bir DEVRİMCİ İŞÇİ Okuru

BERLİN

Aydın cezaevinde iki kişinin öldürülmesini protestoya yönelik bir platform oluşturuldu. Bu platform Av. Dev - Genç'in derneğinde biraraya geldi. Platformda şu gruplar vardı: Devrimci İşçi, ATİF, TKP (B), Av. Dev - Genç, PKK, TKP/ML Hareketi, TDKP. Bu platformda ATİF ve TKP/ML Hareketi'nden arkadaşlar PKK'ya olan bakışları ve karşı devrimci güçlerle bile bugün masaya oturmayı kaderin bir tecellisi olarak nitelendiriyor olmalarına rağmen ulusal mücadelenin bir bölümünü vermiş olmalarından dolayı sadece anlık eylem birliklerine gireceklerini söylediler. Karşı devrimci güç ve o güçlere hizmet eden PKK'yla bu platformda olabileceklerini söylediler. Bunu ATİF ve TKP/ML Hareketi söyledi. PKK da bunları "MIT, Ajan ve prava katör örgütü olarak gördüklerini ve de kendilerinin merkezi bir örgüt olduklarını ve bu nedenle özerk bir eylem birliklerine giremeyeceklerini" söyleyip çekildiler.

TKP(B)'de PKK'nın olmadığı bir platformda olamayacaklarını söylediler. Av. Dev - Genç taraftarları da bu platformda kalacaklarını ve sonuna kadar destekleyeceklerini söylediler. TDKP'de aynı şekilde bu platformu yaşatacaklarını söylediler.

Biz de böylesi eylem birliklerinin güçlerin birleştirilmesi ve etkili bir propaganda çalışması olarak önem kazandığını tek başına ayrı ayrı platformlarda işler yapmanın yanlışlığını savunduk ve bu platformda nelerin yapılacağı tartışıldı. Önce, Pazar günü 45 dakikaya yakın bir karsan gösteri yapıp yolları işgal ettik ve "Katil İktidar - Kahrolsun Faşizm - İnsanlık Onuru İşkeneyi Yenecek - Eskişehir Katliamlarından Hesap Soracağız" sloganlarını attık. Eylem ko-

mitesi olarak belirlenen sloganların dışında slogan atılmadı. Mitingte 200'e yakın insan ortak pankart altında yürüdü. Bu arada camlara ve vitrinlere yazılar yazıldı.

İkinci eylem olarak buradaki Türk televizyonunda (TD - 1) hazırlanan bildirinin orada okunması kararlaştırıldı. Gittiğimizde polisin orayı bizden önce işgal etmiş olduğunu gördük ancak buna rağmen bizler orayı işgal ettik ve kayıt yaptırarak. Ertesi gün gazetelerde (Milliyet'te) konuyla ilgili yazılar çıktı. Platformu dağıtmamak için bu işgalleri sıratmayı kararlaştırdık. Fakat ilginç olan bir gelişme Av. Dev-Genç'ten arkadaşlarımız da platformdan çekiliyorlardı. Gerçekçe, olarakta merkezi olarak alınan

kararlarını gösteriyorlardı. Diğer gruplar THY'yi işgali önerirken biz de Almanlara yönelik olmasını zorladık ve sonuçta SPD'nin işgaline karar verdik. Biz SPD bürosuna gittiğimizde polis yine bizden önce orayı işgal etmişti. Bizde biraraya geldik ve sessizce dağıldık. Ancak bu arada 23 metre uzunluğunda almanca bir pankartın asılmasını sağladık. Pankartta "Eskişehir Katliamlarından Hesap Soracağız" yazılıydı. Ucuna bomba süsü verilmiş bu pankart bu platformun son eylemi oldu. Ancak ülkedeki gelişmelere göre yeniden bir araya gelebileceğimiz belirtildi.

Berlin Devrimci işçi.

Essen' de devlet ırkçı katilleri koruyor

Essen'de Kemal Çipilloğlu, 30 Haziran 1989 Cuma günü daha 13 yaşında iken polisler tarafından kuşunarak öldürüldü. Lise 8. sınıf öğrencisi olan Kemal'in ölümünün nedeni; polisin insanları hedef görmesinin sonucudur.

Maddi hasarın meydana geldiği bir mobilet kazası, polis helikopterleri ve vurucu timlerin katıldığı devlet terörü eylemine dönüşmüştür. Kemal Berliner str.'deki küçük bir bahçede sıkışıp kalmasına rağmen, polis olayı yatıştırmak veya önleme yoluna gitme yerine katliama girişmiştir.

Essen halkı özellikle de burada yaşayan yabancılar olayı tepkiyle karşılamışlardır. Polisin yarattığı devlet terörünü halk nefretle karşılamıştır. Bu tepkileri yok etmeyi amaçlayan polis, soruşturma bahanesiyle görgü tanıklarını tehdit altında tutmaya çalışmıştır. Olayla ilgili ifade vermek isteyenler soruşturma bahanesiyle, polis tarafından sorgulanarak korkutulmak ve sindirilmek isteniyor.

Kemal'in polis kurşunlarıyla arkadan vurularak öldürülmesine, seçimler sırasında daha da gelişen yabancı düşmanlığının da etkisinin olduğu gözardı edilmemelidir. Seçimlerde başarı sağlayan REP'lerin seçmenlerinin çoğunluğunu polis mensuplarının

dü? " yazan, Almanca ve Türkçe olarak hazırlanan pankartın arkasında yürüyüş geçildi.

Adliye ve Emniyet Müdürlüğü ö-

rünyüş yapılarak Uleşt istasyonuna gidilip ve burada bir basın toplantısı düzenlendi.

Yeşiller ve Devrimci İşçi tarafından yapılan çağrı üzerine toplanan diğer kurum ve kuruluşların da katıldığı bir toplantı düzenlendi. Toplantı

sonucunda çeşitli eylem kararları ve çalışma grupları oluşturuldu. Kamuyu bilgilendirecek olayla ilgili çeşitli bildiriler yayınlandı.

İlk olarak yürüyüş ve uyarı nöbeti kararı alındı. Görgü tanıklarını topar-

lamak ve ifadelerini vermelerini sağlamak için hukuk komitesi oluşturuldu. Bu güne kadar önemli görgü tanıkları bulundu. Çocuğun vurulduğu sırada elleri havada ve silahsız olduğunu gören beş tane görgü tanığı var. Televizyonda ve gazetelerde ifadelerinin yayınlanması sağlanarak kamuoyuna duyuruldu. Kamuoyunu aydınlatmak için olayla ilgili bilgilendirme bröşürü çıkarıldı. Bağış kampanyası açıldı. Bugüne kadar 10 bin DM toplandı. Kampanya sürüyor.

Okulların açılış günü Kemal için saygı duruşu, forumlar ve basın açıklamaları yapıldı. Olayla ilgili bölgelerde bilgilendirme toplantıları düzenleniyor. Öğrencilerin düzenlediği bir yürüyüş oldu. Ayrıca Eylül ayında geniş katılımlı bir yürüyüş daha düzenleniyor. Olayla ilgili toplantılar sürmektedir. 100'e yakın insan toplantıya katılıyor.

Savcılık olayla ilgili ilk hafta tamamlanabileceklerini söylemesine rağmen, bir buçuk aydır dosya hala tamamlanmadı. Bulunan görgü tanıkları ve basında yayınlanan ifadeler savcıyı zor durumda bırakmıştır. Polis teşkilatını korumayı hedefleyen savcı, bu emeline ulaşamayacağını anlayınca çareyi dosyanın tamamlanmasını uzatıp, kamuoyunun ilgisinin dağılmasını beklemekte bulmuştur. Kemal'in ölümünü araştırarak Çalışma Grubu'nun çalışmaları savcının hesaplarını tersine çevirmiştir. Kamuyu giderek daha da duyarlı hale gelmektedir.

Kemal'e Dayanışma Komitesi adına Mehmet Soytehir ve Devrimci İşçi Ruhr Yabancılar Çalışma Grubu

Polisler tarafından kursunlanan Kemal'in ölümünü protesto yürüyüşünden

oluşturduğu da bilinmektedir.

Arkasında çok sayıda açılanması gereken sorular bırakan bir olayla ilgili savcı Schmahlhausen: "Polis görevi yapmıştır" diyerek, önyargılı bir açıklamada bulunmuştur. Hiç bir soruşturmaya gerek duyulmadan yapılan açıklama kamuoyunun tepkisiyle karşılaşmıştır. Savcı yaptığı önyargılı açıklamasıyla suçluları korumayı hedeflemiş ve yabancı düşmanı akımlara cesaret vermiştir. Devlet yabancılarla yapılan saldırıların arkasındadır imajını yarattığı için kamuoyu savcının görevinden alınmasını istemiştir. Savcı Schmahlhausen'in önyargılı açıklaması, son yıllarda gelişmekte olan yabancı düşmanı akımlara devlet tarafından verilen en açık destek anlamına gelmektedir.

Bütün bu olaylara devrimciler, demokratlar ve halk seyirci kalmadı, çeşitli eylemlerle tepkilerini dile getirdiler.

KEMAL İÇİN YÖRÜYÜŞ YAPILDI

Yürüyüş kararı kısa sürede alınmış olsa bile protesto yürüyüşüne çok sayıda Türkiyeli, Alman ve diğer uluslardan insanlar katıldılar.

Essen Zweiger str. üzerinde bulunan Adliye ve Emniyet Müdürlüğü önünde toplanıldı. Almanca ve Türkçe hazırlanan bildiriler okunduktan sonra üzerinde "Kemal niçin öldürüldü"

nünde başlayan yürüyüş, 4 km.'lik yol trafiğe kapatılarak olay yerinde saygı duruşu ve polisin tutumunu kınayan konuşmalardan sonra, Berliner Str üzerindeki "Berlinerbrücke"de bir saate yakın bir süre işgal edilerek sona erdirildi.

Yürüyüş, coşkulu bir protesto gösterisi halinde geçti. Olayı kınayan sloganlar aralıksız devam etti. "Kemal öldürüldüsrâ kimde? , Bırakın çocuklar yaşasın, Katil Polis, Çocuk katili polis, Analar doğurur polisler öldürür" gibi sloganlar atıldı.

"Alman polisi çocuk katili ve ırkçı mı? " yazılı Almanca pankartın taşınmasını yasaklayan polisler göstericilere saldırıda bulunarak pankartı indir-meye çalıştılar. Türkiyeli ve Almanlar'dan oluşan göstericiler pankarta sahip çıkarak pankartın indirilmesini engellediler.

Yürüyüşün bitiminden hemen sonra Kemal'in anısına sabaha kadar uyarı nöbeti tutuldu.

Berlinerbrücke'nin bir bölümü yürüyüşçüler tarafından işgal edilerek uyarı nöbeti başlatıldı. Kemal'in vurulduğu yer olması nedeniyle mahalle halkının dikkatini çeken uyarı nöbeti geniş yankı uyandırdı. Mahalle halkı uyarı nöbeti tutanlara yardımcı oldular ve bütün ihtiyaçlarını karşıladılar. Uyarı nöbetini çok sayıda değişik uluslardan insanlar ziyaret edip olayla ilgili bilgi aldılar.

Meşaleler yakılarak bütün gece devam eden uyarı nöbeti sabah saat 9'da sona erdi. 9'dan sonra kısa bir yü-

Dr. Abdurrahman Kasımlo hunharca öldürüldü

1930'da İran Kürdistanı'nda doğdu. 1947'de Prag'da ekonomi-politik okuyup, doktorasını yaptı. Ülkesine döndü, siyasal çalışmaları nedeniyle tutuklandı. Sonra Prag'a dönüp, Prag Üniversitesi'nde öğretim üyeliği yaptı. Kürtçe'nin dışında, Fransızca, İngilizce, Arapça, Türkçe, Çekçe, Rusça ve Farsça gibi dillerde bilen Kasımlo Paris'de Sorbon Üniversitesi'nde öğretim üyeliği yaptı. Önceleri TÜDEH üyesi iken buradan ayrılarak İran Kürdistan Demokrat Partisi'ne girdi. 1973 yılında yapılan kongrede örgütün genel sekreterliğine getirildi. Öldürülene kadar aynı görevi sürdürüyordu.

İran Kürdistan Demokrat Partisi programına sosyalizm hedefini koymasına rağmen, Ulusal karekterde bir örgüt olarak İran Kürdistanı'nda önemli bir halk desteğine sahipti.

Kürt ulusuna ve onun bir parçası olan çeşitli güçlere yönelik saldırılar giderek yoğunlaşıyor. Bu saldırılar, artık, Ortadoğu bölgesindeki çeşitli ülkelerle sınırlı kalmıyor, Avrupa'da da sürdürülüyor. Bunun en son örneği geçtiğimiz Temmuz ayında Viyana'da yaşandı. İran Kürdistan Demokrat Partisi lideri Abdurrahman Kasımlo ve iki arkadaşı gerici İran rejimi ajanları tarafından alçakça katledildiler. Kasımlo, ustaca planlanmış bir komplo sonucu hayatını kaybetti. Kürt halkına İran, Irak ve TC yönetimleri tarafından yıllardır uygulanan komplo ve tuzak siyaseti, bu kez Viyana'da kendini gösterdi. Gerici İran yönetimiyle barış görüşmeleri yapmak üzere İran'lı diplomatlarla Viyana'da bir evde bulunan Kasımlo ve arkadaşları, İranlı diplomatların planlı bir saldırısı sonucunda hayatlarını kaybettiler.

Kürtler'e karşı kurulan Uluslararası Şebekenin sözcükleri olarak hareket eden bir takım büyük gazeteler ve basın-yayın organları, Kasımlo'nun öl-

dürülmesini Kürt grupları arasında ya da İran KDP içinde meydana gelen bir hesaplaşma olarak kamuoyuna sunmaya çalıştılar. Ne var ki, Viyana polisinin yaptığı araştırma bunları hemen yalanladı. Viyana polisi, Kasımlo ve arkadaşlarının diplomat pasaportu taşıyan İranlı katiller tarafından öldürüldüğünü açıkladı. Polisin böyle bir açıklaması olmasa bile, bu komplo arkasında İran Rejimi'nin bulunduğu her yönüyle belliydi. Gerici İran yönetimi, İran sınırları içinde kalan Kürt yerleşim bölgelerindeki Kürtler'i denetlemiyor ve bunların mücadelesini bastırıyordu. Barış görüşmeleri aldatmacasıyla İran KDP yönetimiyle diyalog kuran Mollalar yönetimi, hiç bir savaş kuralına uymayan bir komplo ile İKDP'yi öndersiz bırakmayı amaçlayan bir tertip tezgahladı.

Bu oyunlar, böylesi tertipler Kürt Ulusal Mücadelesi tarihinde ilk kez yaşanmıyor. Nasıl ki Dersim önderle- rinden Seyit Rıza "Görüşüp sortula-

rıma çözüm getireceğiz, isteklerinizi kabul edeceğiz" denilerek TC yönetimi tarafından tutuklanıp idam edilmiş, Kasımlo ve arkadaşları da bugün aynı oyuna getirilmişlerdir.

Kasımlo ve arkadaşlarının ölümü, bizlere bir kez daha düşmana her ne sebeple ve hangi koşulda olursa olsun güvenilmeyeceğini, kendi önlemlerimizi almayı ve düşmana karşı her zaman devrimci uyanıklığı göstermemiz gerektiğini öğretmektedir.

Tarih boyunca Kürdistan'ın her yanında yapılan katliamlar daha dün Halepçe'de yapılan katliam bir ulusun tarih sahnesinden kalkmasını sağlayamadı. Ne bugün T. Kürdistanı'nda yapılan katliam, sürgün ve işkence ne de İran Kürdistan Demokrat Partisi genel sekreteri Kasımlo gibi Kürt ulusu içerisinde simge durumuna gelmiş önderlerin öldürülmesi bir ulusun tarihten silinmesini sağlayamayacaktır.

temlerle, kontr-gerilla yöntemleriyle bastırılmaya devam edilecektir. Kürt ulusal demokratik hareketinin büyü- yerek gelişmesi ve mevcut pasifikas- yon yöntemlerinin sonuç vermemesi halinde, kürt halkının kazanılması a- macı ile kültürel hakların kabulüne doğru bazı esnek çözümlere gidile- cektir. Tabii ki bu ve benzeri çözüml- er üzerinde düşünülenlere karşın Kürt halkının kökünü kurutmayı ve Kür- distan dağınıklarını ot bitmeye çevirmeyi arzu eden fanatik ırkçılar devlet ka- rında hiç de azzahırlıkta değildir.

İşte devlet politikasının gelinen noktada bu ikilem arasında sıkışması, Kürt sorununun çok kritik bir döneme geldiğini gösteriyor.

Çeşitli burjuva yazarlar, "son Türk devleti" adına yeni bir utanç tarihi- nin yaratılmasını önlemek için olsa gerek ki, devlet doruklarında itibar gören katliamcı fanatik ırkçı çözüml- ere karşı, çağın gereklerini de dikka- te alan çözümleri benimsetme ça- bäsındadır. Devletin Kürt tabusunu kır- ma cesaretini ilk gösteren yazarlar- dan M. Ali Birand sorunu çok daha açık ve doğrudan tartışmaktan yan- dır. Devletin Kürt politikasının iflasa doğru gittiğini belirten Birand, "Kürt Dosyası"nın açılmasını ve temele i- nen önlemlerin alınmasını önermek- tedir. Dolayısıyla devletin TC tarihi boyunca uygulanan ve tartışılma- z bir tabu haline getirilen mevcut Kürt çözümünün iflas ettiği bu dönem a- zı zamanda yeni arayışların ve çözüm şekillerinin biçimlendiği bir dönem de olmaktadır.

Kürt hareketini kritik bir döneme- ce getiren diğer bir gelişme ise şudur: 1938 Dersim hareketinin katliamla bastırılmasından sonra, silahlı bir Kürt hareketinin devlete karşı ilk kez ortaya çıkması ve son 5 yıl içinde bastırılan bütün tenkil ve pasifikas- yon yöntemlerine rağmen silahlı ha- reketin bastırılmaması ve giderek yaygınlık kazanması durumudur. Devlette silahlı çatışmaya giren bir kürt hareketinin bastırılmaması, kürt halkından tecrit edilememesi, kürt halkı üzerinde sürdürülen yoğun dev- let terörünün istenen amacı sağla- yamaması, terör eşliğinde korkutularak pasifize edilemek istenen kürt köylü- lerinin terörü kanıksaması ve korku du- varını aşmaya başlaması ve ağırlığını ulusal direnişten yana koymaya baş- laması vb. gibi olgular devletin kürt politikasının iflasını sergileyen geliş- melerdir. Bu durum, aynı zamanda, Dersim hareketinden sonra sessizleş- gömlen kürt halkındaki potansiyele direnme ruhunun yeniden canlanma- sı anlamına gelmektedir. Bu gelişme- ler, 12 Eylül hareketinden sonra bü- yük bir prestij kazanan Türk Ordusu' nun başarısızlığını da ortaya koymuş ve kamuoyunda yıpranmasını sağla- mıştır.

Özette söylemek gerekirse, gele- neksel kürt politikası iflasa sürüklen- en, orduyu "gerilla savaşına" karşı mücadelede başarısızlığa düşen bir devlet, gelinen noktada, yeni kararlar ve politikalar oluşturma aşamasında- dır. Kürdistan topraklarında yaşanan gelişmeler ise, kürt ulusal demokratik mücadelesinin kitlesel bir karakter ta- şıyacağı bir aşamaya geçiş dinamik- leriyle yüklü olduğunu ortaya koy- müş bulunuyor. Yoğun devlet terörün- nün ters teperek kürt köylülerinin korku duvarını aşmaya başlaması, kürt halkı arasında ulusal taleplere bağlı bir direnme ruhunun canlanma- ya başlaması ve hızlı bir ulusal bilinç- lenme sürecinin başlaması vb. gibi gelişmeler Kürdistan ulusal demokratik hareketinin kitlesel bir niteliğe sıc- rama dinamiklerine işaret eder. Bu dinamik ya devletin alacağı yeni ön- lemler ve politikaların başarılı olma- sıyla bastırılacak, ya da kürt hareketi önüne kurulan tuzaqları ve engelleri aşmasını becererek biriken dinamik-

daha gelen gelişmeler, sorunun kendi boyutlarını aşan sonuçlar yaratmak- tadır. Bu da, bu soruna ve buna bağlı olarak meydana gelen gelişmelere 'kimse'nin kayıtsız kalamayacağı ger- çeğini vurguluyor. Bu gelişmeler, kürt halkının yazgısını paylaşmak du- rumunda olan devrimcileri çok yan- kından ilgilendiriyor. Ülkenin gelece- ğinin biçimlenmesinde doğrudan bir etken olan kürt sorunu'na karşı dev- rimci güçlerin kayıtsız kalması dü- şünülemez.

Kürt ulusal sorunuyla ilgili her poli- tik çevrenin kendine özgü bir görüşü ve çözüm önerisi bulunmaktadır. Türk egemen güçlerinin bilinen çözüm yönteminden, Kürt milliyetçiliğinin belirlediği ulusal karakterli çözümlere ve devrimci güçlerin önerdiği çözüm şekillerine kadar çeşitli yaklaşımlar bulunmaktadır.

Bu dönemde, Kürt sorunu'na ilişkin iki çözüm şeklinin karşı karşıya geldi- ğini ve ulusal nitelikli bir çözümün kendini dayattığını vurgulamak gere- kiyor. Evet bugün, devletin uygulaya- geldiği, tenkil ve pasifikasyon yöntem- lerine dayanan çözüm şekli ile ulusal gelişmenin milliyetçi bir temelde çözümünü hedefleyen çözüm şekille- ri karşı karşıyadır ve mücadele bu güçler arasında silahlı biçimler aralar- 3 sürmektedir.

Kürt halkı arasında hızlı bir ulusal bilinçlenme sürecinin yaşanıyor ol- ması, PKK'nın yarattığı fiili durumun- da yardımıyla ulusal talepler, Kürt hal- kının büyük çoğunluğunun ortak tale- pleri haline gelmiş ve ön plana geçmiş. Bu somut gelişme, aynı zamanda sınıf çelişkilerine bağlı tale- plerin ve mücadele hedeflerinin geri plana itilmesi anlamına gelmektedir. Mevcut koşullarda Kürdistan'da mü- cadele sürecinin ortaya çıkarttığı so- mut gerçeklik ve fiili durum budur. Kürdistan tarihsel sürecinde ortaya çıkan bu yeni durumu değerlendirm- e, devrimci politikaların belirlen- mesi açısından son derece önem ta- şımaktadır.

Ulusal gelişmenin milliyetçi bir perspektifle çözümüne bağlı bir mü- cadelenin ön plana geçmesi, bütünüyle gelişen politik durum nedeniyleyle. 80'li yıllarda yaşanan gelişmeler, Kürt ulusal sorununun sivilmesini ve poli- tik düzeyde ön plana geçmesini sağla- mıştır. Bu somut durumun bir veri ola- rak kabul edilmesi, bu yeni durumun belirlediği görevlerin ve politikaların saptanmasını bir zorunluluk haline getirmiştir. Bu durumun değişmesini beklemek yerine mevcut koşullarda devrim ve devrimci hareketin ulusal plandaki görevlerinin saptanarak be-irlenmesi çok daha yerinde bir davra- nış olacaktır.

1980 öncesi Türkiye ve Türkiye Kürdistan'ına ilişkin ortaya konan devrimci çözümlemelerin, özellikle Kürt sorunu'na ilişkin çözümlerin, 1989'da ortaya çıkan somut durumun ve fiili gelişmelerin yorumunda yeter- siz kaldığını görmek gerekiyor. 1980 öncesinde Devrimci Hareketin Kürt sorunu'na ilişkin yaptığı çözümlemelerin doğruluğu ya da bu çözümlerin artık yetersiz oluşunun ötesinde bugünün somutluğunda be-irlenecek politik tutumlara yönelmek bir zorunluluktur.

Kürt sorunu'nu söven etkilerden uzaklaşarak çözümlmek, bu sorunun misaki milli sınırları içindeki çözümünü mutlaklaştıran anlayışlar- dan vazgeçmek, Kürt sorununun her ülke için bir iç sorun olduğu kadar bölge çapında bir Ortadoğu sorunu olarak önem kazandığını görmek ge- rektir. Ve yine Kürt Sorunu'nu, içten ve dıştan etkileyip yönlendirmek isteyen güçlerin çokluğu, bu sorunun çözüm şekillerini de önceden düşü- nülmeden ve hesaba katılmayan kar- maşık biçimlere büründürülebilir.

Devrimciler, elbetteki Kürt ulusal sorunun devrimci temeldeki çözümlerinin gerçekleşmesi için elin- den geleni yapmaya göstereceklerdir. So- runun devrimci temeldeki çözümünü ilişkin düşünceleri savunmaya devam edeceklerdir. Bugünkü koşullarda, so- runun sınıfsal çözümünün geri plana itilmesi durumu, devrimcilerin doğru olmayan ve Kürt halkının uzun vadeli çıkarlarına hizmet etmeyen çözümleri benimsemesini gerektiriyor. Her şart ve koşul altında sorunun devrimci çözümleri savunulacak ve devrimci bir sosyalizm hedefiyle birleştirilecek-

tir. Ancak, her değişen yeni koşullarda belirlenen politikaların yeniden göz- den geçirilmesi, değişen güçler den- gesi içinde stratejik ve politik taktikle- rin yeniden düzenlenmesi ve gözden geçirilmesi, sorunun ön plana çıkan yanlarına ilişkin politik tavırın daha bir netleştirilmesi zorunludur.

Bugün, Türkiye Kürdistanı'nda dev- rimci hareketin fiilen devresinde ye- ralmadığı bir savaş durumu yaşan- maktadır. Kürdistan topraklarında ya- şanan fiili gerçeklik budur. Kürt ulusu- nun varlık nedenlerini tanımayan dev- letin ırkçı, asimilasyoncu, katliamcı çözüm şekli ile sorunun ulusal teme- ldeki çözümünü içeren Kürdistan ul- sal demokratik hareketi karşı karşıya- dır. Ve Kürdistan topraklarında şiddet- li bir boy ölçüşmeye doğru adım adım gelişen bir silahlı savaş ortamında Kürt halkı ile devlet bir kez daha burun bu- runa gelmiş bulunuyor. 1989'da or- taya çıkan somut durum ve gerçeklik budur.

Ortaya çıkan bu yeni siyasi durumu doğru değerlendirmek, sorunun mevc- ut haliyle günümüzde ve gelecekte yaratacağı sonuçlar bakımından yeni politik çözümlerin oluşturulması kaçınılmaz bir devrimci görevdir. Devrimcilerin Kürdistan için önerdi- kleri devrimci çözüm önerilerini sahi- plenmeleri, savunmaları, bugünün ko- şullarında ortaya çıkan fiili gerçekliğin tanınmasına uygun düşen politik tu- tumların benimsenmesiyle gelişmez.

Devrimciler, öncelikle, Kürt topra- klarında fiilen yaşanan savaş ortamın- da safını belirlemek ve mücadelenin ortaya çıkardığı görevlerini yerine ge- tirmekle yükümlüdürler. Bu, devrimci sorumluluğun bir gereğidir. Sorunun ulusal-demokratik taleplerinin ve buna bağlı çözümlerinin kendini da- yattığını görmek ve bu mücadelenin devrimcilere yüklediği görev ve so- rumlulukları belirlemek ve yerine ge- tirmek gerekiyor. Bu konuda, devrim- cilerin kendilerinden beklenen tavrı yerine getirmediklerini, soruna belli ölçüde kayıtsız ve duysız kaldıkları- nı açık yürekle belirtmek gerekiyor. Bu durumun daha fazla devam et- meyeceği ve etmemesi gerektiği yete- rince açıktır. Kürtlerin ulusal demo- kratik taleplerini desteklemek ve Kürt

halkının kendi kaderini tayin hakkını savunmak için sosyalist olmaya bile gerek yoktur. Bu hakları savunmak de- mokratik olmanın gerekleri arasındadır. Kürdistan'da uygulanan milli zulme karşı çıkmak, ulusal mücadeleye de-stek vermek, Kürdistan'daki gelişme- ler karşısında kamuoyu oluşturmak, devletin resmi politikasına yedekle- nen şöven tutumlarına karşı radikal bir politika izlemek, kayıtsız ve duysız kesimleri uyarmak yapılması gereken- ler arasındadır.

Kürt sorunu'nu yalnızca Kürtleri il- gilendiren bir sorun, Türkiye devrim- sorunu'na da sadece Türkleri ilgilendi- ren bir sorun olarak kavrayan şöven ve milliyetçi eğilimler şiddetle eleştiri- lmelidir. Sınıf mücadelesini ulus ölçüğüne vuran ve bir bütünlük arzeden devrimci görevleri ulus bazında tasnife tabi tutan bu anlayışlar derece derece Kürt ve Türk devrimciler arası- nda mevcuttur. Kürdistan'daki ulus- sal mücadelenin şiddetlenmesini, Tür- kiye'nin demokratikleşme sürecini tehdit eden bir gelişme olarak gören ve şövenizmden beslenen reformist, revizyonist, eyyamcı tutumlarına karşı aktif bir tutum geliştirmek gerekiyor. Bu anlayışların karşısına, Kürt ulusal demokratik mücadelesinin Tür- kiye'deki demokrasi mücadelesinin aktif bir katalizörü ve demokratikleş- me sürecinin bir kilometre taşı olduğu anlayışını koymak gerekiyor. Çünkü Kürt Sorunu, Türkiye'de demokrasi sorunu'nu çözmenin en önemli unsu- rlarından birini oluşturuyor. Şöven tu- tumların aşılması bu gerçeğin kavran- masına bağlıdır.

Türkiye'nin demokratikleşmesin- den yana bir tutum içinde doğan ay- dınların, yazarların ve politikacıların büyük bir bölümü, ne yazık ki, Kürt halkının ulusal talepleri karşısında res- mi politikaya yedeklenmekte ve şöven bir tutum sergilemektedir. Bu kesim- ler, Türkiye'de demokratik bir kültü- rün toplum içinde yerleşip kökleşme- sinin ancak Kürt Sorunu'na da demo- kratik bir yaklaşımla mümkün olabile- ceğini anlamamış görünüyorlar, (ya da şöven ırkçı damarları henüz buna izin vermiyor) Kürt halkının ulusal ta- leplerine demokrat ve bilimsel bir te- melde yaklaşmanın belli bedelleri ol-

duğu açıktır. Bu bedel aynı zamanda, şöven yaklaşımları örtenin de bir mazaretidir. Kürdistan'da yakıcı bir durum kazanan gelişmeler karşısında duysız ve hareketsiz kalmanın bir mazareti de göze alınamayan bu be- deldir.

Türkiye Solu'nda ise, Kürtler'in ulusal demokratik mücadelesine kay- ıtsız kalmanın başlıca mazaretlerin- den biri PKK'dır. Bu hareket, son yıl- larla sürdürdüğü silahlı mücadele ile sivilmiş ve Türkiye Kürdistanı'ndaki ulusal demokratik mücadeleye dam- gasını basmıştır. Bu hareket, (kendi dış- ındaki sok güçlerle ilişkilerde şiddet yöntemlerine kadar uzanan süper sek- ter tutumu nedeniyle) devrimci, de- mokrat hareketlerin Kürdistan'daki ulusal demokratik mücadeleye aktif destek vermesi önünde engeldir. PKK, bu tür desteklerin verilmesinin önün- de hem engeldir, hem de şöven etki- ler nedeniyle bu desteklerin verilmeyi- sinin mazaretidir. PKK nedeniyle, devletin Kürdistan'daki katliamcı poli- tikasına seyirci kalmak ancak şöveniz- min beslediği bir kayıtsızlık olabilir. Devrimciler, PKK'nın olumsuz kimli- ğine rağmen, Kürdistan'da kendini da- yatan ulusal demokratik mücadeleyi desteklemek ve ona omuz vermekle yükümlüdürler. Kürt halkının ulusal demokratik mücadelesi PKK ile özdeş olmadığı gibi, bu mücadeleyi destek-lemek de PKK siyasal görüşlerinin ve bilinen olumsuzluklarının onaylan- ması anlamına gelmez.

Uluslaşma süreci dinamikleri zorla bastırılan; dil, kültürü engellenen ve yasaklanan, toprakları işgal edilerek doğal kaynakları yağmalanan bir ulus üzerinde, toplu katliamlardan bugün- kü kontr-gerilla uygulamalarına kadar uzanan bir milli baskı siyasetine karşı, ezilen ulusun haklarına sahip çıkmaya hiç bir mazaret dayanama- z. Yeter ki toplum bilincinde oluşturu- lan şövenizm çemberi kırılabil- sin, demokratik ve insani bir tutum be- nimsenebilsin. Bu konuda devrimcile- rin yapacakları ve yapabilecekleri önünde hiç bir sey mazaret payesine yükselemez.

Baştarafı 8. Sayfada

ÇİN'DEKİ GELİŞMELER ÜZERİNE

bir bir budandı. Bunların yerine uz- manların insiyatifi ve yetenekleri kondu, ücret sisteminde eşitliklik- ten vazgeçilerek, farklılaşmış ücret sistemi benimsendi.

"Sosyal ve politik istikrarın deva- mı" adına bir dizi idari tedbirler alın- dı. Yürütyiş ve düşünce özgürlüğü bü- yük oranda kısıtlandı ve yasaklandı. Ç KP'nin resmi görüşleri dışındaki tüm görüşler yasaklandı.

Deng, Çin'de sosyalizm adına atıl- mış bütün adımları geri çevirmek üze- re yapısal reformlarını öncelikle kırsal bölgelerde uygulamaya koyuldu. Kırsal kolektifleştirmeye son verildi. "Sorumluluk Sistemi" getirilerek kü- çük üretim yeniden canlandırıldı ve hakim hale getirildi. Böylece özerk aile birimlerinin özel mülkiyeti yay- gınlamaya başladı. Yasaklanan top- rak alım satımına esneklikler getirile- rek, toprak temerküzü serbest bırakıl- dı Bu da zengin köylüleri, toprak ağa-

lığını, günlük ücretli işçiliğini ve yok- sulluğun doğuşunu beraberinde geti- riyordu ve Mao döneminde yasaklanan tarım işçiliği yeniden ortaya çıkarı- yor. Ücretli işgücünün oluşması doğal olarak sömürüye dayalı ilişkilerin gelişmesine yol açıyor. Bu gelişmeler kolektif sosyal yapıların ve ilişkilerin yokedilmesiyle başbaşa gidiyor. Ço- cuk kreşleri, okullar, hastahaneler, sağlık istasyonları özellikle kırsal böl- gelerde ya kapatılmış ya da kendi kendilerini finanse etmesi gereken bi- rimlere dönüştürülmüştür. Bir yanda özel hizmetçileri olan yeni zenginler, öte yanda dilencilik ve fuhuş artıyor.

Kırsacı, Çin kırsalında gelişip şe- hirleri zorlamaya başlayan bir kapita- list restorasyon programı Çin'i yeni sosyal ve sınıfsal farklılaşma sürecine sokmuştur. Çin yeniden sınıfsal ku- tuplaşma ve gerginliklerle yüklü bir döneme doğru yol almaktadır.

Kültür devrimi kaosu'dan ülkeyi

kurtarmak şıartıyla ortaya çıkan Deng yönetimi, Çin'i daha büyük bir kaos- un içine sürüklemiş bulunuyor. Kültür devrimi günleri eğer bir kaos ola- rak kabul edilecekse, bunu kapita- lizmden kopuş çabaları içinde oluş- mus bir kaos olarak kabul etmek ge- rektir. Oysa Deng'in yarattığı kaos, içinde ilerici, devrimci öğelere yer vermeyen, kapitalizme giden yolda oluşmuş bir kaos ki Çin halkı için hiç bir devrimci gelecek vaatmiyor.

Deng politikasının en öz sonucu- nu vermek gerekirse ortaya şu tablo çıkar. Sıfır düzeyinden %30'lara va- ran enflasyon, temel gıda maddeleri- nin azalması, kente yoğun göç, itha- lata artan bağımlılık, yabancı serma- yenin yoğunlaşması, büyüyen bütçe açıkları ve dış borçlar, büyüyen işsiz- lik ve sınıfsal farklılaşma emekçi insi- yatiline ve buna bağlı demokratik sü- reçlere izin vermeyen katı brokratik diktatörlük.

İZMİR'DEKİ ÇATIŞMADA BİR POLİS ÖLDÜ, BİR DEVRİMCİ YARALANDI

çevrildi. Bu arada çatışma çıktı. Çatışmada bir polis öldü, bir polis ise yaralandı. Ölen polisin silahını da alan devrimciler aynı arabayla kaçmak zorunda kaldılar. 30 Ağustos günü meydana gelen bu olaydan sonra İzmir'de 5 bin polisin katıldığı geniş çaplı bir operasyon başlatıldı. Opera- syonun sonucunda Recep Demir ve arkadaşları 2 Eylül gecesi kaldıkları evde yakalandılar. Ani bir baskın so- nucunda yakalanan devrimci arkadaş- larımızın yaralı oldukları ve hastaneye kaldırıldıkları öğrenildi.

İzmir Emniyet Müdürü, Recep De-

mir ve arkadaşlarının iskenceyle öldü- rülmesini meşrulaştırmak için basını bilinci bir şekilde yönlendirmektedir. Recep Demir, gazetelere "İnsan kas- abı", "cellat" gibi sıfatlarla tanıtılmak- ta, böylece onun işkence ya da idam edilerek öldürülmesi haklı gösteril- meye çalışılmaktadır.

Recep Demir'e ve arkadaşlarına yapılan işkencelerin hesabı sorulacak, öldürülenleri halinde intikamları mutlaka alınacaktır.

KÜRT SORUNUNA VE BUNA BAĞLI GELİŞMELERE DEVRİMCİLER DUYARSIZ VE KAYITSIZ KALMAZ

Kürt sorunu'na bağlı olarak mey-

TÜRKİYE'DE KÜRT SORUNU KRİTİK BİR AŞAMADA

Bugün Türkiye gündeminde yer alan önemli sorunlardan biri Kürt sorudur. Bu soruna bağlı olarak meydana gelen olaylar ve gelişmeler son aylarda neredeyse Türkiye basınında baş köşeyi işgal etmiş bulunmaktadır. Çeşitli ordu birliklerinin doğuya kaydırılması, Cudi dağı ve çevresinde kimyasal silahların da kullanıldığı geniş bir hareketin planlanması, Genel Kurmay Başkanı'nın ve kuvvet komutanlarının Diyarbakır'da bölgedeki yetkililerle ortak toplantılar düzenlemesi, arkasından Başbakan Özal'ın Bitlis'i ve Hakkari'yi kapsayan gezisinden önce İnönü'nün de aynı bölgeye düzenlediği gezi ve bütün bu gezi trafiği içinde süregelen silahlı çatışmalar, basın ve kamuoyunun dikkatini bir kez daha Kürt sorunu üzerine çekti.

Türkiye'nin gündeminde canlı bir sorun haline gelen Kürt sorunu bir yandan kendi çözümlerini dayatırken öte yandan bir çözümsüzlükten başka bir şey olmayan devletin geleneksel çözüm şeklinin geçersizliğini de gözler önüne sermiştir.

Kürdistan'da sürdürülen silahlı eylemler, tüm dünyada gözlerin bu bölgeye çevrilmesini sağlamış ve unutulmak istenilen bir ulusun davası yeniden kamuoyunun gündeminde girmiştir.

Meydana gelen iç ve dış gelişmelerin de etkisiyle Kürt sorunu üzerine konan tabular yıkılmaya başlamış ve sorun çözüm önerileriyle birlikte kendini dayatmıştır. Cumhuriyet tarihinin ilk yılları haric tutulursa yok sayılan bir halk varlık deneleri yaavaş yaavaş kabul görmeye başladı. Ve de Kürt sorunu "Doğu Sorunu"na, bölgesel bir gerilik sorununa indirgeyerek ele alan çeşitli burjuva yazarlar, sorunu doğrudan tartışmaya ve "Kürt" sözcüğünü telaffuz etmeye başladılar. Bir ulusun varlığını yok saymak ve ulusal mücadele yöntemlerini basit bir "eşkiyalık" olarak nitelemek artık geçerli bir demogoji olmaktan çıkmıştır.

Resmi ideolojinin yarattığı tabular bir bir yıkılırken, Kürt halkı arasında ulusal bilinçlenme tüm pasifikasyon yöntemlerine rağmen artıyor, tarihte örnekleri görülen direnme ruhu yeniden canlanıyor.

İşte Kürt halkının ulusal demokratik talepleri doğrultusunda gündeme getirdiği mücadelelerini kamuoyunun gözünde basit bir "eşkiyalık sorunu" olmaktan çıkartan bu gelişmeler bir yandan egemen güçleri ve yandaşlarını yeni çözüm arayışlarına yöneltirken, öte yandan devrimci demokrat güçlerin de kendi görev ve sorumluluklarını bir kez daha hatırlamalarını kaçınılmaz bir zorunluluk haline getiyor.

DEVLETİN KÜRT SORUNUNU ÇÖZÜM ŞEKLİ İFLAS ETTİ

Bütün bu gelişmeler içinde dikkati çeken ve üzerinde durulması gereken önemli gelişmelerden birisi de, T.C.'nin Kürt sorununa yaklaşımı ve soruna ilişkin geleneksel çözüm şekli üzerinde başlayan yoğun tartışmalardır. Bilindiği gibi Kürtlerin varlık nedenlerini yoksaymak, Kürtlerin ulusal demokratik taleplerini tenkil ve katliam politikalarıyla bastırmak şeklindeki resmi devlet politikası, tartışılmaz bir politika olarak günümüze ka-

dar süregelmiştir. TC'nin kuruluş aşamasında resmîyet kazanan ve baskıya dayalı askeri çözümlere dayanan bu politikaların geçerliliği bugün bizzat savunucuları cephesinde bile tartışılabilir hale gelmiş bulunmaktadır.

Binlerce yıllık bir tarihe, geniş kültürel bağlara ve ortak bir dile sahip olan Kürtler, resmi ideolojide yok sayılmış ve bu halkın Türkleştirilmesi için yalana dayalı tarih teorileri uydurulmuştur. Resmi ideolojinin görüşleri tüm topluma kabul ettirilmeye çalışılmış, bunların dışında kalan görüşler "bölücülük" olarak suçlanmış ve ağır cezayı gerektiren yaptırımlar uygulanmıştır. Kürt sorunu tabu haline getirilmiş, bu sorunu resmi ideolojinin sınırlarını zorlayarak tartışmak isteyenlere ağır bedeller ödettirilmiştir. Ulusal içerik taşıyan Kürt hareketleri katliamlarla ezilmiş, Kürtlere ya ölme ya da Türkleşmek ikileminden başka bir seçenek bırakılmamıştır. Kürtlerin ve Anadolu'daki diğer yerleşik etnik grupların varlıkları yok sayılmış, farklı ulusal kökenden gelen halkları Türkleştirmek için geniş bir asimilasyon politikası sürdürülmüştür.

Okullarda, devlet kurumlarında, orduda, radyo-televizyon başta olmak üzere kitle iletişim araçlarında, kısacası hayatın her alanında Türk ırkçılığına bağlı bir milliyetçilik kitlelerin bilincine yerleştirilmeye çalışılmış ve çalışılmaktadır. Türkiye'de yaşayan herkese "Türk'tüm" demek bir zorunluluk haline getirilmiştir.

Vatandaşlık haklarından yararlanmak Türk kimliğini benimsemeye bağlı kılınmış, bu kimliğe karşı çıkılmadığı, veya resmi ideolojide belirlenen vatandaş tipine uygun davranıldığı sürece vatandaşlık hakları kullanılabilir, devlet memurluğu dahil her konuda ancak bu koşulla eşit(!) vatandaş(!) olunabilmektedir. Okullarda her sabah öğrencilere "türküm, doğrum" diye başlayan yeminler ettirilmektedir. "Türkiye, türklerinindir", "Bir türk dünyaya bedel" sözcükleri tür resmi kurumların duvarlarını süslemektedir.

Kısacası Türk ırkçılığı ve milliyetçiliğin devletin resmi ideolojisi olurken, bir yandan bir ırkçı ideolojinin tüm topluma benimsetilmesi için resmî ve sivil tüm kurum ve kuruluşlar seferber edilmiş, öte yandan çizilen sınırları zorlayan aykırı hareketlere karşı yoğun bir terör politikası uygulanmıştır. Devletin resmi ideolojisi dışında kalan tüm çözümler "bölücülük" sayılmış ve Kürt sorunu tabu haline getirilerek; değil tartışılması, ağıza alınması, dilde sözcük olarak ifade edilemesi bile yasaklanmıştır.

Tüm cumhuriyet hükümetleri tarafından sadakatle sürdürülen bu resmi ideoloji ve buna bağlı çözüm şeklinin ise gelinen noktada çözüm olmadığı ortaya çıkmış, egemen güçler, yeni çözüm şekilleri üzerinde düşünmeye ve tartışmaya başlamışlardır.

Bu başlangıç aşamasındaki gelişme, devletin eski çözüm şeklinden vazgeçtiği veya yakında böyle bir olasılığın gündemde olduğu anlamına gelmiyor. Hala "asker kafasıyla" düşünülüp, Kürt sorunu askeri çözümlerle halledebileceğini düşünenler, devletin etkili ve yetkili kurumlarında ağırıklıların sürdürüyorlar.

Tabii ki devlet bu geleneksel ırkçı tavırından kolay kolay vazgeçmiyor. Bu vazgeç, doğrudan, devletin demokratikleştirilmesiyle ilintilidir. Faşistleştirilmiş bir devlet yapısının Kürt sorununda esnemesi ve gelenek-

sel Kürt politikasından farklı bir tutumu benimsemesi ise olası görünmüyor.

Oysaki meydana gelen iç ve dış gelişmeler, devletin Kürtlerin varlığını yoksayan mevcut politikasını parçalamış bulunmaktadır. Çözüm diye on yıllardan beri süre gelen bu çözümün kendisi bir çözümsüzlük unsuru haline gelmiştir. Devletin bu eski çözüm şeklinin tıkanması ve bir çözüm olmadığının ortaya çıkması, aynı zamanda Türk ırkçılığına dayalı resmi ideolojinin de iflâsı anlamına geliyor. Türkiye'de Türklerden başka ulusal varlık tanımayan Türk ırkçılığı ve milliyetçiliğine dayalı resmi devlet politikasının bu şekilde daha fazla devam edemeyeceği çeşitli burjuva çevrelerce artık görülmektedir. Bu nedenle, bu politikanın yeni bir takım unsurlarla takviye edilmesi ve çağın gereklerine uygun hale getirilmesi talebi, çeşitli burjuva yazarlar tarafından da dile getirilmeye başlanmış bulunmaktadır.

ŞÖVEN CEPHEDE AMAÇTA BİRLİK, YÖNTEMDE FARKLILIK

Devletin doruklarında Kürt sorununa yaklaşım da aynı amaçla birleşen ama yöntemde ayrılan farklı iki yaklaşımın oluştuğu basına yansıyan tartışmalardan da anlaşılabilir. Bu yaklaşımlardan biri uygulamagelen ve yukarıda tarifini vermeye çalıştığımız "asker kafası"nın önderdiği çözümlerdir. Dar ırkçı ve milliyetçi eğilimin beslediği bu çözümlerin tıkanması ya da artık gelişen olaylar karşısında bunun çözüm olamayacağına anlaşılması üzerine sınıflar çıkarlarını uzun vadeli ve ABD emperyalizminin penceresinden bakan diğer bir kesim askeri çözümleri yanı sıra ekonomik, kültürel, psikolojik v.b. boyutlarıyla çok yönlü ve kapsamlı tedbirlerin alınması gerektiğini inanmaktadır. Askeri tedbirlerin başarısı için bu tedbirlerin alınmasına önem veren bu çözüm şeklinde de Kürtlerin ulusal varlığını tanımaya yönelik girişimler söz konusu değildir.

Devletin doruklarında bu tür gelişmeler olurken, basında çeşitli burjuva yazarlar, çağın gereklerine uyan bir asimilasyon politikasının oluşması için Kürt sorununu çok daha doğru ve açık olarak tartışmaya başladı. ırkçı-milliyetçisinden, kimi demokrat-solcu yazarlarına kadar burjuva basınında tartışılanların tümü, Kürt sorununa karşı "millî birlik"i çindedir. Diğer ülkelerdeki Türk azınlıkların hakları konusunda kılı kırk yaran ve insan hakları savunucusu kesilen bu yazarlar, Kürtlerin ulusal haklarının tanınmasına sıra gelince, Türk ırkçılığının belirlediği şoven mezhebe geri çekilmektedirler. Bunların dilindeki ve gönlündeki ulusal haklar, yalnızca Kürtlerin hakları ile sınırlıdır. Devletin çifte standartta dayalı iki yüzü politikası, derece derece Türk aydınları tarafından da benimsenmektedir. Bunlar için Bulgaristan, Yunanistan, Kıbrıs vb başka ülkelerde yaşayan Türk'lerin ulusal hakları kut-saldır ama Türkiye'deki Kürtlerin ulusal haklarını ileri sürmesi "bölücülük"tür. 1971'lerde Ziverbey köşkünde işçene yapan Kontr-gerilla kötüdür, ama Kürt halkını yaşadığı topraklarda nefes alamaz hale getiren kontr-gerilla iyidir, gereklidir. Resmi şoven politikalarının çizildiği çerçeve içinde düşünce oluşturan bir çok demokrat ve ilerici geçinen yazarın, aydının

tavır böylece insan haklarını, Türk'lerin hakları ile sınırlayan ırkçı bir noktada çakılıp kalıyor.

Oysaki, insan hakları, ulus hakları, dinsel haklar vb. hak olarak nitelenen şeyler evrensel ve herkes içindir. Bu hakları yalnızca kendin için istediğin anda, bu hakların karşısında yer almak kaçınılmaz hale gelir.

Kürt sorununa ilişkin devletin mevcut çözüm şeklini eleştiren sağ-solcusuna kadar bütün burjuva yazarlar, Kürtlerin ve diğer ulusal azınlıkların asimile edilmesinde resmi ideoloji ile hemfikirlerdir. Bunlar, Kürtlerin tenkil politikalarıyla asimile edilme yöntemine karşı "daha barışçı ve daha insancıl" yöntemleri önermektedirler. Farklı ulusların asimile edilmesine karşı çıkılmıyor, asimilasyon politikasına ve yöntemine karşı çıkılıyor. Türk dili ve kültürünün yaygınlaştırılması süreci içinde ve barışçı yöntemlerle Kürtlerin ve diğer ulusal azınlıkların eritilerek yok edilebileceği, dolayısıyla bugüne kadar gelişmesi engellenen Kürt dili ve kültürünün, Türk dili ve kültürü karşısında başarı sağlama şansı bulunmadığı, Kürt dili ve kültürü üzerindeki yasakların gereksiz olduğu, bunları sürdürmenin yarardan çok zarar getirdiği, Kürtler arasında milli bir tepkinin oluşmasını sağladığı vb. görüşler bu kesimin en sol ve demokrat sayılanları tarafından dile getirilen çözümleri içeriyor.

Kısacası, Kemalizmin Türk ırkçılığı ve milliyetçiliği ekseninde oluşan ve devletin resmi ideolojisi haline gelen yaklaşımın, aydınların sola kadar uzanan geniş bir çevreyi etkisi altına alması ve Türkiye'de ulusal sorunun demokratik bir yaklaşımla ele alınıp tartışılmasını engellemiştir. Yarattığı geniş bir şovenizm dalgası altında ulusal sorunun demokratik temelindeki çözümleri, Türk ırkçılığı duvarına çarparak ezilmiştir. Bu nedenle, Türk aydınları, demokratları ve ilerici tarafından Kürt sorunu getirilen çözüm, "kültürel özerklik" sınırlarını aşmamaktadır. Bu çözüm de, demin belirttiğimiz gibi resmi ideolojinin ilan ettiği hedefin gerçekleşmesi için en uygun yol olarak düşünülmekte ve önerilmektedir.

KÜRT SORUNU ABD'NİN DE İLGİ ALANINDA

ABD'nin de bu yönde telkinleri olduğu bilinmektedir. TC'nin sınırları ve denetimi altında Kürtlerin ulusal varlığını tanıyan, Kürt dili ve kültürü üzerindeki yasakların kaldırılmasını ve hatta federatif bir devlet yapısının oluşturulmasına karad uzanan ABD telkinleri zaman zaman basına yansımaktadır. ABD, Kürt sorununa, Türk şovenizminin belirlediği bir pencereden değil, ABD'nin bölgedeki çıkarları açısından bakmaktadır. Bu nedenle ABD'nin önerdiği çözümün, TC'nin çözümünden farklı olması doğaldır. ABD'nin bölgesel çıkarları ve uzun vadeli hesapları, Türk şovenizminin dar sınırlarını aşmamaktadır. Son bir kaç on yılı kapsayan gelişmeler dikkate alındığında, ABD'nin Kürt sorununu kesin çözümünden yana olmadığı, ama değişen durumlara göre Kürt hareketini çıkarları doğrultusunda kullanmak istediğini ortaya koymuştur.

ABD'nin 1965'te Türkiye'ye ba-

ğimli ve T. Kürdistan'ı kapsayan bir federatif yapıyı önermesi, 1970-75 arasında Barzani hareketine destek vermesi, 1987'de Türkiye'nin Irak Kürdistan'ını işgal ederek Kerkük'e girmesini teşvik etmesi, 1988'de Kürt sorunu hakkında raporlar hazırlayarak, bu soruna insan hakları boyutlarıyla yaklaşması, Ortadoğu'da değişen güç dengeleri içinde ABD'nin çıkarlarıyla örtüşen tutumunun örneklerini oluşturmaktadır.

ABD TC'nin mevcut Kürt politikasını, "bağımsız bir Kürdistan"ın yaratılmasına elverişli görüyor. Türkleşmek ya da ölme dışında bir çözüm yolu bırakmayan mevcut TC politikası, Kürtler'e, ulusal varlıklarını koruyabilmek için bağımsızlaşmaktan başka bir yol bırakmıyor. ABD'nin etki alanında olmayan bağımsız bir Kürdistan, ABD'nin bölgedeki çıkarlarını tehlikeye düşürebilir. Bu nedenle hem Kürt hareketini denetim altında tutabilmek hem de gelecekte bir hareketi çıkarlarına bağlı kılabilmek açısından ABD Kürt hareketiyle yakından ilgilenmekte ve Türk hükümetine uzun vadeli ve akılcı çözümler önermektedir. ABD'nin önerdiği çözümler TC'nin uzun vadeli çıkarlarıyla da örtüşmekte olduğundan, önümüzdeki dönemde, TC'nin Kürt politikasının bütünüyle olmasa bile kısmen ABD önerileri doğrultusunda esneyebileceği ihtimal dahilindedir. Devletin Kürt politikasında esnemesi, inkar edilen, yok sayılan bir ulusun ulusal varlığının kabulü anlamına gelecektir. 12 Eylül yönetimi tarafından Kürt dili ve kültürü üzerine konan sıkı yasakların yumuşatılması, "Kürtçe konuşmak yasak değil" türünden sözlerin yetkililer tarafından dile getirilmesi oluşan iç ve dış baskılar karşısında sürdürülen katli ve inkarcı tutumun esneyebileceğini gösteriyor. Bu esneme sınırının ise esas olarak, hızlı bir ulusal bilinçlenme sürecine giren ve her geçen gün daha bir güçlü ulusal talepler ileri süren Kürt halkının mücadelesi tarafından zorlanarak olduğu düşünülmektedir. Baskı ve katliam politikalarıyla sonuç alınamayacağını anlamaya başlayan egemen güçlerin akılcı kesimleri ve onların politik temsilcileri, Kürt halkının uluslaşma sürecinin bağımsızlık talebi doğrultusunda gelişmesinin önünü tıkamak amacıyla Kürt halkını rahatlatıcı kısmi tavizler vermek zorunda olduklarını görüyorlar. Verilecek bu tavizler, Kürt dili ve kültürü üzerine konan yasakların yumuşatılması kısmi kültürel hakların tanınması şeklinde olabilir. Kendi dilini rahatça konuşan, tüküsünü rahatça söyleyebilen bir halkın, "ayrılıkçı" bir hareket yönelmesinin bu şekilde önüne geçilebileceği düşünülmektedir.

KRİTİK DÖNEMEÇ

Bütün bu tartışmalar ve çözüm önerileri, Kürt sorununu hem devlet açısından hem de Kürt ulusal hareketi açısından kritik bir dönemece geldiğini gösteriyor.

Devletin, Kürt sorununu, mevcut "asker kafası" ile istediği doğrultuda çözümlememesi halinde ya toplu katliama dönüşen ve sivil halkı gözetmeyen askeri hareketler planlayarak tarihteki Kürt katliamlarına bir yenisi daha ekleme denemesinde bulunacak, ya da uzun vadede sınırları ancak kısmi "kültürel özerklik" noktasına kadar esneyebilen çözümleri gündemine getirecektir. Yeni bir toplu katliam girişimi kısa vadede çözümler için yöntem gibi görünebile, böyle bir girişim Türkiye'nin geleceğini riske sokacağını ve uzun vade açısından büyük sorunlara yol açabileceğini düşünen egemen güçlerin "akılcı kesimleri", Kürt halkının kazanılmasını amaçlayan çok yönlü tedbirlerin alınmasını önermektedir. Bu "akılcı" çözüm şeklinde siyasal özerklik statüsünden, bağımsızlık talebine kadar uzanan ulusal nitelikli girişimler ve talepler yine askeri yön-